شېكەرستانغا ناخشا

مىللەتلەر نەشرىياتى

جىيبىستانىڭ ناخشا

(بالىلار شېئىرلىرى)

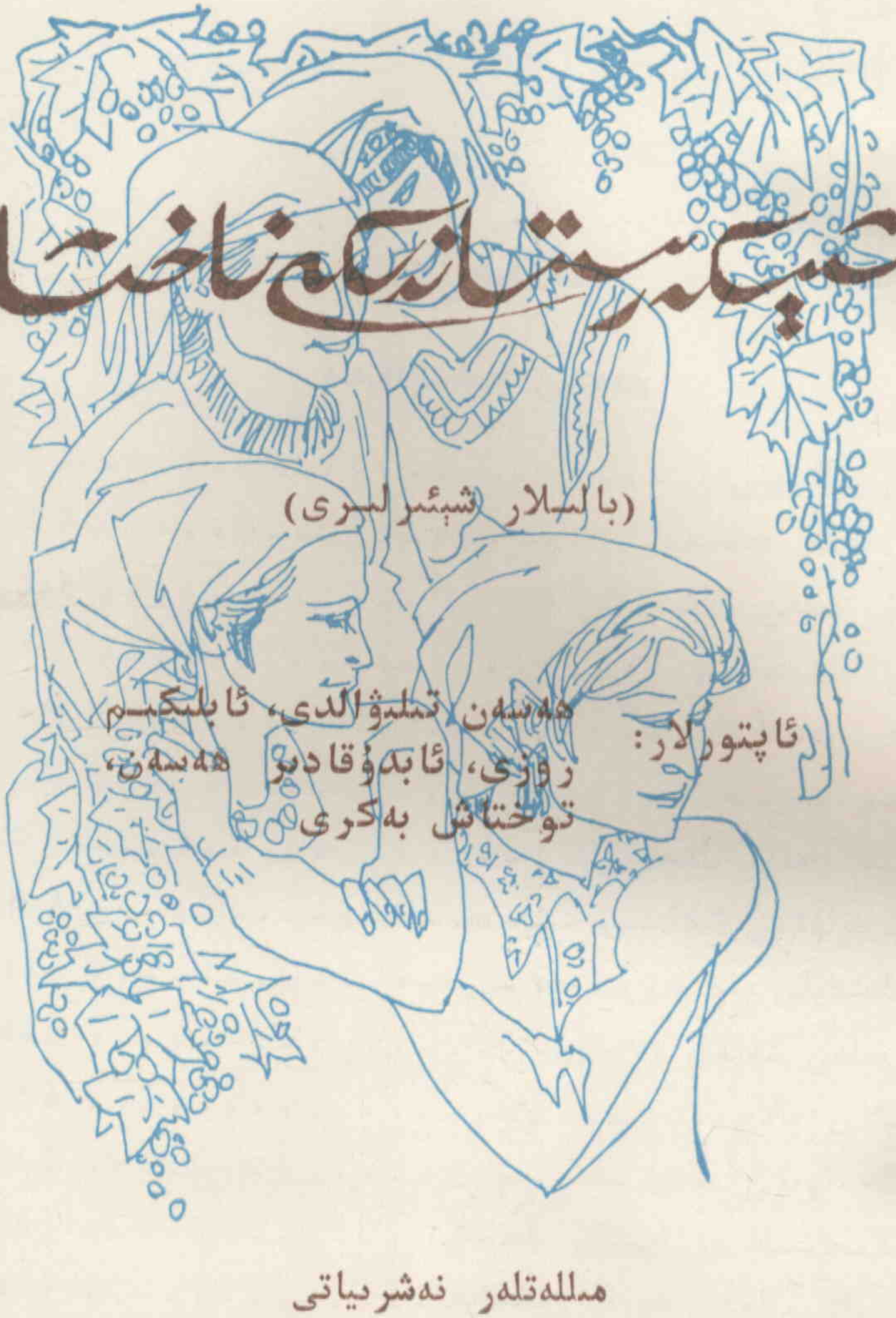

ئاپتورلار: ھەسەن تىلىۋالدى، ئابلىكىم روزى، ئابدۇقادىر ھەسەن، توختاش بەكرى

مىللەتلەر نەشرىياتى

مۇندەرىجە

ھەسەن تىلىۋالدى

بەش پۇڭ پۇل . . . . (1)
گۈزەللىك ھەققىدە . . . . (2)
كۆمۈر بىلەن ھاك تاش (مەسەل) . . . . (3)
چىن دوست بىز . . . . (5)
ئىككى مەسەل . . . . (6)
ئىنىم . . . . (7)
بولسام يامغۇر تامچىسى . . . . (9)
ئەپ بولۇشتى ئىككىسى . . . . (10)
بەسلىشەيلى بىز . . . . (11)
سۇ بىلەن شەپەق (مەسەل) . . . . (13)
ئاپئاق بالام . . . . (15)
بىزگە ئويۇن جىق . . . . (16)
ئاسلانجاننىڭ پۇشايمىنى (مەسەل) . . . . (16)
ئۆردەك بىلەن خوراز (مەسەل) . . . . (19)
دادام . . . . (23)
قەغەز ئايروپىلان . . . . (24)

گالستۇك چەكسەم .... (25)
ئۇستەل بىلەن ئورۇندۇقنىڭ سۆھبىتى (مەسەل) .... (26)
چېچەكلىگەن نوتا بىز .... (28)
ئۆگەن بالام بېرىلىپ .... (29)
ئانا .... (30)
كىچىككىشنىڭ سەۋەبى .... (31)
بالام بىلەن ئانىسى .... (34)
باھار ئەتىگىنى .... (37)
كۆچەت تىكتۇق باھاردا .... (38)
دام ـ دام ـ دام .... (39)
خىجىل قىلدى دام ـ دېمەك .... (40)
بولساڭ ئەدەب ـ قائىدىلىك .... (41)
تۇنجى قار .... (42)
قىش بوۋاي .... (44)
كومپاس .... (45)

ئابلىكىم روزى

گۈلدەستە (باللادا) .... (47)
ئوتنى كىم قالاپ بەردى؟ .... (60)
ئىلىم ـ پەن .... (61)
ۋەتىنىم ـــ ئانام .... (63)
قەلبى ئوتلۇق پىئونېرلار بىز .... (64)

سوراڭ بىزدىن مۇئەللىم . . . . (65)
يېڭى يىل ناخشىلىرى . . . . (66)
تەنەپپۇس . . . . (75)
بىز بەختىيار بالىلار (ئېيتىشىش) . . . . (77)
تېپىشماق . . . . (79)
"سەككىز دوست"نىڭ سۆھبىتى . . . . (80)
باھار قوشاقلىرى . . . . (87)

ئابدۇقادىر ھەسەن

جەڭچى ئاكامغا . . . . (92)
مەھەللىمىزنىڭ بالىلىرى (سېكىل) . . . . (93)
ئۈچ گۆھەرنىڭ سۆھبىتى . . . . (108)
مېنىڭ تال-تال كۆچەتلىردىم (سېكىل) . . . . (115)
سالام، باھار قۇشلىرى (سېكىل) . . . . (121)
كىچىك ماھىرلار (سېكىل) . . . . (129)
شېكەرىستاندىكى ناخشا (سېكىل) . . . . (138)
نەشپۈت يېگەندە . . . . (152)
پەندىيات . . . . (152)
جان دوست ئاداش بولايلى . . . . (156)
ئايرىلمايمەن مەكتەپتىن . . . . (158)

توختاش بەكرى

قانداق يۇلتۇز ئۇ؟ (باللادا) . . . . (160)

تۇلكە بىلەن ئېشەك (مەسەل) . . . . (168)

قەدىردانلار سۆھبىتى (شېئىرىي چۆچەك) . . . . (172)

پاقىنىڭ لاپ ئۇرۇشى (مەسەل) . . . . (182)

يېڭى قار ئىلھاملىرى (سىكىل) . . . . (186)

تايچاق . . . . (195)

قوزىچاق . . . . (196)

ئويلاپ ئوينا! . . . . (198)

گۈل تاقىغاندا . . . . (200)

چەش دۆك (شېئىرىي چۆچەك) . . . . (201)

بىزنىڭ كوچا (ئېتىشىش) . . . . (215)

پاخپاق . . . . (217)

ئوغلاق، خوراز، ئاسلانچاق (شېئىرىي مەسەل) . . . . . . (220)

تېپىشماقلار . . . . (227)

ھەسەن تىلىۋالدى

بەش پۇڭ پۇل

يەتتە ياشلىق پىئونېر ئازاد،
قايتىشىدا بۈگۈن مەكتەپتىن.
تېپىۋالدى بەش پۇڭلۇق پۇلنى،
كېلىۋېتىپ يولنىڭ چېتىدىن.

لېيفېڭ روھى، ئېسىل خىسلىتى،
ئىلھام بەرگەچ ئۇنىڭ قەلبىگە.
ئىككىلەنمەي تاپشۇرۇپ بەردى،
پۇلنى دەرھال مۇئەللىمىگە.

قارىماققا ئەڭ كىچىك بۇ ئىش،
بەكمۇ ئاددىي ئىش دەپ بىلىندى.
كىچىك ئازاد — نوتا-كۆچەتنىڭ
پەزىلىتى روشەن بىلىندى.

1982-يىل، ئۈرۈمچى.

گۈزەللىك ھەققىدە

دەم ئېلىشتا سىنىپتا
بىرنەچچەيلەن جەم بولۇپ؛
تالاش-تارتىش قىلىشتى
گۈزەللىكتىن گەپ بولۇپ.

تۇرسۇن دېدى: ئادەمنىڭ
قاش-كۆزىدۇر زىننىتى.
كىمنىڭ ھۆسنى چىرايلىق،
شۇنىڭ بولار ھۈرمىتى.

گۈزەل كىنو چولپىنى
تۇغۇلغاندەك ئالەمگە.
چىراي، كىيىم، لاتاپەت
ھۆسن قوشار ئادەمگە.

ياسىن دېدى: گۈزەللىك
ئەمەس يالغۇز چىرايدا.
ئەدەب-ئەخلاق، پەزىلەت
گۈزەللىكتۇر ئىنسانغا.

تۇغرا دېدى ئۆمەرمۇ،
بۇ پىكىرگە قوشۇلۇپ:
كۆز قارىشىم ياسىنغا
كېتەر مېنىڭ ئوخشۇشۇپ.

ئۆلچەنمەيدۇ گۈزەللىك،
كىيىم ـ كېچەك، چىرايدا.
قەلبىڭ گۈزەل بولمىسا،
ئايدەك جامال نە پايدا؟

ھېسابلىنار گۈزەللىك،
ئىگە بولغان خىسلەتكە.
قەلبى گۈزەل كىشىلەر
لايىق قەدىر ـ قىممەتكە.

1983 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

كۆمۈر بىلەن ھاك تاش

(مەسەل)

قىشنىڭ بىر كۈنى كاننىڭ بېشىدا،
كۆمۈرگە ئۇچرىشىپ قالدى ھاك تېشى.

ئۆزىچە كۆمۈرنى مەنسىتمەي تېخى،
مەغرۇرلۇق بىلەن گىدەيدى بېشى.

دېدى كۆمۈرگە ماختىنىپ هاك تاش:
نېمانچە قارا تەلەتىڭ سېنىڭ.
كاندىن چىقىپلا كېتىسەن كۆيۈپ،
كۈلگە ئايلىنىپ تۈگەيدۇ تېنىڭ.

ئاپئاقتۇر مېنىڭ هۆسنۈجامالىم،
ئەتىۋارلىق مەن بىلسەڭ بۇرادەر.
ئاقارماس مەنسىز ئېگىز بىنالار،
قول قويار ماڭا ئالتۇن ۋە گۆھەر.

شۇ چاغدا كۆمۈر هاك تاشقا قاراپ،
ماختانما، دېدى تۇرۇپ يۈزتۇرا.
ئەل ئۈچۈن پايدام تېگەر مېنىڭمۇ،
بولسىمۇ گەرچە رەڭگىم قاپقارا.

هەربىر نەرسىنىڭ سىرتىغا قاراپ،
باها بەرمىگىن ئالدىراپ پەقەت.
رەڭگىڭنى ئاق قىپ ئەلگە تونۇتقان،
بىلسەڭ مەندىكى ئاتەش ـ هارارەت.

1983 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

چىن دوست بىز

ئىجىل - ئىناق ئۆتىمىز،
بىر قورۇدا بەش مىللەت.
يېتىلمەكتە ئۈملۈكتىن،
بىزدە ياخشى پەزىلەت.

بىللە ئويناپ كۈلىمىز،
قايتقان چاغدا مەكتەپتىن.
بىللە بىلىم توپلايمىز،
ئىلمۇپەن ھېكمەتتىن.

ئۆسمەكتىمىز بەختىيار،
بىز ھەر مىللەت گۈل - غۇنچە.
بۇلبۇل بولۇپ كۈيلەيمىز،
چىن دوستلۇقنى قانغۇچە.

1983 - يىل، ئۈرۈمچى.

ئىككى مەسەل

يۈز بىلەن ئەينەك

دەپتۇ بىركۈنى ئادەمنىڭ يۈزى،
ئۆيگە يارىشىپ تۇرغان ئەينەككە:
”خىزمىتىڭ مەندىن نۇقسان تېپىشمۇ،
كۈچۈك يەتمەمدۇ زادى بۆلەككە؟

”كۆرۈپ تۇرمىساڭ، — دەپتۇ تاش ئەينەك، —
ۋاقتى-ۋاقتىدا ئۆزەڭنى مەندە.
كۆرەلمەيسەنغۇ كىر ۋە ئىللەتنى،
قانچە ئىقتىدار بولسىمۇ سەندە.

كونىلاردا بار شۇنداق بىر ماقال:
يۈزۈڭ كىر بولسا ئەينەككە قارا.
خىزمىتىم شۇكى كىرنى كۆرسىتىش،
ئۇنىڭدىن بۆلەك يوق مەندە تاما.“

ۋاقىت بىلەن كالىندار

ھال ئوقۇدى كالىندارغا ۋاقىتجان:
”مەن توختىماي مېڭىش بىلەن راۋانمەن.
سۇرئىتىمنى كۆرسەتسەڭمۇ بىراق، سەن
تەرىپلىنىپ تۇرغىنىڭغا ھەيرانمەن.“

”توغرا دوستۇم، — دېدى كۈلۈپ كالىندار، —
مېڭىۋەرگىن بۇنى قىلچە ئويلىماي.
سەن توختىساڭ بولماس مېنىڭ كېرىكىم،
قەدىرلىكمەن ماڭغاچقا سەن توختىماي.“

1983–يىل، ئۈرۈمچى.

ئىنىم

كىچىك ئىنىم دىلمۇراد،
خەت يازىدۇ قىزىقىپ.
جىجىلايدۇ قەغەزگە،
كەتكىنىدە ئېزىقىپ.

مەن ئىشلىسەم تاپشۇرۇق،
ئۇمۇ يازار كىرىشىپ.
تەرك ئېتىپ ئۇيقۇنى،
ئۆگىنىدۇ تىرىشىپ.

زوقى بىلەن يازىدۇ،
بىلىۋالغان خېتىنى.
دەپتىرىنىڭ تېشىغا،
يېزىپ قويار ئېتىنى.

دەيدۇ: ئاكا قاچانمۇ
مەن سېنىڭدەك يازىمەن؟
ئىلىم ـ ھېكمەت كانىدىن
ئۈنچە ـ مارجان قازىمەن؟

دېدىم: ئىنىم ئۆگەنسەڭ،
زېرىكمەيلا تىرىشىپ.
يېڭەلىسەڭ مۇشكۇلنى،
غەيرەت قىلىپ ئېلىشىپ.

پات ئارىدا مەكتەپكە،
سەنمۇ چوقۇم بارىسەن.
مەرىپەتنىڭ نۇرىدىن،
دىلغا قۇۋۋەت ئالىسەن.

كائىناتنىڭ سىرىنى،
ئاشۇ چاغدا ئاچىسەن.
ئەجادىڭدىن، ئەجرىڭدىن،
ئەلگە ئۈنچە چاچىسەن.

1983 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

بولسام يامغۇر تامچىسى

ياغدى يامغۇر شارقىراپ،
يەر ئۈستىگە چېچىلىپ.
گۈللەر قېنىپ سۇ ئىچىپ،
كەتتى چوغدەك ئېچىلىپ.

پايانسىز تاغ ـ داللار،
كىيدى ئېسىل يېشىل تون.
ياساندى ئۈز تەبىئەت،
يوقاپ تۇتەك، ئىس، جۇدۇن.

شەھەر ـ يېزا، يايلاقلار،
تولۇپ خۇش بۇي پۇراقا.
ئوخشاپ كەتتى ھەممە جاي،
زىلال سۇلۇق بۇلاققا.

ئاقتى شادلىق يامغۇرغا،
تولۇپ قەلبىم باغچىسى.
ھېسابلايمەن بەختلىك،
بولسام يامغۇر تامچىسى.

1983-يىل، ئۈرۈمچى.

ئەپ بولۇشتى ئىككىسى

گەپ تالىشىپ قېلىشتى،
ئايشەم بىلەن گۈزەلئاي.
ماي تارتىشىپ خېلى كۈن،
يۈردى گەپ-سۆز قىلىشماي.

ساۋاقداشلار بۇ ئىشنى،
توغرا ئەمەس دېيىشتى.
ئىككىسىنى بىر كۈنى،
ئەپ قىلماق بوپ كېڭەشتى.

مەسلىھەتلىشىپ بۇ ئىشنى،
توغرىلاپ بىر كۈنگە.
ئېلىپ باردى ئايشەمنى،
گۈزەلئاينىڭ ئۆيىگە.

ناخشا ـ غەزەل ئېيتىلىپ،
تۇرغاچ ئۇسسۇل ئوينىلىپ.
ئارىدىكى سوغۇقلۇق،
كەتتى شۇ دەم ئۇنتۇلۇپ.

قول تۇتۇشۇپ قايتىدىن،
ئەپ بولۇشتى ئىككىسى.
جاراڭلىدى يېقىملىق،
چىن دوستلۇقنىڭ كۈلكىسى.

1983 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

بەسلىشەيلى بىز

كەلگىن گۈلئايشەم،
بەسلىشەيلى بىز.
بىلىم ئېلىشتا،
ئىلگىرلەيلى تېز.

كىم چىقسا ئوزۇپ،
مۇشكۇلنى يېڭىپ؛
بىلىم بېغىدىن،
شەربەتلەر ئىچىپ.

ماگايلى شۇنىڭ
تۇتۇپ قولىنى.
تىرىشچانلارنىڭ
بېسىپ يولىنى.

ئۆگىنەيلى تېز،
تۇتۇپ چىڭ پەيتنى.
چاقايلى پەننىڭ،
شېرىن قەنتىنى.

ئۇستازلارنى بىز،
قىلايلى ھۆرمەت.
باغلايلى ئەلگە،
چىندىن مۇھەببەت.

تىرىشىپ ئوقۇپ،
ئانا مەكتەپتە.
ئۆلگە بولايلى،
ئىش ۋە ھەركەتتە.

1984 ـ يىل. ئۈرۈمچى.

سۇ بىلەن شەپەق

(مەسەل)

كەچكى شەپەق قىزارتتى،
سۇنىڭ سۈزۈك يۈزىنى.
شۇنداقتىمۇ كۆل سۈيى،
ئۆزگەرتمىدى تۈسىنى.

بۇنى كۆرۈپ شەپەقنىڭ،
كەلدى قەھرى، غەزىپى.
ھەسەت قىلىپ ۋارقىرىدى،
تېشىپ سۇغا ئەلىمى.

دېدى شەپەق: كەچقۇرۇن،
بېزىسەممۇ ئۈستۈڭنى.
شۇنچە گۈزەل نۇرۇمدا،
ئۆزگەرتمەيسەن تۈسۈڭنى.

دېدى دەرھال كۆل سۈيى،
جاۋاب بېرىپ شەپەققە:

پەرۋايىمىز پەلەكتۇر،
بۇنداق يولىمىز تەلەپكە.

تا ئەتىدىن كەچكىچە،
كۈن نۇرىنى چاچىسمۇ.
كەچتە يۇلتۇز، تولۇن ئاي،
كۈلۈپ جامال ئاچىسمۇ.

كەلدى ئۇلار قىلچىمۇ،
مىننەت قىلماي ئەجرىنى.
قىلمىغانتى سەن كەبى،
بۇنداق يولىمىز غەلۋىنى.

ھەر كەچلىكى قالىسەن،
غىل-پال غىنە كۆرۈنۈپ.
شۇ دەم غايىب بولىسەن،
بۇلۇت ئارا مۆكۈنۈپ.

شۇنىڭغىمۇ كىتەمسەن، —
دېدى، — شۇنچە كېرىلىپ.
كۆل سۆزىدىن شەپەقنىڭ،
كەتتى يۈزى قىزىرىپ.

1984 - يىل، ئۈرۈمچى

ئاپئاق بالام

ئاق توشقانده‌ك ئاق بالام،
ئه‌تراپىڭغا باق بالام.
كۆكۈل قويۇپ چىنىقساڭ،
بولار تېنىڭ ساق بالام.

يه‌سلى سىنىڭ ئۆز ئۆيۈڭ،
ئۆسكىن ساغلام، شاد بالام.
ئۇنىڭ ئىللىق قوينىدا،
يوغىنايسه‌ن پات بالام.

ئاداشلىرىڭ به‌ك تولا،
يوقتۇر ساڭا يات بالام.
مه‌رىپه‌تنىڭ قوينىغا،
سه‌ن ئۆزه‌ڭنى ئات بالام.

بىزگە ئويۇن جىق

— يەسلى باللىرى تىلىدىن.

بىزگە ئويۇن جىق،
ئويناىمىز سىلىق.
يەسلى كەڭ دېگىنى،
بىز ئۇندا بىلىق.

دوستلىرىمىز جىق،
بىز دوستقا ئىللىق.
ئۆسىمىز بولۇپ،
زېرەك، ئەخلاقلىق.

1984 ـ يىل 6 ـ ئاي.

ئاسلانجاننىڭ پۇشايمىنى

(مەسەل)

كىچىككىنە ئاسلانجان،
قالتىس چاغلاپ ئۆزىنى؛

ئاڭلىمىدى كۆيۈنۈپ،
ئېيتقان ئانا سۆزىنى.

دېدى بىركۈن ئانىسى،
نەسىھەت قىپ ئاسلانغا:
بەڭۋاشلىق قىپ جان بالام،
قالما يەنە پۇشمانغا.

مەن ئېپ چىقاي ئويناشقا،
چىقماق بولساڭ ئەگەردە.
ئۆزەڭ چىقساڭ بىركۈنى،
ئۇچرايسەن خەۋپ ـ خەتەرگە.

ئەنسىرىمىگىن مېنىڭدىن،
دېدى ئاسلان گىدىيىپ.
ئۆگەنمىدى چاشقاننى،
تۇتۇشنى ھەم بېرىلىپ.

چىقتى بىركۈن ئاسلانجان،
كۆزلەپ ئاشۇ تالانى.
تۇرۇپ قالدى ھەيران بوپ،
كۆرۈپ چەكسىز دالانى.

ئېچىنمەن، دېدى ئۇ،
ئۆتكەن ئاشۇ كۈنۈمگە.
بۇندىن كېيىن قايتمايمەن،
يېنىپ ھەرگىز ئۆيۈمگە.

چىقتى شۇ دەم ئانىسى،
ئاسلانجاننىڭ يادىدىن.
ئويۇن بىلەن خېلى كۈن،
ئۆتۈپ كەتتى ئارىدىن.

قورساق ئاچتى ئاخىرى،
دەرمان تۈگەپ يۈرۈشكە.
دېدى قىلىپ پۇشايمان:
ئۆيدىن چىقتىم نېمىشكە؟

سېرىق كۈچۈك بىر كۈنى،
كۆرۈپ نىمجان ئاسلاننى؛
قوغلاپ يەتتى ئارقىدىن،
دوراپ خۇددى تايغاننى.

تۇتۇۋالدى كۈچۈكۋاي،
تالىۋەتتى ئاسلاننى.

ئانا سۆزىن ئاڭلىماي،
قىلدى ئاسلان پۇشمانىنى.

1984 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

ئۆردەك بىلەن خوراز
(مەسەل)

ئۆردەك ۋە خوراز
يېقىن دوست ئىكەن.
كېچەيۇ كۈندۈز
ئايرىلمايدىكەن.

ھەر سەھەر خوراز
تۇرۇپ ئورنىدىن؛
دوستى ئۆردەكنى
تېپىپ ھويلىدىن.

ئەتىدىن تا كەچ
ئىجىل ۋە ئىناق.
ئۆتۈپتۇ دوست بوپ
خېلى يىل شۇنداق.

ئۆردەك بوي تارتىپ،
ئۈسۈپ قامىتى.
ئۆزگىرىپتۇ تېز،
مىجەز، ئادىتى.

تەمەننا قويۇپ
ئۆردەك ئۆزىگە.
ئىلماپتۇ دوستى
خورازنى كۆزگە.

قىقۇ، قىقۇ سەپ،
ھەيۋە قىپ تووۋلاپ؛
ئارام بەرمەپتۇ
باللارنى قوغلاپ.

قىلىسمۇ تەنقىد
خوراز نەچچە رەت.
ئىلىك ئالماپتۇ
ئۆردەكۋاي پەقەت.

دەپتۇ خورازۋاي:
تولا كاپشىما.

ياقمايدۇ قىلچە
گەپلىرىڭ ماڭا.

ئارىلاشما سەن
مېنىڭ ئىشىمغا.
يەيسەن جاجاڭنى
تەگسەڭ چىشىمغا.

ئۆردەكنىڭ سۆزى
ئۆتكەچكە جاندىن.
خورسىنىپ خوراز
كېتىپتۇ ئاندىن.

ئۆردەك تېخىمۇ
ئېشىپ ھەددىدىن.
ئۆزىنى ئۇستۇن
تۇتۇپ ھەممىدىن.

باشقىلارغا ئۇ
ھەيۋە قىلىپ تۇۋلاپ.
ھېچكىمگە ئارام
بەرمەپتۇ قوغلاپ.

چوقۇپتۇ بىر كۈن
ياتقان تايغاننى.
دېمەي قويايلى
ئەمدى قالغاننى...

ئۆتتى ئۆزىدىن،
يوق ئاڭا چارە.
تۈگەشتى ئاخىر
ئۆردەك بىچارە.

مەنمۇ ئازراقلا
قىلسىپ قوياي سۆز.
مەغرۇرلۇق پايدا
بەرمەيدۇ ھەرگىز.

ئىبرەتتۇر بىزگە
ئۆردەكنىڭ ھالى.
تەكەببۇرلۇقنى
قىلمايلى زادى.

1984-يىل، ئۈرۈمچى.

دادام

مېنىڭ دادام كۆيۈمچان،
رەنجىتمەيدۇ دىلىمنى.
كىتاب، دەپتەر ئېلىپ بېرەر،
ئىگەللە دەپ بىلىمنى.

ئەتىگەندە ئويغىتىپ،
مەكتىپىمگە ماڭغۇزار.
پەزىلىتى، مېھرىنى،
ۋۇجۇدۇمغا تامغۇزار.

كىتاب ئالسام قولۇمغا،
پەرۋاندۇر بېشىمدا.
بىلمىگەننى ئۆگىتەر،
جىم ئولتۇرۇپ قېشىمدا.

ئېيتىپ بېرەر بەزىدە،
قىزىق چۆچەك ـ ھېكايە.
ئەدەب ـ ئەخلاق بابىدىن،
بېرىپ چوڭقۇر تەربىيە.

ئۇنىڭ مېھرى ـ شەپقىتى،
نەقىش بولدى دىلىمگە.
دادام كەبى مەنمۇ ھەم
كۆچ قوشمەن ئېلىمگە.

1984 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

قەغەز ئايروپىلان

قايتىپ بۈگۈن مەكتەپتىن،
قىزغىن ئارزۇ ـ ھەۋەستە.
ئايروپىلان ياسىدىم،
چىرايلىق قىپ قەغەزدە.

دەرھال ئۇنى شادلىنىپ،
ئېلىپ چىقتىم تالاغا.
كۆچەپ ئېتىپ زوق بىلەن،
قويۇپ بەردىم ھاۋاغا.

ئەگىپ ئۇچۇپ ئېگىزدە،
قايتىپ چۈشتى يېنىمغا.
ئاشۇ قەغەز لاچىنى
ئوتنى سالدى دىلىمغا.

مەنمۇ چوقۇم ئاز كۈندە،
چوڭ بولىمەن، ئۆسىمەن.
ھەيدەپ كۈمۈش لاچىننى،
بۇلۇتلارنى بۆسىمەن.

ئاشۇ ئارزۇ دىلىمدا،
بوشاتمايمەن بىلىمنى.
ئايغا سەپەر قىلىمەن،
ئىگەللەپ پەن-بىلىمنى.

1984-يىل، ئۈرۈمچى.

گالىستۇك چەكسەم

نۇر چاچقاندەك بولىدۇ،
گالىستۇكۇم يولۇمغا.
دىلغا ھۇزۇر بېرىدۇ،
چەكسەم ئۇنى بوينۇمغا.

چەكسەم ئۇنى سېزىمەن،
گويا بايرام بولغاندەك.
پەزىلەتنىڭ نۇرلىرى،
ۋۇجۇدۇمغا تولغاندەك.

ئۈنى چەكسەم كۆرىمەن،
ئىقبالىمنى ئالدىمدا.
ئۈمىدىنى ۋەتەننىڭ،
چىڭ تۇتىمەن يادىمدا.

ئۈنى چەكسەم كۆرىمەن،
ئىلىم-پەننىڭ بېغىنى.
تىك چوققىغا ئۆرلەيمەن،
يېڭىپ مۈشكۈل تېغىنى.

ئۈنى چەكسەم بىلىمەن،
ئەلگە بولغان قەرزىمنى.
ئوبدان ئوقۇپ-تىرىشىپ،
ئورۇنلايمەن لەۋزىمنى.

1984-يىل، ئۈرۈمچى.

ئۈستەل بىلەن ئورۇندۇقنىڭ سۆھبىتى

(مەسەل)

ئىش ئۈستىلى بىر كۈنى،
ئورۇندۇققا سۆز قىلىپ:

ياسىغاندۇ كىم سېنى؟
دېدى قوپال-تۈز قىلىپ.

ئېچىنىمەن ھالىڭغا،
ئۆتەر كۈنۈڭ بەك تەستە.
ئوخشمايدۇ ئورنىمىز،
مەن ئېگىزدە، سەن پەستە.

توغرا، دېدى ئورۇندۇق،
جاۋاب بېرىپ ئۈستەلگە.
ئايرىلمايمىز ئىككىمىز،
خايى بارساق قەيەرگە.

ئوخشىمىغان بىلەنمۇ
ئىككىمىزنىڭ بويىمىز.
ئېگىز-پەس دەپ ئايرىلماي،
ئىشتا ئوخشاش رولىمىز.

كىتاب ئوقار، خەت يازار،
ھەممە سېنىڭ كۆكسۈڭدە،
ئاشۇ چاغدا مېنىڭمۇ،
ئولتۇردۇ ئۈستۈمدە.

1984-يىل، ئۈرۈمچى.

چېچەكلىگەن نوتا بىز

ئانا مەكتەپ مېھرىدىن،
چېچەكلىگەن نوتا بىز.
كۆكلەپ پەرۋاز قىلىشتا،
ئەل - ۋەتەنگە شوتا بىز.

تۆتتە گۈزەل، بەش بولۇش،
بىزنىڭ ئۇتلۇق ئەھدىمىز.
يارالماقتا كەشپىيات،
سىڭگەچكە زور ئەجرىمىز.

بىلىم بىلەن كۈچەيدى،
بىزنىڭ ئەقىل - زېھنىمىز.
دېڭىزدىنمۇ تىرەندۇر
ئۇستازلارغا مېھرىمىز.
قايتۇرما:
چېچەكلىگەن نوتا بىز،
ئەل - ۋەتەنگە شوتا بىز.

1984 - يىل، ئۈرۈمچى.

ئۆگەن بالام بېرىلىپ

نېمە تاپتىڭ جان بالام،
مۈنچىۋالا كېرىلىپ.
مەغرۇرلىنىپ ئېگىزدىن
چۈشمە يەنە سىيرىلىپ.

ئۆگەنمىسەڭ بىلىمنى،
كۆڭۈل قويۇپ بېرىلىپ.
جەمئىيەتكە چىققاندا،
تەمتىرەيسەن قىينىلىپ.

كەمتەر بولۇپ جان بالام،
ئۆگەن پەننى بېرىلىپ.
يېتىل ساغلام بىلىمدىن،
ۋۇجۇدۇڭغا كۈچ ئېلىپ.

1984 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

ئانا

قەدىرلىك ئانا،
كۆيمەن ساڭا.
ئەخلاق ـ پەزىلەت،
ئۆگەتتىڭ ماڭا.

دېڭىزدىن تېرەن
مېھىر ـ شەپقىتىڭ.
ئۇلۇغدۇر ماڭا
سۆز ۋە ھەركىتىڭ.

تۇغۇلدۇم سەندىن
ئاپئاق سۈت ئىچىپ.
ئۇچۇرما بولدۇم
مېھرىڭگە قېنىپ.

ئەلگە سادىق بول،
ۋەتەن سۆي دېدىڭ.
بىلىم ئىشقىدا
ئۆت بوپ كۆي دېدىڭ.

باشناتتى مېنى
ئەجىر ـ مېھنىتىڭ.
ساقلىنار دىلدا
قەدىر ـ قىممىتىڭ.

سۆيۈملۈك ئانا،
كۆيمەن ساڭا.
بىلىم ۋە ئەقىل
بەردىڭ سەن ماڭا.

1984 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

كېچىكىشنىڭ سەۋەبى

بۈگۈن ئىنىم بارماپتۇ،
مەكتىپىگە ئەتىگەن.
بىر دۆق ئۇنى چاقىرىپ،
ساۋاقدىشى كەپتىكەن.

بۇنى ئاڭلاپ دادامنىڭ،
كەلدى راسا ئاچچىقى.
كېرەك بولدى، دېدىم مەن،
گەپنىڭ ئاڭا قاتتىقى.

ئىنىم كەلدى بىر چاغدا،
كىيىملىرى توپا ـ لاي.
دادام بىلەن ئىككىمىز،
تۇردۇق ئاڭا قارىماي.

نەگە باردىڭ؟ دېدىم مەن،
غەزەپ بىلەن ئىنىمغا.
سەۋەبىنى دەپ بېرەي،
دېدى كېلىپ يېنىمغا.

كىتىپ بارسام ئەتىگەن،
مەكتىپىمگە ئالدىراپ.
تۇساتتىنلا كەينىمدىن،
كەتتى بىرى ۋارقىراپ.

يول چېتىدە بىر موماي،
يىقىلغانىكەن پاتقاققا.
ئۇنى يۆلەپ تۇرغۇزۇپ،
ئېلىپ باردىم دوختۇرغا.

قويدۇم ئۇنى ئاپىرىپ،
ئاران تەستە ئۆيىگە.

يوقلاپ بارماق بولدۇم مەن،
مومايىنى مەن كۈنگە.

شۇڭا ئاكا مەكتەپكە،
باردىم بۈگۈن كېچىكىپ.
كېتەلەيمەن دوستلارغا،
ئەتە چوقۇم يېتىشىپ.

جېنىم ئىنىم، دېدىم مەن،
توغرا بۇنداق قىلىشىڭ.
كېچىككەنگە ھەرگىزمۇ
ھېسابلانماس بۇ ئىشىڭ.

دادام دېدى: جان بالام،
مەندىن ساڭا نەسىھەت:
يېتىشتۈرگىن ئۆزەڭدە
ئېسىل ئەخلاق ـ پەزىلەت.

شۇنداق قىلساڭ ئەل رىزا
بولار بالام سېنىڭدىن.
دېدى دادام ئىشەنچتە،
ئۈمىد كۈتۈپ ئۈنىڭدىن.

1984 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

بالام بىلەن ئانىسى

بەچباش دەيدۇ ئوغلۇمنى
دوستلىرىنىڭ ھەممىسى.
مەكتىپدە، مەلدە
بەكمۇ كۆپكەن غەلۋىسى.

ئۇستازىنىڭ سۆزىنى
تۇتمايدىكەن قۇلاقتا.
دوستلىرىدىن ئايرىلىپ،
ئوينايدىكەن يىراقتا.

تارتمايدىكەن ئۆزىنى
بالا-قازا خەتەردىن.
بىلدىم ئىشنىڭ تەكتىنى،
قايتىپ كېلىپ سەپەردىن.

بىراق ئۇنى كۆپتۈرۈپ،
ماختاپ كەتتى ئانىسى.

تولۇم ـ قوشنا ئۈستىگە
ياغدى غەزەپ ـ نالىسى.

تەنبىھ بەرسەم ئۇنىڭغا،
كايىپ كەتتى ۋارقىراپ.
ئاقلاپ تىنماي بالىنى،
مۇئەللىمنى ئەيىبلەپ.

دېدى: بىلسەم مۇئەللىم،
ئۆچ كۆرەركەن بالىنى.
ئوينىغانغا نېمبوپتۇ،
بۇنىڭ نېمە يامىنى؟

يېتىپ قالار بىركۈنى،
ئۆگىنىشنىڭ قەدرىگە.
بويى ئۆسۈپ چوڭىيىپ،
تولغان چاغدا ئەقلىگە.

قارىلايدۇ بالىنى،
كىرىپ خەقنىڭ گېپىگە.
ئۇسسۇل ئويناپ بىرەملا،
كۆرەلمەسلەر دېپىگە.

توغرا ئەمەس، دېدىم مەن،
بۇ سۆزلىرىنىڭ ئانىسى.
بالا ئاتا-ئانىنىڭ
يۈرىكىنىڭ پارىسى.

بىراق ئۇنى ئۆستۈرسەڭ
پەزىلەتلىك، ئەدەبلىك.
يېتىلمەمدۇ كەلگۈسى
ئەل-ۋەتەنگە كېرەكلىك.

بىكار كەتمەس بالىغا
قىلغان پەرۋىش-ئەجرىمىز.
رازى بولار ئەل-ۋەتەن،
قارشى ئالار دەۋرىمىز.

كىچىكىدىن ئالمىساق
غەيرى قىلىق ئالدىنى.
قىلسا ئەگەر تەرەققىي،
چىقار ئىشنىڭ يامىنى.

تەربىيىنىڭ ئۇنىڭغا
تېگىپ ئۇبدان پايدىسى.

ئۆزگىرىشكە باشلىدى
ئانا ـ بالا ئىككىسى.

1985 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

باھار ئەتىگىنى

بۈگۈن باھار ئەتىگەن،
دېرىزەمنى ئاچقاندا؛
كۆردۈم گۈزەل مەنزىرە،
قۇياش نۇرىن چاچقاندا.

سايرار ئىدى شوخ بۇلبۇل،
مەكتەپ بېغى ئىچىدە.
پۈركىنىپتۇ چېچەككە،
ئالما، ئۈرۈك غۇچچىدە.

لەززەتلىنىپ باھاردىن،
باققىنىمدا يىراققا.
ئەنبەر كەبى خۇش پۇراق،
ئۇردى كېلىپ دىماققا.

كۆردۇم بۈگۈن پەيزىنى،
تەبىئەتنىڭ، باھارنىڭ.
نېمىدېگەن گۈزەل ـ ھە،
ئەتىگىنى باھارنىڭ.

1985 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 31 ـ كۈنى، ئۈرۈمچى.

كۆچەت تىكتۇق باھاردا

كۆچەت تىكتۇق باھاردا،
ساۋاقداشلار ھەممىمىز.
ياڭراپ كەتتى ئەتراپقا،
قىزغىن ئەمگەك نەغمىمىز.

كۆچەتلەرنى ئاۋايلاپ،
ئەتراپىنى تورلىدۇق.
ئەجرىمىزدىن مەكتەپنى،
يېشىللىققا ئورىدۇق.

ئورمان دېدى مۇئەللىم،
يەرنىڭ كۆركەم زىننىتى.

ئەمگەك بىلەن ھاياتىنىڭ،
بولۇر قەدىر - قىممىتى.

سىلەر تىككەن كۆچەتلەر،
موھتاج پەرۋىش، ئەجىرگە.
يىللار ئۆتۈپ چېچەكلەپ،
كىرەر شېرىن مېۋىگە.

سىلەرمۇ ھەم بەئەينى
شۇ كۆچەتكە ئوخشايسىلەر.
باغۋەنلەرنىڭ ئەجرىدىن
ساغلام ئۆسۈپ ياشنايسىلەر.

1985 - يىل، ئۈرۈمچى.

دام - دام - دام

سەنمۇ مەندەك تىرىشىپ
ئوقالامسەن دام - دام - دام.
ئەلاچىلار سېپىگە
ئۆتەلەمسەن دام - دام - دام.

كىتابىڭنى مېنىڭدەك
سۆيەلەمسەن دام-دام-دام.
ئىلىم-پەننىڭ ئىشقىدا
كۆيەلەمسەن دام-دام-دام.

ئەلگە مەندەك تۆھپەڭنى
قاتالامسەن دام-دام-دام.
دەرياسىدا بىلىمنىڭ
ئاقالامسەن دام-دام-دام.

1985-يىل، ئۈرۈمچى.

خىجىل قىلدى دام-دېمىڭ

نەتىجەڭنى داملىتىپ،
ئوينىتىسەن كۆزۈڭنى.
ئىچىم قىزىپ كېتىدۇ،
ئاڭلىغاندا سۆزۈڭنى.

دائىم كىتاب ئوقۇيسەن،
دام قىلغاندەك كۆرسىتىپ.

ئوقۇ دەيسەن مېنىمۇ،
غەزىپىمنى ئۆرلىتىپ.

كۆردۈم دەسلەپ بۇ ئىشتىن،
مەنمەنلىكنىڭ سايىسى.
بىلدىم ھازىر "دام-دام"نىڭ،
تولا ئىكەن پايدىسى.

تۇرتكە بولدى ئۆرلەشكە،
خىجىل قىلىپ دام-دېمىڭ.
بەسلىششچۈن تېخىمۇ
ئىلگىرلىدى چامدىمىم.

1985-يىل، ئۈرۈمچى.

بولساڭ ئەدەب-قائىدىلىك

مەن يوق چاغدا جان ئىنىم،
تۇتما كىتاب-دەپتەرنى.
يازما جىجىپ ئۇنىڭغا،
قالايمىقان خەتلەرنى.

نەگە قويسام تاپىسەن،
جىلتامنى سەن گايىدا.
دەپتەر بىلەن كىتابىم،
تۇرسۇن ئىنىم جايىدا.

ئاز كۈن ئۆتمەي جان ئىنىم.
سەنمۇ جىلتا ئاسسەن.
مەربىپەتنىڭ يولىدا،
دادىل قەدەم باسسەن.

كىچىككىدىن ھەر ئىشتا،
بولساڭ ئەدەب-قائىدىلىك.
چوڭ بولغاندا ئەل ئۈچۈن،
ئەجرىڭ سىڭەر پايدىلىق.

1985-يىل، ئۈرۈمچى.

تۈنجى قار

چىقسام سەھەر قورۇغا،
ئەتراپقا قار تولۇپتۇ.

سانسىز ئاپئاق كېپىنەك،
ئاق چېچەككە قونۇپتۇ.

دەل-دەرەخلەر ئۈستىگە،
ئاقتىن لىباس كىيىپتۇ.
گۈل-گىياھلار قولاقتا،
كۈمۈش ھالقا سېلىپتۇ.

ئاپئاق تۇسكە كىرىپتۇ،
چەكسىز دالا-ئېدىرلار.
يۇرتقا ھۆسن بېرىپتۇ،
تۇنجى ياغقان ئېپەك قار.

دېدىم كۆرۈپ: نەقەدەر،
ھىممەتكە باي تۇنجى قار.
بولسۇن دەيمەن ئاق قاردەك،
قەلبىممۇ پاك بىغۇبار.

1985-يىل، ئۈرۈمچى.

قىش بوۋاي

ئاپئاق كۈمۈش قار،
ياغدى توختىماي.
ياسىدۇق كۆركەم،
قاردىن قىش بوۋاي.

ئاق شايىدىن تون
كىيگۈزدۇق ئاڭا.
قولىغا هاسا
تۇتقۇزدۇق يانا.

كەتتى قاملىشىپ
كۆز بىلەن قېشى.
كۆككە تەلپۈنۈپ
تۇردۇ بېشى.

ئويندۇق ئۇسسۇل
ئۇنى چۆرىدەپ.

سالىمىز بوۋا
سېنى يولغا دەپ.

شادلىنىپ ناخشا
ئېيتتۇق لاي ـ لاي ـ لاي.
زوقلىنىپ بىزگە
تۇرار قىش بوۋاي.

1985 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

كومپاس

سەپەردە ھەمراھ
بولغاندا كومپاس.
ھودۇقماي قىلچە
دادىل ئالغا باس.

كومپاس ئازغانغا
كۆرسىتىدۇ يول.
كۆرۈنەر مەنزىل
ماڭساڭلا ئۇدۇل.

كومپاسنى ھەمراھ
قىلساڭ ھەرقاچان.
مۇشكۈل، خەتەردە
تاپىسەن نىشان.

سۆزلىسەك كۆپتۇر
بۇنىڭغا ئاساس.
بىلىم بەئەينى
ئەڭگۈشتەر كومپاس.

ئاشۇ كومپاس بار،
ئازمايسەن يولدىن.
بىلىم مەشئەلدۇر،
چۈشۈرمە قولدىن.

1985 ـ يىل، ئۈرۈمچى.

ئابلىكىم روزى

گۈلدەستە

(باللادا)

ھەر بايرامنىڭ ئۆزگىچە،
خاسىيىتى بار، رولى بار.
بايرام ئۈچۈن رەستەمنىڭ،
دەستە ـ دەستە گۈلى بار.

* * *

گۈزەل پامىر تاغلىرى،
كۆك ئاسمانغا تاقاشقان.
چوققىلارنىڭ بېشىغا،
كۈمۈش دوپپا ياراشقان.

باھار سۈيى يايلاقتا
يېشىل مەخمەل زەر باسقان.
كۆز يەتكۈسىز تاغ باغرى،
چېكىسىگە گۈل قىسقان...

سەھەر گەلدى رۇستەمجان،
ئوت-چۆپى مول يايلاقتا.
مەكتىپگە بارغىچە،
قوي-قوزىلار باقماقتا.

. . . .

ئىككى يىلدىن بۇيان ئۇ،
دۇينىڭ كىچىك مالچىسى.
تۇرار ئەنە قولىدا،
ئەپچىلىگىنە قامچىسى.

رەڭدار پۆپۈك بەلباغدا
باغلىنىۋالغان بېلىنى؛
بەلبېغىغا قىستۇرغان
ئامراق دوستى نېيىنى.

بۇ يىل تېخى ئون ئۈچتە،
ئوت يۈرەكلىك ئوغۇل ئۇ.
ئىلىم-پەنگە ئىشقى بار،
تىرىشچان، ئاق كۆڭۈل ئۇ.

قوي-قوزىلار يايلاقتا
ھۇزۇرلىنىپ ئوتلايتتى.

بىر ـ بىرىنى قوغلىشىپ،
دىككاك ـ دىككاك سەكرەيتتى.

رۇستەم بولدى خاتىرجەم،
دېدى: "بىر پەس ئولتۇراي.
كىتاب ئوقۇپ دىلىمنى
يېڭىلىققا تولدۇراي..."

قورام تاشقا ئولتۇرۇپ،
كىتاب ئالدى قوينىدىن.
كۆز يۈگۈرتتى قۇرلارغا،
بېرىلىپ چىن كۆڭلىدىن.

ئوقۇدى ئۇ بىر شېئىر،
چوڭقۇر ئىدى مەنىسى.
يېزىلغانتى ئۇنىڭدا،
تيەنئەنمېنىنىڭ ۋەقەسى.

كۆرۈندى كۆز ئالدىدا
جۇزۇڭلىنىڭ ئوبرازى.
كۆرۈندى كۆز ئالدىدا
خەلقىمىزنىڭ ئۇستازى.

كەتتى بىردىن خىيالى،
تىيەنئەنمېنگە — مەيدانىغا.
شۇ تاپ يايلاق قوچىقى،
ئايلاندى كەڭ ئېكرانغا:

ئەنە مىليون كىشىلەر
تىيەنئەنمېنگە باقاتتى.
گۈل چەمبىرەك كۆتۈرۈپ
مەيدان تامان ئاقاتتى.

كېلەر ئۇلار سەپ تۈزۈپ
مۇنارغا گۈل ياپقىلى.
مېڭىپ زۇڭلى ئىزىدىن
ھەقىقەتنى تاپقىلى.

دەيتتى ئۇلار: "ئەلۋىدا!
ياخشى زۇڭلى جۇ ئېنلەي.
ھاياتىڭىز ئەل ئۈچۈن
بېغىشلاندى پۈتۈنلەي..."

بار ئۇلارنىڭ قولىدا
بايراقچە ۋە پىلاكات.

كۆزلىرىدە چاقنايتتى
قەتئىي نىيەت قەسەميات...

ئەنە بىر توپ پىئونېر
بىلدۈرمەكتە تەزىيە.
تۇرۇپ مۇنار ئالدىدا
ئوقۇماقتا مەرسىيە.

"قەبرە سۈپۈرۈش بايرىمى"
راسا قىزىپ كەتكەندە؛
قوشاق، نۇتۇق ساداسى
كۆك قەھرىگە يەتكەندە؛

تۇيۇقسىزدىن مەيدانغا
كەلدى باندىت شۇمپەنلەر.
ئىنقىلابقا، خەلققە
ئىچ-ئىچىدىن ئۆچمەنلەر.

دېدى باندىت باشلىقى:
"بۇ ئاشكارا يامانلىق.
دىكتاتۇرا يۈرگۈزۈپ،
باستۇرۇلسۇن قوراللىق!..."

قەھرىمانلار بۇ گەپكە
قىلچە پىسەنت قىلمىدى.
بۇيرۇقنى باندىتنىڭ
پەقەت كۆزگە ئىلمىدى.

تىيەنئەنمېن مەيدانى
كەلدى گويا لەرزىگە.
قەھرىمانلار ھەركىتى
كۆتۈرۈلدى ئەۋجىگە...

غالجىرلىشىپ باندىتلار
زوراۋانلىق قىلىشتى.
بىگۇنا كەڭ ئاممىنى
ئۇرۇپ، باغلاپ كېتىشتى...

بىر پېئونېر غەزەپتە
تۆگدى ئەنە مۇشتىنى.
كۆرۈپ ئۇنى شۇم باندىت
غۇچۇرلاتتى چىشىنى.

خىتاپ قىلدى پېئونېر،
كۆزىدە ئوت ئۇچقۇنى:

"تىمتاس ئەمەس بۇ ماكان،
ئۆرلەيدۇ جەڭ دولقۇنى.

سىغىندۇق بىز، سىغىندۇق،
جۇزۇڭلىنى سىغىندۇق.
بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە،
تيەنئەنمىنگە يىغىلدۇق.

بوش چاغلىما باندىتلار،
ئىنقىلابنى، بىزنى سەن.
باسالمايسەن ئەبەدى،
باتۇر ئوغۇل - قىزنى سەن!....

كەلدى باندىت دىۋەيلەپ،
بۇ پىئونىر قىشىغا.
كالتەك بىلەن نەچچە رەت
ئۇردى ئۇستىبىشىغا...

ئاققان قىزىل قان بىلەن
گالستۇكى بويالدى.
ئەنە ئۇنىڭ جەستى
گۇل - چىچەككە ئورالدى.

. . . .

* * *

ئېچىنىشلىق بۇ ئەھۋال
رۇستەمجاننى چۆچۈتتى.
يىغىپ خىيال يىپىنى،
قەلبىدىن سۆز ئۈرغۈتتى.

قەبرە سۈپۈرۈش بايرىمى
ئىنقىلابى، ھەققانى.
خاتىرىلىگەن چۈنكى ئۇ
جۇزۇڭلىدەك دانانى.

ئىچى زەھەر تۆت مەرەز
شۇ بايرامنى ئۆچ كۆردى.
چۆچۈرىنى خام ساناپ،
ئۇخلىماستىن چۈش كۆردى.

پارتىيىمىز ۋاقتىدا
ئاغدۇردى تۆت مەرەزنى.
خەلقىمىزگە ئېپ كەلدى
مىسلى بەخت نورۇزنى...“

* * *

تېزماق بولدى رۇستەمجان،
بايرام ئۈچۈن گۈل دەستە.
چىمەنلەرنى ئارىلاپ،
گۈللەر ئۈزدى ھەۋەستە.

بىردىن ئېگىز چوققىدا
قارلەيلىسى كۆردى ئۇ.
تىكىپ ئاڭا كۆزىنى،
تاتلىق خىيال سۈردى ئۇ.

دېدى: "ئەي قارلەيلىسى،
تېزرەك بويان چۈشسەڭچۇ.
قولاق سېلىپ گېپىمگە،
تاغ باغرىغا كۆچسەڭچۇ.

چىقسام ئەگەر چوققىغا،
سېنى كۆپلەپ يىغاتتىم.
جۇزۇگۈلىغا بېغىشلاپ،
گۈل دەستىلەر تىزاتتىم..."

شۇ تاپ ئېگىز چوققىدا،
پەيدا بولدى بىر كېيىك.

رۇستەم كۈلدى قاقاقلاپ،
تاپقىنىغا دوست ـ شېرىك.

تۇۋلىدى ئۇ: "كېپىنكجان!...
ئىسمىم پىئونېر رۇستەم.
قارلەيلىسى ئېپ چۈشسەڭ،
پۈتەر ئىدى گۈل دەستەم.

ئۇنى سوۋغا قىلاتتىم
بېيجىڭدىكى بايرامغا.
بولار ئىدىم بارغاندەك
جەڭ قوينىغا ـــ قايىنامغا".

زۇۋان كىرىپ كېپىنككە،
دېدى: "ئاداش توختاپ تۇر.
مەن چۈشكىچە قېشىڭغا،
بىر پەس كۈلۈپ ئويناپ تۇر."

گۈللەر ئۆزدى كېپىنكجان
ئەمەل قىلىپ ۋەدىگە؛
چالدى رۇستەم نېيىنى
يېقىملىق، شوخ پەدىگە.

قارلەيلىسى ئېپ چۈشتى،
گۈزەل پامىر كېپىكى.
ھاياجانغا لىق تولدى،
رۇستەمجاننىڭ يۈرىكى.

گۈلدەستىنىڭ ئىشقىدا،
يالقۇن بولۇپ كۆيدى ئۇ.
سىلاپ كېپىك دوستىنى،
قۇچاقلىدى، سۆيدى ئۇ.

...پۈتتى مانا گۈل دەستە،
شۇنچە كۆركەم، جۇلالىق.
ۋۇجۇدىنى رۇستەمنىڭ
ئورىۋالدى خۇشاللىق.

پارلار ئۈمىد يۇلتۇزى،
ئۇ ئەتراپقا باققاندا؛
بىر توپ قاتار تۇرنىلار
كۆرۈندى كۆك ئاسماندا.

رۇستەم قىلدى ئىلتىماس،
تۇرنىلارنى توختىتىپ؛

قولىدىكى گۈل دەستىنى
پۇلاڭلىتىپ ئوينىتىپ:

”ئەي تۇرنىلار، تۇرنىلار،
يول ئالدىڭلار قاياققا؟!
ئىزھار قىلاي سۆزۈمنى،
كېلىڭلار چۇ بۇياققا.

بولسا ئەگەر قانىتىم،
تىيەنئەنمېنگە ئۇچاتتىم.
جۇزۇڭلىنى خاتىرىلەپ،
گۈل دەستىنى قوياتتىم.

شۇ بايرامغا ئاز قالدى،
ئالدىرايمەن شۇنچە بەك.
باراي دېسەم يول يىراق،
بولساڭلار چۇ يار-يۆلەك!...“

ئەگىپ ئاشۇ تۇرنىلار،
چۇشتى يېشىل يايلاققا.
دېدى ئۇلار: ”كەلدۇق بىز،
ساڭا ياردەم قىلماققا.

تيەنئەنمىنگە ئۇچىمىز،
سۆزۈڭ بولسا بىزگە دە.
ئۇلگۈرتىمىز بايرامغا،
گۈل دەستەڭنى بىزگە بە...“

رەھمەت ئېيتىپ رۇستەمجان،
سۆزلەپ كەتتى خۇش چىراي:
”ئەي تۇرنىلار سىلەرگە
گۈل دەستىنى تاپشۇراي...“

ئۇچقىنىدا تۇرنىلار،
ئاسماندا گۈل ئېچىلدى.
ئۇلار ئۇچقان تەرەپتىن،
پامىرغا نۇر چېچىلدى.

گۈل دەستىنى تۇرنىلار،
بېيجىڭغا ئېلىپ ماڭدى.
ئاق يول تىلەپ رۇستەمجان،
يايلاقتا كۈلۈپ قالدى.

1980 ـ يىل 2 ـ ئاي.

ئوتنى كىم قالاپ بەردى؟

بۇ يىل كىردۇق مەكتەپكە،
كىچىك بىزنىڭ يېشىمىز.
سىنىپتا ئوت قالاشتا،
قاتقاندى بېشىمىز.

ئوتلار كۆيدى ھەر كۈنى،
بىزنىڭ سىنىپ مېشىدە.
ئىسسىقلىقى سىنىپنىڭ،
زوق قوزغايدۇ كىشىدە.

ئوتنى كىم قالاپ بەردى،
بىزگە دائىم سەھەردە؟
دەپ بېرەيلى بىز ئۇنى،
سورىساڭلار ئەگەردە.

چوڭ سىنىپنىڭ باللىرى،
قالاپ بەردى ئوت بىزگە.
قىش بولسىمۇ ۋە لېكىن،
بىلىنمىدى سوغ بىزگە.

دەيمىز شۇڭا شادلىنىپ:
چوڭلار بىزگە كۆيۈندى.
ئۇلارنىڭ بۇ روھىدىن
يۈرىكىمىز سۆيۈندى...

1981 - يىل 1 - ئاي.

ئىلىم - پەن

ئۆگەنگەن ھەر كىشىنى
شادلاندۇرار ئىلىم - پەن.
ئانا ۋەتەن ئىشىنى
جانلاندۇرار ئىلىم - پەن.

ئۆچمەس چىراغ ياندۇرۇپ،
ئۇنتۇلماس ئىز قالدۇرۇپ،
شانلىق تارىخ بېتىنى
نۇرلاندۇرار ئىلىم - پەن.

يېڭىپ توسقۇن - جاپانى،
گۈللەش ئۈچۈن دۇنيانى،

ئەمگەكچىگە كۈچ بېرىپ،
روھلاندۇرار ئىلىم-پەن.

بىزنى ئۇلۇغ غەلىبىگە،
پارلاق، گۈزەل ئەتىگە؛
(يۈكسەك نىشان-پەللىگە)
ئاتلاندۇرار ئىلىم-پەن.

دەيمىز شۇڭا: خىسلىتىڭ،
شان-شەرىپىڭ، قۇدرىتىڭ،
خەلقى ئالەم كۆڭلىنى
زوقلاندۇرار ئىلىم-پەن.

سەن جانىجان پەخرىمىز،
سۆيگىنىمىز، بەختىمىز،
ساڭا ئوتلۇق مېھرىمىز
مەڭگۈ ئاقار ئىلىم-پەن...

1981-يىل 9-ئاي.

ۋەتىنىم — ئانام

ئۇلۇغ ۋەتىنىم
ئەزىز ئانام سەن.
سېنىڭ قوينۇڭدا
شادۇخۇرامەن.

سانسىز ئوت يۈرەك
ئوغۇل-قىزىڭ بار.
تارىخ بېتىدە
ئۆچمەس ئىزىڭ بار.

ئېتىكىڭ گۈزەل
رەيھان پۇرايدۇ.
دىلنى بىھېساب
شادلىق ئورايدۇ.

ئېچىلدى سەندە
زەپەر گۈللىرى؛
ياڭراپ تۇرىدۇ
بەخت كۈيلىرى.

ئۇلۇغ پارتىيەم
نۇر چاچتى ساڭا.
نىشان كۆرسىتىپ
يول ئاچتى ساڭا.

تۆتلىشىش ئۈچۈن
ئات سالدىڭ بۈگۈن.
تېپىپ كۈچ-قۇۋۋەت،
يۈكسەلدىڭ بۈگۈن.

ۋەتەن شەنىگە
ئېيتىمەن ناخشا.
دەيمەن يۈرەكتىن:
كۈنسېرى ياشنا!...

1982-يىل 9-ئاي.

قەلبى ئوتلۇق پىئونېرلار بىز

يۈرىكى ئوتلۇق،
ئەدەبلىك، روھلۇق،
ئىشلىرى قۇتلۇق،
پىئونېرلار بىز.

ئىقبالغا باققان،
ھەركەتتە چاققان،
دەرستە تىرىشچان،
پىئونېرلار بىز.

خۇشال، بەختىيار،
قەلبى بىغۇبار،
ياخشى ئىزباسار،
پىئونېرلار بىز.

ۋەتەننى سۆيگەن،
پەن ئۈچۈن كۆيگەن،
ئالغا ئۆرلىگەن،
پىئونېرلار بىز.

1982 ـ يىل 10 ـ ئاي.

سوراڭ بىزدىن مۇئەللىم

سوراڭ بىزدىن مۇئەللىم،
ئامرىقىڭلار نېمە دەپ.
سوراڭ يەنە بىزلەردىن،
شادلىقىڭلار نېمە دەپ.

بىردەك جاۋاب بېرىمىز،
بىز ئۆسمۈرلەر ئۇنىڭغا.
ئەي قەدىردان مۇئەللىم،
قۇلاق سېلىڭ بۇنىڭغا:

ئىلىم-پەندۇر مەڭگۈلۈك
ئامرىقىمىز بىزنىڭكى.
ئۇنى هارماي ئۆگىنىش
شادلىقىمىز بىزنىڭكى!...

1982-يىل 11-ئاي.

يېڭى يىل ناخشىلىرى

ياڭراق ناخشا بۇ

يېڭى يىل كەلدى،
ئېچىپ كەڭ قۇچاق.
مۇبارەكلەيمىز،
ياڭرىتىپ قوشاق.

باشلاندى بۇگۈن
يېڭى يېشىمىز.
شادلىقتىن كۆككە
يەتتى بېشىمىز.

ھەممىمىز مەھكەم
تۇتۇشقاچقا قول.
شەرەپ - شانىمىز
بولدى شۇنچە مول...

يېڭى بىر يىلدا
دۇلدۇل بولىمىز.
ئىلىم - پەن بىلەن
مەشغۇل بولىمىز.

بىزنىڭ ۋەدە بۇ
ئوتلۇق دىلدىكى.
ياڭراق ناخشا بۇ
يېڭى يىلدىكى.

”مېھمان“

دېدىم: جان دادا،
بىر ”مېھمان“ كەلدى.
بەرىكەت بىلەن،
شادىمان كەلدى.

ئاشۇ ”مېھمان“نى
قارشى ئالدى.
ناخشىلار ئېيتىپ،
سازلار چالدى...

سورىدى دادام،
قۇچاقلاپ مېنى:
ئېيتقىنا ئوغلۇم،
ئۇ ”مېھمان“قېنى؟

دېدىم: بۈگۈن دەل
شانلىق يېڭى يىل.
كەلسە ئۇ كۈلۈپ
شادلانمامدۇ دىل...؟

شۇگۇلاشقا ئۇنى
"مېھمان" ئاتىدىم.
تەنتەنە قىلماي
تۇرالماس ھېچكىم...

دادام زوقلىنىپ،
دېدى: گېپىڭ راست؛
يېڭى يىل گويا
"مېھمان"غا ئوخشاش؛

قارشى ئالايلى
ئۇنى بىز قىزغىن.
يېڭى ئىشلارغا
ئاتلىنىپ تېزدىن.

سەن ئەلا ئوقۇ،
مەن ئىلغار بولاي.
شۇندىلا "مېھمان"
ئاچار خۇش چىراي.

دوستۇمغا

دوستۇم، ھەر كۈنۈڭ
مەنىلىك بولسۇن.
ئەقىل بېغىڭغا
گۈل - چېچەك تولسۇن.

باغلا بېلىڭنى
پولات كەمەردە.
قەيسەر جەڭچى بول
يېڭى سەپەردە.

ھارماي ئۆگىنىپ
قىلغىن تەپەككۇر.
ئەل - ۋەتەن ساڭا
ئېيتار تەشەككۇر.

يېڭى يىل كۈنى

بىرىپ مەكتەپكە،
تىزىلدۇق سەپكە،

كەلدۇق غەيرەتكە،
يېڭى يىل كۈنى.

دېدۇق خۇش ئاۋاز:
سالام، ئەي ئۇستاز،
قىلىمىز پەرۋاز!...
يېڭى يىل كۈنى.

لوزۇنكا ئاستۇق،
پانۇسلار ياقتۇق،
پوجاڭزا ئاتتۇق،
يېڭى يىل كۈنى.

شادلىققا چۆمدۇق،
سەكرىدۇق، كۈلدۇق،
ئويۇنلار كۆردۇق،
يېڭى يىل كۈنى.

دوست ـ قەدىردانلار،
قەلبى گۈلخانلار،
تۈزدۇق پىلانلار،
يېڭى يىل كۈنى.

كۆلەيلى دوستلار

ئۆتكەنكى بىر يىل
جەڭگىۋار يىلدۇر.
نى ئىشلار پۈتكەن
بەختىيار يىلدۇر.

يۈكسەلدى چۈنكى
ھەرقايسى سەپلەر.
بۇ ھەقتە قىزغىن
قىلىمىز گەپلەر:

ئىشچى تاغىلار
شىمايلاپ يەڭنى؛
زاۋۇت ـ كانلاردا...
قىزىتتى جەڭنى.

ئىشلەندى كۆپلەپ
داڭلىق مەھسۇلات.
تۇرلۇك ئۇسكۇنە،
تۆمۈر ۋە پولات...

ئىشلەندى ھەر خىل
رادىئو، ئۈنئالغۇ،
رەڭلىك تېلۋىزور،
رەخت، كىيىم، چالغۇ...

نېفىت دەرياسى
ئاقتى شارقىراپ.
ئىجاد يۇلتۇزى
كۆلدى پارقىراپ.

كۆمۈش تەر تۆكتى
دېھقان تاغىلار.
گۈلگە يېپىندى
ئېتىز - داللار...

بوي سوزدى كۆككە
ھوسۇل تاغلىرى.
مېۋىگە تولدى
يېزا باغلىرى...

چىمەن يايلاقلار
خۇش چىراي ئاچتى.

ئات، كالا، قويلار...
ھەسسىلەپ ئاشتى.

ئىخ، بۈگۈن تۇرمۇش
ھەسسەلدىن تاتلىق.
بازارلار ئاۋات...
دىللاردا شادلىق.

باتۇر ئارمىيەم
چىڭ باغلاپ بەلنى؛
ھوشيارلىق بىلەن
قوغدىدى ئەلنى.

ئارمىيە ۋە خەلق
بولدى ئىتتىپاق.
ئىسىل پەزىلەت
چاچتى خۇش پۇراق.

پەنۇ تېخنىكا
راۋاجلاندى تېز.
ئۆگەنمەكتىمىز
مىليون ئوغۇل ـ قىز.

ئەدەب ـ ئەخلاقنى
سۆيدى خەلقىمىز.
ۋەتەن ئىشقىدا
كۆيدى خەلقىمىز.

. . . .

ئۇلۇغ پارتىيەم
چاچتى پارلاق نۇر.
شۇڭا ئۆتكەن يىل
بولدى غەلىبە زور...

*　　*　　*

چۇلغىدى دىلنى
يالقۇنلۇق ھېسلار.
شانۇ زەپەرنى
كۈيلەيلى دوستلار.

1982 ـ يىل 12 ـ ئاي.

تەنەپپۇس

ھەر سائەتلىك دەرس تۈگەپ
بولۇر تەنەپپۇس.

ئۆتكۈزىمىز بىز ئۇنى
جۇشقۇن، راۋۇرۇس.

ئۇنىڭ ۋاقتى شۇ قەدەر
بولىسمۇ قىسقا.
مەزمۇنغا باي ئىش قىلىپ
تولىمىز ھېسقا.

جاراڭلايدۇ ھەر ياندا
شادلىق كۈيلىرى.
قىزىپ كېتەر ئويۇننىڭ
ھەر خىل تۈرلىرى...

گاھى ئارقان تارتىمىز
سىنىپلار ئارا.
گاھى گېزىت ئوقۇيمىز
بېرىلىپ تازا.

گاھى چۇشۇپ كېتىمىز
قىزىق سۆھبەتكە.
يول قويمايمىز ھېچقاچان
يامان ئىللەتكە.

شوخ تايچاقتەك سەكرىشىپ
ئالىمىز ئارام.
ھەر تەنەپپۇس ۋاقتىمىز
ئۆتەر شاد ـ خۇرام.

1982 ـ يىل 12 ـ ئاي.

بىز بەختىيار بالىلار
(ئېيتىشىش)

تونۇشتۇراي ئۆزەمنى،
مېنىڭ ئىسمىم دولقۇندۇر.
پەن ـ بىلىمنىڭ ئىشقىدا،
يۈرەك ـ قەلبىم يالقۇندۇر.

مەنمۇ سۆزلەي ئاز ـ تولا،
مېنىڭ ئىسمىم ئۇچقۇندۇر.
لېيى فىيك روھى مەن ئۇچۇن،
ئۇتىيادۇر، ئالتۇندۇر.

ئا. ب: ئاتا ـ ئانا، ئۇستازلار،
بىزدىن بەكمۇ مەمنۇندۇر.

ساۋاقداشلار ھەرقاچان،
ئىشىمىزغا مەپتۇندۇر.

ئا: سەھەر تۇرۇپ ھەركۈنى،
مەكتەپكە يول ئالىمەن.
كۆڭۈل قويۇپ ئۆگىنىپ،
قەلبىمگە نۇر ئالىمەن.

ب: يايراپ كېتەر يۈرىكىم،
مەكتەپ دېسە، دەرس دېسە.
ئىشەنمەيمەن زادىلا،
ئۆگىنىشنى تەس دېسە.

ئا. ب: غەيرىتى بار كىشىنىڭ،
غەلبىسى قوش، كۆڭلى خۇش.
قەلبىمىزگە نۇر چاچار،
”تۆتتە گۈزەل، بەش بولۇش“.

بىز بەختىيار بالىلار،
ئۆسمەكتىمىز شادلىنىپ.
ئىلگىرىلەيلى تېخىمۇ،
مەغرۇرلۇقتىن ساقلىنىپ.

1982 ـ يىل 12 ـ ئاي

تېپىشماق

تىلىڭ تاتلىق، قىزىقسەن،
ئەي تېپىشماق، تېپىشماق.
كۆڭۈللۈكتۇر بىز ئۈچۈن،
سېنى دائىم ئېيتىشماق.

قىسقا، ئىخچام بولغاچقا،
ئەستە ئاسان قالىسەن.
بىزنى پىكىر قىلدۇرۇپ،
توغرا جاۋاب ئالىسەن.

سېنى ئامراق دوست تۇتتۇق،
قېشىمىزغا كېلىۋەر.
خۇشتار بىز تەپەككۇرغا،
بىزنى ئويغا سېلىۋەر.

ئەي تېپىشماق، بىز سېنى،
ئېيتىپ زادى تويمايمىز.
قانچە قىيىن بولساڭمۇ،
چوقۇم تاپماي قويمايمىز.

1983 ـ يىل 1 ـ ئاي.

"سەككىز دوست"نىڭ سۆھبىتى

ئايدىڭ كېچە، "سەككىز دوست"
كەلدى يېشىل باراڭغا.
سىنچاي ئىچىپ، ئۈزۈم يەپ،
چۈشتى قىزغىن پاراڭغا.

قۇلاق سالدىم زوقلىنىپ،
بۇ "دوستلار"نىڭ سۆزىگە.
مېنى ئۇلار سۆھبىتى،
مەپتۇن قىلدى ئۆزىگە.

بىرى دېدى: كىشىلەر
مېنى "ئىسىم — ئات" دەيدۇ؛
ئۇنىڭ خىزمەت ـ ئىشىدىن،
بىز دائىما شاد دەيدۇ.

ئادەم، نەرسە، ۋەقە...نىڭ،
بىلدۈرىمەن نامىنى.

بىلدۈرىمەن ئۈلارنىڭ،
ئۈنۋانىنى — شانىنى.

كىم، نېمە؟ سوئالىغا،
جاۋاب بولۇپ كېلىمەن.
خىزمىتىمنى ھەرقاچان،
شەرەپلىك دەپ بىلىمەن...

ئىككىنچىسى دەس تۇرۇپ،
دېدى: گۈزەل "سۈپەت" مەن.
ئادەملەرگە، نەرسىگە،
يارىشىملىق زىننەتمەن.

بىلدۈرىمەن ئۈلارنىڭ،
رەڭگى، تۈرى، تەمنى.
بىلدۈرىمەن ھەجمى ھەم
مىجەز - خۇلقى، پەمنى...

قانداق؟ دەپلا سوراۋەر،
جاۋاب بېرىش مېنىڭدىن.
ئېسىل ئەخلاق، ياخشى نام،
ھېچ كەتمەسۇن يېنىڭدىن...

ئۈچىنچىسى سۆز ئېلىپ،
دېدى: "سان" دەپ نامىم بار.
ھېساب ـ كىتاب ئىشىدا،
ماغدۇرۇم بار ــ جانىم بار.

ئادەم بىلەن نەرسىنىڭ،
بىلدۈرىمەن سانىنى.
ئىپادىلەپ بېرىمەن،
تەرتىپىنى، خانىنى...

سورا قانچە، نەچچە؟ دەپ،
ئۇ ماڭا بەك خاس سوئال.
قانچىنچى ۋە نەچچىنچى،
دېگەنلەرمۇ ماس سوئال...

تۆتىنچىسى خۇش كۈلۈپ،
دېدى شۇنداق: "ئالماش" مەن.
ئىسىم، سۈپەت، سان بىلەن،
جۈملىلەردە تەگداشمەن.

ئاشۇلارنىڭ ئورنىغا،
ئالمىشىپ كېلەلەيمەن.

ئۇلار بىلەن ئوخشاشلا،
مول مەزمۇن بېرەلەيمەن...“

ئېتىمدۇر ”پېئىل“ دېدى،
بەشىنچىسى سۆز باشلاپ.
(ئۆزى شۇنچە ھەركەتچان،
ھەر تەرەپكە كۆز تاشلاپ):

ئىش ـ ھەركەتنى بىلدۈرمەك،
مېنىڭ مۇھىم خىزمىتىم.
بولمىغاندا ھەركەتلەر،
ئاشماس ئىدى ھۆرمىتىم.

نېمە قىلدى؟ نېم بولدى؟
سوئالىنى قوي ماڭا.
ئاڭا جاۋاب بەرگەندە،
بولۇر گويا توي ماڭا...

ئالتىنچىسى دېدىكى:
”ياردەمچى سۆز“ دېگەن مەن.
جۈملىلەرنى باغلاشنىڭ
زەنجىردىمەن، بەلەنمەن.

مەن بولغاچقا دوستلىشار،
ئاددى جۈملە ـ بۆلەكلەر.
تولۇق مەزمۇن بىغىدا،
ئىچلىدۇ چېچەكلەر...

يەتتىنچىسى زوق بىلەن،
دېدى: ئىتىم ”رەۋىش“ تۇر.
ۋەزىپەم ئىش ـ ھەركەتنى،
چوڭقۇر بايان قىلىشتۇر.

ئىش ـ ھەركەتلەر يۈز بەرگەن،
قاچان، قانداق، قەيەردە؟
ئاڭلا جاۋاب بېرىمەن،
سورىساڭلا ئەگەردە.

مەن يۈرىمەن دائىما،
”پېئىل“ بىلەن باغلىنىپ.
شادلىقىمدۇر: جۈملىلەر ـــ
كۆلۈپ كەتسە جانلىنىپ...

ئاخىرىدا بىرەيلەن،
دېدى خۇشال ”ئىملىق“ مەن.

ئۆزەم كىچىك بولساممۇ،
تەربىيكە باي، ئىللىقمەن...

ھېس-تۇيغۇلار جۇملىدە،
پەيدا بولۇر مەن بىلەن.
دەيدۇ شۇڭا جۇملىلەر:
"كۆركەم بولدۇق سەن بىلەن".

ئۇلار تەكشى تىزىلىپ،
دېدى مەغرۇر، جاراڭلىق:
"سەككىزىمىز ئايرىلماي،
يۈكسىلىمىز داۋاملىق.

سۆز تۈركۈمى ئاتالدۇق،
ئۇيغۇر ئانا تىلىدا.
مەڭگۈ ياشار نامىمىز،
خەلقىمىزنىڭ دىلىدا.

لېكىن، بىزنى بەزىلەر،
ئۆگەنمىدى پۇختىراق.
ئىشلەتكەندە شۇڭلاشقا،
بولۇپ قالدۇق چولتىراق.

گۈزەل ئانا تىلىمىز،
مەشھۇر تۇرسا ئالەمگە.
ئۇنى پۇختا بىلمەسلىك،
سەت ئەمەسمۇ ئادەمگە؟!...

شۇ سەۋەبتىن جەم بولۇپ،
بايان قىلدۇق پىكرىنى.
ئۆگەنگەنلەر بىزگە چىك
باغلىسىكەن مېھرىنى.

كىمكى مېھر باغلىسا،
ئالار بىلىم ـ چۇشەنچە.
قوللىنىشقا بىزنى دەل،
ئاشار غەيرەت ـ ئىشەنچە...»

*　　　*　　　*

«سەككىز دوست»نىڭ سۆھبىتى،
ئىلھام بەردى دىلىمغا.
كۆكۈل قويۇپ ئۆگەنسەم،
بۇلبۇل قونار تىلىمغا.

1983 ـ يىل 1 ـ ئاي.

باھار قوشاقلىرى

باھار كەلدى

قىش بوۋاينى قىرىتىپ،
قار-مۇزلارنى ئېرىتىپ،
يەر-جاھاننى ئىللىتىپ،
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

جان-جانۋارلار مىدىرلاپ،
قارلىغاچلار ۋىچىرلاپ،
كۆك مايسىلار پىچىرلاپ،
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

ئېچىلىپ گۈل-چېچەكلەر،
تەڭگە بولۇپ تېرەكلەر،
جەۋلان قىلىپ لەگلەكلەر،
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

سۇغا تولۇپ ئېرىقلار،
پىلتىلىك ئېتىپ بېلىقلار،

كۆكىرىپ تال-چىۋىقلار...
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

پاقا-قۇمچاق كۇركىراپ،
يالپىلداپ شامال غۇرقىراپ،
چاقپىلەكلەر پىرقىراپ،
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

كىيىپ يېشىل چاپاننى،
ئىشقا چىللاپ دېھقاننى،
جانلاندۇرۇپ ھەر ياننى...
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

كېلىڭ دوستلار ئويناپلى،
دەريا بويى بويلاپلى،
شاد ناخشىلار توۋلاپلى،
باھار كەلدى يۇرتۇمغا.

بىز باھاردا تۇغۇلغان

بىز ئوت يۈرەك باللار،
گۈلباھاردا تۇغۇلغان.

شۇ باھارنىڭ نۇرلىرى،
قەلبىمىزگە قۇيۇلغان.

ئۈسمەكتىمىز بەختىيار،
باھار سۆيگەن ۋەتەندە.
بۇلبۇل بولۇپ سايرايمىز،
گۈلزارلاردا چىمەندە.

دىل رىشتىمىز باغلانغان،
ۋەتەن — ئالتۇن دىيارغا.
قەلبىمىزنىڭ كۈيلىرى،
ئاقار مەڭگۈ باھارغا!...

ئۇستازغا گۈل تۇتىمەن

باغقا گۈللەر تېرىدىم،
تۆكۈپ كۈمۈش تەرىمنى.
گۈل - چېچەككە ئورايمەن،
بۈك - باراقسان بېغىمنى.

گۈل بېغىمغا قۇياشنىڭ،
ئالتۇن نۇرى چېچىلار.

پەرۋىش تىپىپ گۈللىرىم،
گۈزەل، كۆركەم ئېچىلار.

دەستە تۈزۈپ شۇ گۈلدىن،
ئۇستازىمغا تۇتىمەن.
ئىلىم ـ پەننى ئۆگىنىپ،
بەيگىلەردە ئۇتىمەن.

مەڭگۈلۈك باھار

"باھار پەسلى ئىسىل" دەر،
ھەممە ئادەم ئەزەلدىن.
شۇڭا ئۇنى ماختىشىپ،
چۈشۈرمەيدۇ غەزەلدىن.

باھار پەسلى بىر يىلدا،
بىرلا كېلىپ ـ كېتىدۇ.
تەبىئەتنىڭ ھۆسنىگە،
رەڭلەر بەخش ئېتىدۇ.

بىزنىڭ ئانا ۋەتەندە،
بىر باھار بار، كەتمەيدۇ.

باھار پەسلى ھېچقاچان،
ئۇ باھارغا يەتمەيدۇ.

ئۇ باھاردۇر مەڭگۈلۈك،
بەختىمىزنىڭ باھارى.
ئۇ باھاردۇر دوستلىرىم،
قەلبىمىزنىڭ باھارى.

شۇ باھارنىڭ نۇرىنى،
پارتىيىمىز چاچماقتا.
گۈزەل ئىقبال ـ كېلىچەك،
بىزگە قۇچاق ئاچماقتا.

1983 ـ يىل 2 ـ ئاي.

ئابدۇقادىر ھەسەن

جەڭچى ئاكامغا

باتۇر جەڭچى ئاكام بار،
ئېگىز تاغدا، چېگرىدا.
قەھرىمانلىق خىسلىتى،
داستان دائىم تىللاردا.

ئاكام جەڭچى، مەن ئۆسمۈر،
ئەزىز ئەلنى قوغدايمىز.
پىدا بولۇپ ھەر ئىشتا،
زەپەرسېرى ئۆرلەيمىز.

سۈت ئانىمىز كۆيۈنۈپ،
جەسۇر قىلىپ ئۆستۈردى.
ۋەتەن ئانا سۆيۈنۈپ،
شان-شەرەپكە چۆمدۈردى.

جەڭچى ئاكا ئۆرلەپسەن،
كۆردۈم ئۈنى خېتىڭدىن.
ساڭا ئالقىش دولقۇنلاپ،
ياغدى ئۆسمۈر ئېنىڭدىن.

قەيسەر جەڭچى ئاكامغا،
يازدىم ئوتلۇق سالام خەت.
جاسارەتكە — غەيرەتكە،
قايناق بىزدە مۇھەببەت.

1980 ـ يىل 2 ـ ئاي.

مەھەللىمىزنىڭ باللىرى

(سىيكىل)

مۇقەددىمە

مەللىمىزنىڭ باللىرى،
رەڭدار گۇلدەك زەپ ئوماق.
قەلبى گۈزەل، سۆزى گۈل،
ناخشىلىرى بەك ياڭراق.

بىر نىيەتتە ئىتتىپاق،
ئۇيغۇر، قىرغىز ھەم تاجىك.
بىر نىيەتتە بەك ئامراق،
خەنزۇ، قازاق ھەم ئۆزبېك.

ياڭزا-ياڭزا بولسىمۇ
كىيىم، ئادەت، تىللىرى.
ئۇيۇلتاشتەك مۇستەھكەم
پىكىر-خىيال، دىللىرى.

بىرى شائىر، سازەندە،
بىرى ئارتىس، ئۇسسۇلچى.
بىرى مۇخبىر ھەم رەسسام،
بىرى ماھىر چېلىشچى...

ياڭرار كۈندە يېقىملىق،
يېڭى-يېڭى ناخشىلار.
ناخشىلاردا كۈيلىنەر،
لېي فېڭچىلار، ياخشىلار.

ئىناق دوستلار

مەلتىمىزدە بەش قىزچاق،
بەشلىسى شوخ قىزچاق.
ئەلنى سۆيگەچ قەلبىدە،
ھەممە كىشى خۇش قىزچاق.

ئۇيغۇر قىزى گۇلنايىم،
سۆزى بەكمۇ مۇلايىم.
چېچى تال ـ تال ئۆرۈلگەن،
پاكىز، رەتلىك ھەر دائىم.

قىرغىز قىزى سۇلايقا،
چاچلىرىدا زەر ھالقا.
جىسمى گويا ئۇيۇلتاش،
كۈچلۈك قوللىرى بولقا.

قازاق قىزى قايىشا،
ياغىزلىرى يارىشا.
كۆيۈندۈ دوستلارغا،
ياردەم بېرىپ كەڭتاشا.

خەنزۇ قىزى جاڭ شۇلەن،
خۇي-مىجەزى بەك بەلەن.
ئەلنى سۆيەر، پەن سۆيەر،
ئاپئاق، گۈزەل دىل بىلەن.

تاجىك قىزى مەرىيە،
قەلبى ئەلگە ھەدىيە.
ناخشىسىدا كۈيلىنەر،
ئىناقلىقتا مەدھىيە.

بەشىلىسى بەك ئۇماق،
بىر-بىرىگە بەك ئىناق.
نىشانى بىر، قەلبى بىر،
ئالغا باسار ھەممە ۋاق.

پەننىڭ ئىشقى دىلىدا،
ئۆرلەر ئەلنىڭ يولىدا.
چاقماق كەبى سۆزلىشەر،
بىر-بىرىنىڭ تىلىدا.

بۇ قىزلارنىڭ ئىسمى گۈل،
ھۆسنى گۈل ھەم سۆزى گۈل.

گۈل ئېچىلار ئىزىدىن،
ماھارەتلىك قولى گۈل.

ناخشا ئېيتسا ئۇيغۇرچە،
ئۇسسۇل ئوينار تاجىكچە.
قومۇز چالسا قىرغىزچە،
ئۆلەن ئېيتار قازاقچە.

يۈكسەك ئالى تىلەكى،
ئالماس شۇڭا بىلەكى.
چىن دوستلۇقنىڭ يولىدا،
لاۋۇلدايدۇ يۈرىكى.

چوڭنى تاغا، ھەدەم دەپ،
كىچىكلەرنى ئۇكام دەپ.
ئاجىزلارنى يېتەكلەپ،
ئۆتەر ئۇلار ئىناق-ئەپ.

ئۇلار ساغلام گاڭ بىلەك،
قەلبى گۈل چوغ يۈرەك.
خۇش پۇراقلىق ئېچىلغان،
زەپمۇ رەڭدار گۈل چېچەك.

بىر ـ بىرىگە بەك تەشنا،
ئۆتەر ئۇلار بوپ قوشــنا.
ئەنە شۇنداق دوستلۇقنى،
ئەلمۇ دەيدىكەن ياشنا!

بىر جۈپ قىزىلگۈل

بىر سىنىپتا ئوقۇيدۇ،
بىرجۈپ قىزچاق گۈل ـ چېچەك.
ئىلىم ـ پەنگە زەپ تەشنا،
چوغدەك قىزىل، ئوت يۈرەك.

بىرى زىبرەك ئۇيغۇر قىز،
ئىسمى ئۇنىڭ گۈلباھار.
”ئۈچتە ياخشى“ ئۆسمۈر دەپ،
مەكتىپىدە نامى بار.

بىرى ئوماق خەنزۇ قىز،
ئىسمى ئۇنىڭ جاڭ شۇلەن.
داڭ چىقاردى مەكتەپتە،
”لېي فېڭ“ دېگەن نام بىلەن.

باھار بىلەن شوخ قىز،
بىر يېزىدا تۇغۇلغان.
ئۇچۇقدا دوستلۇقنىڭ،
شەربەتلىرى قۇيۇلغان.

ئۇلار كېلەر سەھەردە،
مەكتەپكە بەسلىشىپ.
گۈلستۇكى لەپىلدەر،
شەپەق بىلەن رەڭلىشىپ.

بۇ ئىككى ئۆسمۈر بالىنى،
مەكتەپ ئالغا يېتەكلەر.
يۈرەكىدە نۇر چېچىپ،
"لېي فېڭ روھى" چېچەكلەر.

ئىككى تىلدا ھەر بىرى،
بىر چىرايلىق سۆزلەيدۇ.
ئارزۇلىرى بەك گۈزەل،
بىر مەقسەتنى كۆزلەيدۇ.

ئۇلار ئۆستى دوست بولۇپ،
ئايرىلمايدۇ مەڭگۈگە.

يۈرەكلىرى تەڭ سوقار،
ئورناشقاچقا بىر تەنگە.

بۇ قىزلارنىڭ قەلبىدە،
ئاقار ئوتلۇق ھارارەت.
ئۆسمۈرلەرگە يول باشلاپ،
ئىگەللەيدۇ ماھارەت.

باھار بىلەن شۇلەن قىز،
بىر تەندىكى قوش يۈرەك.
جەڭ ـ چېلىشتا مەردانە،
لاۋۇلدىغان ئوت يۈرەك.

بىرى دەيدۇ: دوختۇر بوپ،
داۋالايمەن كېسەلنى.
ۋەتەن ئۈچۈن، ئەل ئۈچۈن،
قوشماقچىمەن ھەسسەمنى.

بىرى دەيدۇ: چوڭ بولسام،
باش ئاگرونوم بولىمەن.
پەن ـ تېخنىكا ئۆگىنىپ،
كۈچ ـ قۇۋۋەتكە تولىمەن.

مەنمۇ دىدىم ئۇلارغا:
دائىم ئالغا بېسىڭلار!
مۆجىزىلەر يارىتىپ،
يىل بوينىغا ئېسىڭلار!

كىچىك باغۋەن

قاسىم بۇ يىل ئون بىر ياش،
ئالتىنچىدە ئوقۇيدۇ.
ئەلاچى بوپ مەكتەپتە،
زەپەرسېرى ئۆرلەيدۇ.

قاسىم ھەر يىل باھاردا،
بەش توپ كۆچەت تىكەتتى.
ئاسراپ ئۇنى تېنىدەك،
زىيان-زەخمەت بەرمەيتتى.

ھارام شاخنى چاتايتتى،
ياۋا بىخنى پۇتايتتى.
ئوغۇت بېرىپ، سۇ قۇيۇپ،
ھاشارەتنى قويمايتتى.

شۇڭا بىر تال قۇرۇماي،
ئۆستى كۆچەت باراقسان.
كىچىك باغۋەن ئىشچانىنىڭ،
بولدى بېغى گۈلىستان.

قاسىم تىككەن كۆچەتلەر،
بۇ يىل بولدى ئوتتۇز تۈپ.
ئون بەش تۈپى چېچەكلەپ،
مېۋە بەردى بەكمۇ كۆپ.

مەي باغلىدى ئۈجمىلەر،
ئوخشاپ كەتتى ئانارلار.
زەپمۇ رەڭدار، تەمى بار،
ئۆرۈك، ئەنجۈر، ئالمىلار.

لەززەتلىنىپ دوستلىرى،
مېۋىلەردىن يېيىشتى:
— ئەمگىكىڭگە تەشەككۈر،
رەھمەت باغۋەن، — دېيىشتى.

ئۇرمان قوشاقلىرى

مەلىمىزنىڭ باللىرى،
گۈزەل باغلار قۇرۇپتۇ.
ئورمان تىكىش ھەققىدە،
ئۇتلۇق قوشاق توقۇپتۇ:

— ئورمان تىكسەك سايلارغا،
بۆك-باراقسان باغ بولدى.
رەڭمۇ رەڭدە چىچەكلەپ،
مېۋىلىرى ياغ بولدى.

ئورمانلارنىڭ خىلى كۆپ،
قارىغاي، چىنار، سۇۋادان.
ياڭاق، ئالما ھەم ئۆرۈك...
ھەممە يەرگە تارالغان.

نەدە ئورمان كۆپ بولسا،
شۇ يەر بولار ھاۋالىق.
سۆزۈك، سالقىن ھاۋادا،
قاينار بەزمە ناۋالىق.

ئورماندا كۆپ خىسلەت بار،
ھاۋانى زەپ ساپ قىلار.
كاربون گازنى سۈمۈرۈپ،
ئوكسىگىننى تارقىتار.

ئورمان دېگەن دىيارنىڭ
كۆركەم، گۈزەل زىننىتى.
شۇنچە كۆپتۇر تۇرمۇشتا،
ئۇنىڭ قەدىر ـ قىممىتى.

قۇرۇلۇشقا، ئۆيلەرگە،
كېرەكلىكتۇر ياغىچى.
قۇۋۋەت بېرەر بەدەنگە،
شىپالىقتۇر مېۋىسى.

بىراك چىقماس ئورماندىن،
ئۇ سانائەت ئوزۇقى.
زايا بولماس زادىلا،
ياپراق ياكى قوۋزىقى.

توسار ئورمان بەلبېغى،
بوران، قۇمنى، ئاپەتنى.

قوغداپ قالار گۈلستان،
ئېتىز، باغ، زىرائەتنى.

كۆكلەۋېرەر ئورمانلار،
سۇ ئىچسە، ئوغۇتلانسا.
پەرۋىشلىنىپ دائىما،
زىيانداشتىن قوغدالسا.

چىلى تۇتۇپ بىز پەيتنى،
كۆپلەپ ئورمان تىكەيلى.
بوستان قىلىپ ۋەتەننى،
يېشىللىققا پۈركەيلى.

مەغرۇرلۇقنىڭ زىيىنى

تونۇمىسىزلەر دوستچاقلار،
ئەمەت دېگەن بالىنى.
ئۇنتۇماڭلار ئەمەتكە،
كەلگەن ئاچچىق ساۋاقنى.

ئۆتكەن يىلى ئەمەتجان،
دائىم يۈزنى ئالاتتى.

ئەلاچىمەن دەپ ئۆزىگە،
كۆپ تەمەننا قوياتتى.

بىرەر ھەپتە ئۆزىنى،
زادى بىلمەي كەتتى ئۇ.
ئويۇن بولسا پالاقلاپ،
سەپ ئالدىدا چاپتى ئۇ.

دوستلىرىغا كۆرەڭلەپ،
پونى يوغان ئاتتى ئۇ.
"جىمى ئىشنى بىلىمەن"،
دەپمۇ سۆزلەپ باقتى ئۇ.

تەكەببۇرلۇق، مەغرۇرلۇق،
ئەسقاتمىدى ئەمەتكە.
ئاز كۈن ئۆتمەي نومۇرى،
چۈشۈپ قالدى ئەللىككە.

قانداق قىلسۇن ئەمەتجان،
بولدىغۇ بەك سەتچىلىك.
ئويلانمىغان ھەرگىز ئۇ،
كېيىن قالارنى بۇنچىلىك.

مەرىپەتكە سەمىمي،
مەڭگۈ هارماس تىل لازىم
كەمتەر، ئىسىل خىسلەتلىك،
راستچىل، قەيسەر، دىل لازىم.

پەن دىگەن ئۇ ھەقىقەت،
تەلەپ قىلار چىنلىقنى.
بولساڭ كەمتەر، سەمىمي،
چاقالايسەن مىغىزنى.

خاتىمە

مەلىمىزنىڭ بالىلىرى،
پەزىلەتلىك، خىسلەتلىك.
چوڭ - كىچىكنىڭ ئاغزىدا،
ئىززەتلىك ھەم ھۆرمەتلىك.

تۆگمەيدۇ يازغانغا،
تىلدا داستان ئىشىنى.
سۆزلەپ بەردىم سىلەرگە،
نەچچە مىڭدىن بىرىنى.

1980 - يىل 6 - ئاي.

ئۈچ گۆھەرنىڭ سۆھبىتى

ئېيتىپ بېرەي دوستچاقلار،
بىر سۆھبەتنى ئاڭلىدىم.
ئاڭلىغانچە سۆيۈندۈم،
شۇڭا دىلدىن قانىمدىم.

*　　*　　*

كۆكتە قۇياش جىلۋىلىك،
ئالتۇن نۇرلار سېپەتتى.
يەردە گويا ھاياتلىق،
قەھ-قەھ ئۇرۇپ كۈلەتتى.

تۇتاش ئېتىز، تاغ، دېڭىز،
يېشىللىققا چۆمۈپتۇ.
ئۇندا ھاۋا، نۇر ھەم سۇ،
شېرىن سۆھبەت قۇرۇپتۇ.

ھاۋا سۆزلەر شادلىنىپ:
مەن ھاياتتا بەك مۇھىم،
جىمى جايدا مەشھۇردۇر،
نامىم مېنىڭ گاز جىسمىم.

تۇرسام كۆكتە شەكلىم يوق،
ھەمدە روشەن رەڭگىم يوق.
پۇراق ياكى تەمىم يوق،
ھەر ۋاق خۇشال، غېمىم يوق.

ئىنسان مېنى يەل دەيدۇ،
دائىم تەشنا كەل دەيدۇ.
سەن بولغاچقا ھايات بىز،
ھەممە نەرسە تەل دەيدۇ.

جانلىق ھەممە گىياھنىڭ،
ۋۇجۇدىغا ياقىمەن.
نەپەسلەردە تومۇردا،
دولقۇنلايمەن ئاقىمەن.

مەن بولمىسام بىرئازلا،
ھاياتىڭىز تۈگەيدۇ.
ھۇجۇم قىلىپ شۇم ئەجەل،
سىزنى گۆرگە يوللايدۇ.

ئۇچالمايدۇ مېنىڭسىز،
جەۋلان قىلىپ كۆكتە قۇش.

ئۆسەلمەيدۇ مېنىڭسىز،
ھەتتا گىياھ بوپ بىھوش.

مەن بولمىسام بولمايدۇ،
جىسىملاردا ئېغىرلىق.
مەن بولغاچقا نۇر چېچىپ،
تۇرار يالقۇن يېنىقلىق.

مېنى چاققا قاچىلاپ،
ئۇچار پىكاپ پىرقىراپ.
چىقىپ كەتسەم چاقىدىن،
ماڭالمايدۇ چىرقىراپ.

سۆزنى ئالدى ئەمدى نۇر،
كۆلۈپ ھەر يان چېچىلىپ.
تەكشى بېقىپ ھەممىگە،
كەتتى سۆزلەپ ئېچىلىپ:

مەشئەل، نۇر ھەم يورۇقلۇق،
دەيدۇ مېنى كىشىلەر.
تۆكۈلسەملا ھەرقاچان،
قاراڭغۇلۇق يېشىلەر.

تۆكۈلمەن تائەبەد،
قۇياش ــ مەنبە، بۇلاقتىن.
كۆرۈنمەن كۆزلەرگە،
شۇنچە قالتىس ئۇزاقتىن.

يەتمەس ماڭا ھېچنەرسە،
تېزلىك بىلەن سۇرئەتتە.
چېمپىيونمەن يىگانە،
ئۇچسام ئەگەر كۆكلەردە.

پارلاق قۇياش، يورۇق ئاي،
چىم-چىم يۇلتۇز، كۆك ئاسمان.
چىرايلىقتۇر مەن بىلەن،
رەڭدار چېچەك، باغ-بوستان.

نۇر بولغاچقا سۆيۈنەر،
جانلىق گىياھ ھاياتلىق.
كۆكتە پەرۋاز ئەيلىسە،
خۇشال ئۇچار قاناتلىق.

ئۆسۈملۈكنىڭ تېنىدە،
خىلوروفىل ياسايمەن.

قىزىل، سېرىق، كۆك، يېشىل...
رەڭلەر بىلەن بېزەيمەن.

مەن بولمىسام ھاياتلىق،
تاتلىق بەزمە قۇرالماس.
ھەتتا ئۆمرى بەك قىسقا،
تۆت ـ بەش كۈنگە بارالماس.

كائىناتقا، ھاياتقا،
شىپا بولۇپ ياقىمەن.
ئوزۇق، قۇۋۋەت ـ كۈچ بولۇپ،
ۋۇجۇدىدا ئاقىمەن...

سۆزلەپ شۇنداق ھاۋا، نۇر،
دوستى سۇغا قاراشتى.
شۇ چاغ سۇنىڭ يۈزىگە،
خۇشال كۈلكە ياماشتى.

دېدى: رەڭسىز، پۇراقسىز،
ھەم شەكىلسىز، سۇزۈكمەن.
جانلىق، گىياھ تېنىگە،
ئەڭ قىممەتلىك ئوزۇقمەن.

هاسىل بولار تەركىپىم،
ئىككى ئاتوم ھىدروگېن.
قوشۇلسىلا ئۆزىنگىغا،
بىرلا ئاتوم ئوكسىگېن.

دېمەك: تەمسىز، رەڭسىزلىك،
فىزىكىلىق ماھىيىتىم.
بىرىكمىلىك ھالىتىم،
خىمىيىلىك ماھىيىتىم.

نۆلدىن تۆۋەن سوغۇقتا،
بولسام قاتتىق مۇز جىسمىم.
يۈز گرادۇس ئىسسىقتا،
ئۇچمەن بوپ گاز جىسمىم.

كۆلدە تۇرسام سۇ دەيدۇ،
كۆكتە ئۇچسام ھور دەيدۇ.
قېتىپ قالسام ئۆستەڭدە،
قاتتىق جىسىم مۇز دەيدۇ.

ئايلىنىمەن پارغا مەن،
قىلىپ كۆكتە ساياھەت.

قىزىل، قارا ھەم ئاپئاق...
كىيىم كىيىپ كارامەت.

ئۇچۇپ لەيلەپ سامادا،
يىراقلارغا كېتىمەن.
شەھەر ـ يېزا، تاغ، چۆلگە...
مارجان يامغۇر تۆكىمەن.

ئۆستەڭ، دەريا، دېڭىزدا،
ئۆركەش ياساپ ئۈزىمەن.
سۆيۈپ ئېتىز، باغلارنى،
سەيلە قىلىپ كېزىمەن.

ئېقىپ ئۇزاق ئويناقشىپ،
چۈشسەم نوردىن شارقىراپ.
يۇلتۇز كەبى سىم چىراق،
يانار ئەلدە پارقىراپ.

ھاياتلىق دۇنياسىدا،
تۆھپەم كۆپتۇر ئالامەت.
يامغۇر، مۆلدۈر، قىرو، قار...
مەندىكى بىر كارامەت.

شۇنداق سۆزلەپ ئۈچ گۆھەر،
ئالدىمغىلا تىزىلدى.
ئۈچ گۆھەرنىڭ شەنىگە،
بۇ مەدھىيە يېزىلدى.

تىلەر ئىكەن ئۈچ گۆھەر،
پاكىزلىقنى ـ ساپلىقنى.
تىلەر ئىكەن ئىنسانغا،
بەخت، ئامەت، شادلىقنى.

1980 ـ يىل 8 ـ ئاي.

مېنىڭ تال ـ تال كۆچەتلىرىم

(سىكىل)

مۇقەددىمە

يولنىڭ ئىككى چېتىگە،
رەت ـ رەت كۆچەت قويدۇممەن.
يۇمران نوتا تاللارغا،
ۋۇجۇدۇمدىن كۆيدۇممەن.

كۆچەتلىرىم چىرايلىق،
ئۆستى كۆركەم، سانى كۆپ.
تەقى - تۇرقى ئوخشىماس،
ياڭزا - ياڭزا خىلى كۆپ.

تېرەك

تال - تال تېرەك، تال تېرەك،
قۇرۇلۇشقا بەك كېرەك.
زىنىنتىگدىن سۆيۈنەر،
ئىشچان، باتۇر، چوغ يۈرەك.

تىكتىم سېنى قەلەمچە،
قەلبىم سۆيۈنۈپ شۇنچە.
بىللە بايراپ ئۆسىمىز،
كەلگۈسىگە بوپ ئۈنچە.

سۆگەت

تال - تال سۆگەت، تال سۆگەت،
قامەتلىرىڭ زەپ ھەيۋەت.
سۇمبۇل نوتا تېلىڭدىن،
ياغار ئەلگە مۇھەببەت.

جىرىم قويسام تۈز، رەتلىك،
ئۈسەر نوتاڭ قامەتلىك.
سېنى پەرۋىش قىلسا كىم،
بولار شۇنچە ئامەتلىك.

سېدە

تال-تال سېدە، تال سېدە،
ھۆسنۈڭ يۇرتقا بال سېدە.
ھۇزۇر ئېپ سېنىڭدىن ئەل،
ئۇرار شاد-خۇرام خەندە.

بۇغجال-بۇغجال شېخىڭنىڭ،
چۈشەر سالقىن سايىسى.
ياغاچ ھەم ياپرىقىڭنىڭ،
شۇنچە كۆپتۇر پايدىسى.

چىنار

تال-تال چىنار، تال چىنار،
ئېسىل، كۆركەم ھال چىنار.
بوران، قۇمنى توساشقا،
يېشىل سېپىل دال چىنار.

چىنار ئورمان شەربىتى،
ھەمدە يۇرتىنىڭ سۆلتى.
ياغار شۇڭا شەنىگە،
ئەلنىڭ ياڭراق ھۆرمىتى.

قارىغاي

تال ـ تال قارىغاي، تال قارىغاي،
تاغۇ دالا تاللىماي.
كۆكلەۋېرسەن قىش ھەم ياز،
يامغۇر، قارغا قارىماي.

قەيسەرلىككە سىمووۋل،
قارىغاي غالىب قەھرىمان.
ئېسىل خىسلەت ـ پەزىلەت،
سەندە تولۇق نامايان.

يۇلغۇن

تال ـ تال يۇلغۇن، تال يۇلغۇن،
چىدام، غەيرەت تەل يۇلغۇن.
تۇرمۇشتىكى كۆپ ئىشلار،
سىنىڭ بىلەن ھەل يۇلغۇن.

زەپ چىرايلىق چىچەكلەپ،
ئىچىلىسەن پورەكلەپ.
ئۆزەڭ كەمتەر مۇلايىم،
ماختانمايسەن كۆرەڭلەپ.

شەمشاد

تال-تال شەمشاد، تال شەمشاد،
ھۆسنۈڭ ئايجامال شەمشاد.
كۆكلەيسەن كۆكنى سۆيۈپ،
تۈپتۈز بىمالال شەمشاد.

ئىگىز بويۇڭ زەپ تۈپتۈز،
قارىغانغا يەتمەس كۆز.
قەددىڭ بىلەن ۋەتەنگە،
كەلتۈر شان-شەرەپ سۆز.

ئارچا

تال-تال ئارچا، تال ئارچا،
تاغقا زىننەت، گۈل ئارچا.
ياشناپ تاغ، ئېدىر، چۆلدە،
بېرەر مول ھوسۇل ئارچا.

سوقسا بوران قانچىلىك،
ياشىرىسەن شۇنچىلىك.
ساڭا زەخمەت بېرەلمەس،
قۇرغاقچىلىق، ھۆلچىلىك.

خاتىمە

ئۆستۈرمەكتە شوخ، تېمەن،
مېنى ئوتلۇق زامانەم.
مەنمۇ پەرۋىش قىلىمەن،
كۆچەتلەرنى ھامانەم.

كۆچەت بىلەن بەسلىشىپ،
بىللە ساغلام ئۆسىمىز.
كەلگۈسىدە ۋەتەنگە،
پارلاق تۆھپە قوشىمىز.

1981 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 12 ـ كۈنى.

سالام، باھار قۇشلىرى

(سېكىل)

مۇقەددىمە

سەھەر چىقسام سەيناغا،
دالا ـ تۈزلەر كۆلۈپتۇ.
قىزىل، سېرىق، ئاق، يېشىل...
رەڭدار گۈلگە تولۇپتۇ.

گۈللەر ئارا بىر توپ قۇش،
قايناق بەزمە تۈزۈپتۇ.
تۈرلۈك تىلدا سايرىشىپ،
خۇشال ناۋا قۇرۇپتۇ.

مېنى كۆرۈپ ئۇ قۇشلار،
زوقى بىلەن قاراشتى.
سالام، دوستۇم دېگەندەك،
شادىيانە سايراشتى.

سالاملاشتىم باغ ئارا،
قۇشلار بىلەن بىر ـ بىرلەپ.
سايرار ئۇلار ھەۋەستە:
يۇرتقا چوڭقۇر سالام! دەپ.

تۇرنا

دېدى تۇرنا: ئەسسالام،
بىزلەر باھار ئەلچىسى.
باھار چىللاپ كېلىمىز،
بولۇپ قۇشلار سەركىسى.

قاتار ـ قاتار تىزىلىپ،
كۆكلەر ئارا ئۇچىمىز.
ئۇزۇن پاچاق، غاز بويۇن...
چىرايلىقتۇر ھۆسنىمىز.

كاككۇك

كاككۇك شېرىن شادلىنىپ،
سايراپ شاختا ئولتۇرار.
ھۆسنى ئوماق ھەم رەڭدار،
دىلى شاد، كۆزى خۇمار.

دېدى كاككۇك: كۆڭلۈم شاد،
سايرايدىغان ئۈز قۇشمەن.
كېچە ـ كۈندۈز بۇ ئەلگە،
غەلىبە ـ بەخت تىلەيمەن.

قارلىغاچ

قارلىغاچۇ قارلىغاچ،
قاناتلىرى ئالىماچ.
ئاچا قۇيرۇق، ئاق مەيدە،
مەڭزى قىزىل، قاراقاش.

قارلىغاچ سۆزلەر شادلىنىپ:
كۈيلەپ ئەلنى قانمايمەن.
زىيانداشنى قويمايمەن،
ئەلگە شادلىق تىلەيمەن.

قارا قۇشقاچ

قارا قۇشقاچ قاپقارا،
بويۇنلىرى پارقىراق.
ھەممە قۇشلار تىلىدا،
سۆزلەر گوياكى چاقماق:

كەسپىم مېنىڭ تەرجىمان،
دىلنى دىلغا چاتىمەن.
دوستلىرىمنىڭ تىلىدىن،
ناخشا قوشاق قاتىمەن.

سوپىياڭ

جېقىر كۆزلۈك سوپىياڭ،
ئالا ـ سېرىق چىرايلىق.
ئاسما ئۈۋا ياسايدۇ،
ئېگىز شاختا قولايلىق.

دېدى سۆزلەپ سوپىياڭ:
ئۇچالايمەن يىراققا.
شۇنچە ياڭراق ئاۋازىم،
ئاڭلىنىدۇ ئۇزاققا.

دىيارىمنىڭ ئىشقىدا،
تولغان قۇشمەن پىراققا.
شۇڭا ئەسلا چۇشمەيمەن،
دۇشمەن قۇرغان تۇزاققا.

سۈندۈك

ئۇزۇن پاچاق سۈنـدۈكجان،
يەرگە قونسا دىككىلدار.
زىلۋا، ئىپسىل قۇيرۇقى،
جىم تۇرماستىن لىككىلدار.

ئاپئاق، قارا، كۆك، سېرىق...
كىيىملىرى ياراشقان.
شۇڭا دوستلار ئۇنىڭغا،
زوقى بىلەن قاراشقان.

سۈندۈك دەيدۇ: ۋۇجۇدۇم،
ۋەتەن ئۈچۈن يارالغان.
شۇڭا مەندىن ھېكايەت،
ئەلگە كەڭرى تارالغان.

تومۇچۇق

تومۇچۇقۇم تومۇچۇق،
جۇغى كىچىك يېقىملىق.

ئاۋازلىرى بەك ئۇچۇق،
قىسقا تۇمشۇق چىرايلىق.

ئۇچۇپ ئويناپ بوستاندا،
گۇلدىن ھۇزۇر ئالدۇ.
مەجنۇن نوتا-تاللارغا،
ئەپچىل ئۇۋا سالدۇ.

بۆدۇنە

سېمىزگىنە بۆدۇنەم،
ھۆسنى ئوماق، دوغىلاق.
ئىسسىق جايغا — تومۇزغا،
شۇنچە خۇشتار-ئامراق.

ئالتۇن باشلىق بۇغدايزار،
ئۇنىڭ ئېسىل ماكانى.
قانچە ئىسسىق بولسا ئۇ،
باشلار نەغمە-ناۋانى.

كۆكتالغا

سايراپ هارماس كۆكتالغا،
كۆكۆش پەيلىك مۇلايىم.
ماڭۇق پەيدىن ئازغانغا،
ئۈۋا سالار ئۇ دائىم.

كۆكتالغىدۇر قىممەتلىك،
كېسەللەرنىڭ دورىسى.
شىپا تاپار ئۇنىڭدىن،
كۆك يۆتەلنىڭ نالىسى.

ھۆپۈپ

ئۇزۇن تۇمشۇق ھۆپۈپنىڭ،
شۇنچە كۆركەم تاجىسى.
ھاشارەتنى تۇتۇشتا،
تۇمشۇقىدۇر قايچىسى.

قاناتلىرى لىپىلداپ،
ئۇچار ھەر يان شادلىنىپ.

زىياندىشنى قويمايدۇ،
يېڭى جەڭگە ئاتلىنىپ.

تۇرۇلغا

ھۇزۇرلىنىپ تۇرۇلغا،
ياشار بىزدە ئۇجمە يەپ.
سايراپ خۇشال تۇر-تۇر-تۇر:
قوزغال، ئىجاد قىلغىن، دەپ.

خاتىمە

قۇشلار ئۇچچە خور قىلىپ،
ئېيتتى مۇنداق نەزمىنى:
شائىر بولساڭ ئال قەلەم،
داستان قىلىپ ياز بىزنى.

شۇڭغۇپ ئۇچۇپ ھارمايمىز،
گاھى ئېگىز، گاھى پەس.
تاتلىق ئۈمۈر سۈرىمىز،
ئىنسانغا بوپ ھەمنەپەس.

نەدە بولسا ھاشارەت،
ئۇقتەك بىرىپ تۇتىمىز.
قانماي ۋەتەن ھۆسنىگە،
سەيلە قىلىپ ئۇچىمىز.

مەنمۇ دېدىم: قۇشلىرىم،
سايراپ كۆكتە ئۇچۇڭلار.
بىز ئاسرايمىز سىلەرنى،
شانۇ شەرەپ قۇچۇڭلار.

1981 ـ يىل 5 ـ ئاي.

كىچىك ماھىرلار

(سېكىل)

مۇقەددىمە

قايناپ كېتەر ئەترەتتە،
پىئونېرلار كۈنىمىز.
داڭلىقلارنى دوراشتا،
ئاشار كۆكتىن ئۈنىمىز.

ئۇستازىمىز يېتەكچى،
ئىجادكارنى دوراشقا.
بىزمۇ تەشنا ھەر دائىم،
بىلىمگەننى سوراشقا.

كەلمەكتىمىز ئىجادقا،
ئوتتەك يېنىپ ئىنتىلىپ.
جاپا چېكىپ ئۆگەنگەن،
ئىجادكاردىن ئىز بېسىپ.

ھاياتىمىز مەكتەپتە،
قايناق ـ جۇشقۇن ئۆتمەكتە.
جەسۇر كىچىك ماھىرلار،
ئىجاد بىلەن ئۆسمەكتە.

كىچىك رەسسام

كىچىك رەسسام رىشاتجان،
رەسىم كىرۇژۇك ئەزاسى.
يەيدۇ كۆزنىڭ يېغىنى،
رەسملەرنىڭ جۇلاسى.

غازىگامنى① غايىبتىن،
ئۇستاز تۇتۇپ رىشاتجان.
ھۆرمەت بىلەن دورايدۇ،
رەسىم سىزىپ ھەرقاچان.

سىزار قارلىق تاغلارنى،
چىمەنزارلىق باغلارنى.
كۆكتە قۇشلار پەرۋازى،
سىزار خۇشال چاغلارنى.

رىشاتجاننىڭ ئىجادى،
كۆرگەزمىگە قويۇلدى.
رەسىمدىكى ئۆسمۈرلەر،
جىنى باردەك تۇيۇلدى.

كىچىك مۇخبىر

مۇختارجاننىڭ قولىدىن،
چۈشمەس يانچۇق دەپتىرى.
گۈزەللىككە ئۇچىدۇ،
ئۇنىڭ خىيال كەپتىرى.

① غازى ئەمەتنى دېمەكچى.

دەپتىرىگە يازىدۇ،
ئەلاچىنى ـ ياخشىنى.
قازار ئىلىم بېغىدىن،
شېرىن ـ شېكەر ياخشىنى.

سۈرەت، خەۋەر، شېئىرىنى،
گېزىتلاردا كۆرىمىز.
ئۈنىڭ ئىجاد گۈلىدىن،
ھۇزۇر ئېلىپ كۈلىمىز.

كىچىك شائىر

ھېسيات بىلەن شاكىرجان،
ئۇقار قىزغىن ئالماناق.
تېپىپچانىنى دورايدۇ،
باغلاپ ئاڭا ئىشتىياق.

تۆكۈپ دىلدىن دۇر ـ ئۈنچە،
شاكىرجان كۈي كۈيلەيدۇ.
مەرىپەتنى، زامانىنى،
مەدھىيىلەيدۇ ھارمايدۇ.

شاكىرجاننىڭ نەزمىسى،
گۈزەل، شېرىن ۋە تاتلىق.
ئاڭلىغانچە قانمايسەن،
دىلدا قوزغايدۇ شادلىق.

چوڭ بولغاندا شاكىرجان،
ئۇستا شائىر بولماقچى.
ۋەتەن ئۈچۈن، ئەل ئۈچۈن،
جەۋھەر سۆزلەر قازماقچى.

كىچىك مۇزىكانت

رادىئودىن مۇساجان،
مۇزىكىلار ئاڭلايدۇ.
جامىكامغا① تەمبۇرنى،
تەڭكەش قىلىپ سازلايدۇ.

ئويناپ كېتەر بارمىقى،
راۋاب، تەمبۇر، دۇتاردا...
مۇساجاننىڭ سازلىرى،
قوزغار ھەۋەس دىللاردا.

---

① ھۇسەنجان جامىنى دېمەكچى.

مۇزىكىنىڭ ماھىرى،
بولۇش يۈكسەك ۋەدىسى.
شۇڭا كامال تاپماقتا،
ئۇنىڭ يېڭى پەدىسى.

كىچىك ناخشىچى

گالستۇكى بويىندا،
گۈلنار ئايدەك رۇخسارى.
چېچى قۇندۇز قىرىق تال،
قەلبى ناخشا خۇمارى.

ناخشىسىغا تۇتتى ئۇ،
پاشا ئىشانىنى ئۇستاز.
بۇلبۇل كەبى ئۆسمەكتە،
شۇڭا گۈلنار خۇش ئاۋاز.

چېچەكلىتىپ بەختىنى،
ياشناتقاچ يېڭى دەۋران.
ناخشا ئېيتىپ جاراڭلىق،
گۈلنار شوخ ئۇرار خەندان.

كىچىك ئۇسسۇلچى

دىلبەر قىز زوق-ھەۋەستە،
تېلېۋىزورغا قارايدۇ.
ئۇندا ئۇسسۇل جۇلاسى،
ۋۇجۇدىغا تارايدۇ.

كۆرۈۋېتىپ تېلېۋىزور،
دىلبەر ئۇسسۇل ئوينايدۇ.
نازۇك، سىلىق ھەركەتتە،
قەمبەرخاننى دورايدۇ.

ئۇسسۇل ئەجەب يارىشار،
دىلبەر ساغلام بەدەنگە.
ئۇسسۇل بىلەن شان-شەرەپ،
كەلتۈرمەكچى ۋەتەنگە.

كىچىك خەتتات

خالىدەمنىڭ دەپتىرى،
شۇنچە پاكىز بەتلىرى.

يارقىن كۆركەم يېزىلغان،
ياڭزا ـ ياڭزا خەتلىرى.

خەتمۇ گۈزەل بولامدۇ،
خەتنى ئادەم يازامدۇ،
ۋۇجۇدىنى قەلبىنى،
نەقىش قىلىپ تىزامدۇ.

خالىدەمنىڭ ئۇستازى،
تۇردى قادىر نازىرى.
شۇڭا ئۇنىڭ خېتىگە،
ياغار ئەلنىڭ نەزىرى.

يازالايدۇ خالىدەم،
گۈزەل ھۆسن خەتلەرنى.
يېڭىلىقنىڭ يولىدا،
ئېچىپ يېڭى بەتلەرنى.

كىچىك دىكتور

مىكروفوندا رىسالەت،
سۆزلەپ كەتسە كارامەت.

تاجىگۈلگە ئاۋازى،
ئوخشاپ كېتەر ئالامەت.

ئۆسمۈرلەرنىڭ ئىشنى،
رادىئودا سۆزلەيدۇ.
ياخشى كىشى، ئىشلارنى،
مەدھىيىلەيدۇ ـ ماختايدۇ.

رىسالەتنىڭ ئارزۇسى،
ئۇستا دىكتور بولماقچى.
تاۋلاپ ياڭراق ئاۋازنى،
كۈچ ـ قۇۋۋەتكە تولماقچى.

خاتىمە

قايناق مەكتەپ ـ بېغىمىز،
چۇغلۇق ماھىر تەل بىزدە.
يېڭىلىقنىڭ كانى بىز،
ھەممە كەسىپ ھەل بىزدە.

بوينىمىزدا گالستۇك،
جەۋلان قىلىپ يەلپۈنەر.

يۇرىكىمىز، رىشتىمىز،
مەرىپەتكە تەلپۈنەر.

1981 ـ يىل 6 ـ ئاينىڭ 1 ـ كۈنى.

شېكەرىستاندىكى ناخشا
(سېكىل)

مۇقەددىمە

باغدىن مېۋە ئۈزەي دەپ،
كىرسەم پەيزى سۈرەي دەپ.
بەس ـ بەس بىلەن مېۋىلەر،
قىلدى ماڭا مۇنداق گەپ:

ــ تەملىك، رەڭلىك، شىپالىق،
مېۋىلەر بىز خىلمۇخىل.
شاخقا يۈلتۈز قونغاندەك،
بىز ياشايمىز قوش پەسىل...

ئۈلاردىن ئېلىپ لەززەت،
قەلبىمدە تېشىپ ھۆرمەت.

باغدا بىر چاغ ئۆتكۆزدۇم،
مېۋىلەر بىلەن سۆھبەت.

ئۈجمە

نامىم بار ئۈلۈغ ئۈجمە،
شەربەتكە تولۇق ئۈجمە.
ئاق ئۈجمە، قارا ئۈجمە،
شاتۇتۇ قىيام ئۈجمە...

مەندىكى ھەر بىر ياپراق،
بولار يىپەك ياسداق.
تەنلىرىم گۆھەر ئالتۇن،
ئەلدە ئەتىۋار ھەر ۋاق.

جىنەستە

دەيدۇ مېنى جىنەستە،
تۇگەپ كېتەر يېمەستە.
يېيىش ئۈچۈن ئالدىراپ،
كېلىك دوستلار بەس ـ بەستە.

تۇرار باغدا زەپ ئېسىل،
زىلۋا بويۇم ياپيېشىل.
پېشسام مۇنچاق ئاق-قىزىل...
شىرنەم شېرىن يارار تىل.

گىلاس

ئىنسانلار قىلىپ ئىخلاس،
دېيىشەر مېنى گىلاس.
مەندىن ئېلىش مول ھوسۇل،
زېرەك، ئىشچان، مەرتكە خاس.

شۇنچە قىزىل ھۆسنۈم بار،
ئاچچىق چۈچۈك تەمىم بار.
توك چېغىمدا چىش ئۆتمەس،
ئەجەب قىرتاق زەھرىم بار.

شاپتۇل

شاپتۇل مەن ياخشى غىزا،
ئائىلەمدە كۆپ ئەزا.
توغاچ ھەمدە ئەششاپتۇل...
تەنگە قۇۋۋەتتۇر تازا.

تەبىئىتىم ھۆل سوغۇق،
شەربەتلىرىم زەپ تولۇق.
چاڭقىغاندا يېسىڭىز،
قانار خويما ئۇسسۇلۇق.

ئۈرۈك

مۇھەببەت ئەلچىسىمەن،
تەبىئەت ئەركىسىمەن.
مېۋەم خىلمۇخىل تاتلىق،
ئىشتىھا مەزىسىمەن.

مەغزىم ھىل-ھىل، ئاشىم بار،
ئاش ئىچىدە تاشىم بار.
تاشنى چاقساڭ غۇچچىدە،
تەنگە قۇۋۋەت ياغىم بار.

ئۇلاپ قويسا خىلمۇخىل،
مېۋىلەيمەن يىلمۇ يىل.
قانچە پەرۋىش قىلسا ئەل،
ياشىرارمەن ئۇزاق يىل.

ئالما

خىلىم كۆپ، ئېتىم ئالما،
يېمەي ئارماندا قالما.
نازۇكمەن سىلاپ ئۈزگىن،
ئاتمىغىن ماڭا چالما.

گۈلباغىنىڭ بەرىكىتى مەن،
داستىخان سۆلىتى مەن.
پۈتۈن جىسمىم شىپالىق،
يۈرەكنىڭ قۇۋۋىتىمەن.

مەندە كۆپ ئاقسىل، شېكەر،
خۇش پۇراقىمكى ئەنبەر.
مېنى كۆپ يېسە كىمكى،
مەڭزىدە كۈلەر رەڭلەر.

كۆكسۇلتان

ھۆسنۈم كۆك، نامىم سۇلتان،
جىمى لەرزەتكە مەن داستان.

تەر تۆككەن مېنى چىشلەر،
تەشنادۇر ماڭا ئىنسان.

پىشىپ يەتسەم ۋايىمغا،
قانار ئەل قىيامىمغا.
زېرەك باغۋەن يەتكۈزەر،
مېنى شەرەپ-شانىمغا.

ئالۇچا

سېرىق، قوڭۇر رەڭگىم بار،
خۇش چۇچۇمەل تەمىم بار.
پىشمىغىچە چۇشمەيمەن،
ئەلگە شۇنداق ئەھدىم بار.

غەش دىلنى ئاچالايمەن،
خۇش پۇراق چاچالايمەن.
ئۇزۇق بوپ بىمارلارغا،
بىتاپنى داۋالايمەن.

ئالگرات

مېنى ئالگرات دەڭلا،
ئوبدان پۇشۇرۇپ يەڭلار.

ناۋادا خام يېسە كىمكى،
ئەلەم قىلىمەن تەڭلا.

پىشمىسام بەك قاتتىق مەن،
ھەمدە قاڭسىق ئاچچىق مەن.
مۇرادىمغا يەتكەندە،
چىرايلىق مەن، تاتلىق مەن.

ئۈزۈم

سايۋا، كىشمىش، بىجاقى،
مەرۋايىتتەك مۇناقى...
سۆيۈندۈرگەن جاھاننى،
بەخش ئەتتى ماڭا داڭقى.

مونچاق، سۈزۈك ۋە تەملىك،
ئۇلۇغ بېھىش ئەھلى مەن.
پىشايۋانلىق سەھنانىڭ،
يارىشقى، گۈلى مەن.

ساڭگىل ـ سۇڭگۇل چىكىلەپ،
باغۋەنلەرگە ئەركىلەپ.

ھۇزۇر سۇرۇپ يەك دەيمەن،
ئەجىر قىلىپ كۆپ ئىشلەپ.

ئۈزۈم بېغى ئاۋاتتۇر،
مونچاقلىرى ناۋاتتۇر.
ئۈزۈم پەرۋىش قىلغانلار،
مەڭگۈ ئۆلمەس، ھاياتتۇر.

ئانار

مېۋىلەر سەركىسى مەن،
ئەل - يۇرتنىڭ شەۋكىتى مەن.
ئەمگەكسۆيەر ئىشچاننىڭ،
ھوسۇللۇق بەركىتى مەن.

ئىشچان قىزنى سۆيەتلەر،
ئانار كەبى مەڭزى دەپ.
بۇ تەسۋىرلەر جايىدا،
ئەمەس قىلچە يالغان گەپ.

بىر چىرايلىق يېپىم بار،
قىزىل خۇرۇم قېپىم بار.

تىزدىق - تىزدىق جەۋھىردىم،
شېرىن - شەربەت شىرنەم بار.

تەنگە قالتىس ياقىمەن،
كۆڭۈللەرنى ئاچىمەن.
قانچە يېسە شىپالىق،
مادار - قۇۋۋەت قاتىمەن.

ئەنجۈر

ئەنجۈرمەن زەپ ئەتىۋار،
سۈزۈكلۈكتە كەھرىۋا.
ئەنجۈرلۈك باغ گوياكى،
بىر جەننەتۇل مەئىۋا.

تامار مەندىن بال - ھەسەل،
كۆپ خىل ماددا مەندە ھەل.
ياغدەك شاخ مانتىسى مەن،
تەرىپىم پۈتمەس غەزەل.

ئەنجۈرنىڭ مۇرابباسى،
كېسەللەرگە داۋادۇر.

غەم ـ غۇسسىنى تۈگىتەر،
نىمجانلارغا راۋادۇر.

نەشپۈت

شاھ مېۋىسى مەن نەشپۈت،
باغ شۆھرىتى مەن نەشپۈت.
بال ـ شەربەت تېمىپ تۇرغان،
تائام كۆركىمەن نەشپۈت.

ئاقسىل، شېكەر ھەم فىتۇر...
تەركىبىمدە بەك كۆپتۇر.
كەم ماددىنى تولۇقلار،
يەنە مەندە بار تۆمۈر...

شىپالىقمەن قىممەتلىك،
بىتابلارغا ھىممەتلىك.
بېغىشلايمەن چىرايىغا،
سالامەتلىك زىننەتلىك.

ياڭاق

بەستىم تېمەن ھەيۋەتلىك،
كۆركەم ھەم سالاپەتلىك.

بەھرىلەر ئېلىپ مەندىن،
ياشايدۇ سالامەتلىك.

ياغاچلىرىم قىممەتلىك،
مېغىزلىرىم قۇۋۋەتلىك.
كىملەركى مېنى تىكسە،
بولۇر شۇنچە ئامەتلىك.

تەبىئىتىم مۆتىدىل،
تۇرالايمەن ئۇزاق يىل.
قىشئەلەر بازارىدا،
ئەتىۋارمەن ئەجەب، بىل.

قارا ئۆرۈك، ئەينۇلا

جامالىمىز بىر خىللا،
لېكىن خىسلەت بەك تولا.
شۇڭا داڭلار بىزنى ئەل،
قارا ئۆرۈك، ئەينۇلا.

دەپ قالسىز كۆز مونچاق،
شاخمۇشاخقا تىزىلساق.

بوپ كېتمىز سانجاق ـ سانجاق،
(ئەمگەكچانىڭ يۈزى ئاق.)

بېھى

باغدا پىشسام سارغىيىپ،
كېتەر ھىدىم تارىلىپ.
ئالدىراڭلار يېيىشكە،
قالماي ئەسلا ئايرىلىپ.

ھۇزۇر بېرىپ مېھمانغا،
يارىشىمەن پولۇغا.
يەر تاللىماي كۆكلەيمەن،
تىكىپ قويسا قورۇغا.

بادام

شەمۇشەگە داڭ كەتكەن،
بادام دېگەن نامىم بار.
مېغىزىمغا چىن شەيدا،
باغدا ئىشچان ياردىم بار.

بوشتىمەن بەلغەمنى،
داۋالايمەن يۆتەلنى.
بۇزۇق قاننى تازىلاپ،
ئاشۇرىمەن غەيرەتنى.

چىلان، جىگدە

ئېتىمىز چىلان، جىگدە،
ئوخشاش زاتىمىز شۇنچە.
يۇلتۇز كەبى چاقنايمىز،
كەڭ دالا، ئېتىز، چۆلدە.

تەنلەر تۆمۈر مەسىللىك،
ياپراقلار كۈمۈش رەڭلىك.
چېچەك ساپسېرىق، خۇش بۇي،
مېۋىمىز ئالتۇن رەڭلىك.

قۇۋۋەت كەم كىسەللەرنىڭ،
دوستى بىز، شىپاسى بىز.
پەرۋىش قىلسا كۆكلەيمىز،
سۆيۈنۈپ جان-تېنىمىز.

خاتىمە

شېرىن لەززەت باغدىكەن،
باغنى شېكەر چاغلىدىم.
باغدىن ناۋا ئاڭلىدىم،
خىسلىتىنى داغلىدىم:

باغنى باقساڭ باغ ئېكەن،
پاتمان-پاتمان ياغ ئېكەن.
بىقىمسىز باغ تاغ ئېكەن،
يۈرەك-باغرىڭ داغ ئېكەن.

ناخشىلارنىڭ ياخشىسى،
شېكەرىستان ناخشىسى.
باغلار بىنا قىلسا كىم،
نۇرغۇن ئېكەن ئاقچىسى.

1981-يىل 9-ئاي.

نەشپۈت يېگەندە

بەش يىل بۇرۇن باھاردا،
نەشپۈت تىكسەم بېغىمغا.
ئۇنىڭ شېرىن مېۋىسى،
تەگدى بۇ يىل ئېغىزغا.

ھۇزۇرلىنىپ دوستلىرىم،
نەشپۈتلەرنى يېيىشتى.
— كۆچەت تىكسەڭ پايدىسى،
ئەجەب كۆپكەن، — دېيىشتى.

1981 ـ يىل 9 ـ ئاي.

پەندىيات

——بىر ئۆسمۈر تىلىدىن.

سۆزلەپ بېرەي ھېكايەت،
سوغۇق سۇدىن شىكايەت.
دوختۇرلارنىڭ سۆزىگە،
قىلىڭ دىققەت ناھايەت.

پۇتبول ئويناپ مەيداندا،
چىپ-چىپ تەرلەپ ھارغاندا.
ھۇزۇرلاندىم ئۆستەڭدىن،
سوغ سۇ ئىچىپ قانغاندا.

يۇرەكلىرىم يايرىدى،
بەدەنلىرىم سەگىدى.
دەماللىققا بىر راھەت،
ۋۇجۇدۇمنى چۇلغىدى.

بىراق يېرىم كېچىدە،
ئىسسىق يوتقان ئىچىدە.
تېپىرلىدىم ئۇخلالماي،
بىئاراملىق ئىچىدە.

ئاۋازلىرىم غىژىلدار،
كارناي، بۇرنۇم مىشىلدار.
كۆزلىرىمۇ تولىشىپ،
قۇلاقلىرىم غۇڭۇلدار.

بېشىم ئوخشار قاپاققا،
ۋىنۇم ئوخشار ساپاققا.

كۆزلىرىمدىن ياش ئېقىپ،
قاپلىنىپتۇ چاپاقتا.

بەدەنلىرىم ئوت كاۋاپ،
تىترەر ئىدىم جاقىلداپ.
ھېچ نەرسىنى سەزمەيمەن،
ھال-ئەھۋالىم بەك خاراپ.

يىغلاپ كەتتىم چىرقىراپ،
كەتتى ئانام پىرقىراپ.
دوختۇر تامان يول ئالدۇق،
ھايات ئۈچۈن ئالدىراپ.

دوختۇر تاغام تەكشۈردى،
بالىنىسقىمۇ ياتقۇزدى.
دورا-دەرمەك ئىچكۈزۈپ،
ئاسما ئوكۇل ماڭغۇزدى.

دوختۇر دېدى: ئىنىم سىز،
سوغۇق سۇنى ئىچىپسىز.
شۇنىڭ بىلەن زۇكامغا،
دەرھال دۇچار بولۇپسىز.

ئۆستەڭ سۈيى ساپ ئەمەس،
مىكروبلاردىن پاك ئەمەس.
قايناق سۇدا مىكروبنى،
خالاس قىلماق تەس ئەمەس.

ياۋۇز ئاپەت ئاچ مىكروپ،
سوغۇق سۇدا شۇنچە كۆپ.
ئۇنى روشەن كۆرسىتەر،
سىزگە ئالىي مىكروسكوپ.

مىكروپ قويماس تەننى ساق،
كېسەللىككە ئۇ ئامراق.
قوزغار كېزىك، يۆتەل ھەم
تومۇ ـ زۇكام، يەل، قوقاق...

داۋالاندىم بىر ھەپتە،
بارالمىدىم مەكتەپكە.
راست ئىشەندىم: سوغ سۇنى
ئىچمەڭ، دېگەن بۇ گەپكە.

1981 ـ يىل 12 ـ ئاي.

جان دوست ئاداش بولايلى

كېلىپ دوستلار توپلۇشۇپ،
قولنى قولغا تۇتۇشۇپ،
ئۇيۇلتاشتەك ئۇيۇشۇپ،
جان دوست ئاداش بولايلى.

ئىتتىپاقلىق گۆھەر تاش،
بىزگە شۇنداق خىسلەت خاس،
شۇڭا مەڭگۈ ئايرىلماس،
چىن ساۋاقداش بولايلى.

ئىرادىسى، دىلى بىر،
تائەبەدكە سۆزى بىر،
ئۇلى بىر ھەم يولى بىر،
ھەمدەم سىرداش بولايلى.

چوڭنى كۆرسەك ھۆرمەتلەپ،
كىچىكنى ئىززەتلەپ،
ياخشىلارنى قەدىرلەپ،
ئامراق سەپداش بولايلى.

ئۆرلەشتە بولۇپ ھەمدەم،
ئۆزئارا بېرىپ ياردەم،
بىرلىكتە بېسىپ قەدەم،
يېقىن قولداش بولايلى.

بىللە ئوقۇپ شادلىنىپ،
جەسۇر ساغلام تاۋلىنىپ،
كەشپىياتقا ئاتلىنىپ،
چىڭ قەلبداش بولايلى.

جەسۇرانە سەپ تۈزۈپ،
كۆكتە جەۋلان قىپ ئۈزۈپ،
سەپەرلەردە شان قۇچۇپ،
چوڭ سەپەرداش بولايلى.

بولۇپ ئالىي تىلەكلىك،
ئىجادكار چوغ يۈرەكلىك،
كەلگۈسگە كېرەكلىك،
شان-زەپەرداش بولايلى.

1982 - يىل 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى.

ئايرىلمايمەن مەكتەپتىن

دېدى دادام: ئوقۇما،
باشلانغۇچنى پۈتتۈرۈپ،
ئائىلىنىڭ ئىشىنى،
قوياي ساڭا تۇتتۇرۇپ.

موزاي، ئۆردەك، قوي بېقىش،
ۋەزىپەمكەن ھازىردىن.
ھوسۇل ئالسام بولغۇدەك،
بۇغداي، قوناق، گازىردىن...

دېدىم شۇندا: جان دادا،
ئوقۇشۇمدىن ئايرىما.
سەھەر بېرىپ مەكتەپكە،
ئالاي بىلىم دائىما.

ساپان بىلەن يەر تېرىش،
بوۋاملاردىن قالغانمۇ؟
مىراس بولۇپ ئۇ يەنە،
ئوغلۇڭغىمۇ قالامدۇ؟!

ئۆگىنەي مەن مەكتەپتە،
تېخنىكىنىڭ سىرىنى.
بىلىپ كېلەي كومبايىن،
تراكتورنىڭ... تىلىنى.

يامغۇر نېمە؟ قار نېمە؟
بوران نېمە، پار نېمە؟
بىلىپ كېلەي مەن ئۇنى،
مەكتەپكە بار دېگىنە!

دېدى دادام شادلىنىپ:
— سۆزلىرىڭگە چۈشەندىم.
بارغىن بالام مەكتەپكە،
ئىرادەڭگە ئىشەندىم.

ئاڭلاپ دادام سۆزىنى،
شۇ تاپ چەكسىز شادلاندىم.
مەرىپەتنىڭ يولىدا،
يېڭى جەڭگە ئاتلاندىم.

1982 ـ يىل 9 ـ ئاي.

توختاش بەكرى

قانداق يۇلتۇز ئۇ؟
(باللادا)

ياز كېچىلىرى،
ئەجەبمۇ راھەت.
كەچتە مۇگدىشىش،
بىزلەرگە ئادەت.

مانا شىرەدە،
ئولتۇرماقتىمىز.
قەلبىكە ھۇزۇر،
تولدۇرماقتىمىز.

سالقىن ھاۋادا،
كۆكۈل يايرايدۇ.
بېشىمىزدىلا
بۇلبۇل سايرايدۇ.

قىز ـ ئوغۇللىرىم،
ئېچىلغان گۈلدەك
ئولتۇرۇپ، مەندىن
سوراشتى چۆچەك.

بىرچاغدا مەنمۇ
دادامدىن شۇنداق
سورايتتىم چۆچەك،
تىڭشايتتىم ئۇزاق...

يىل ئۆتۈپ چۆچەك
ئېيتىش نۆۋىتى
كېپقاپتۇ ماڭا
ھەمدە پۇرسىتى.

دېمەك باللار
بول، ئېيت! دېيىشىپ،
قىستىدى مېنى،
چاۋاك چېلىشىپ.

«يېرىل تاشىم»نى،
«ئۇر توقماقىم»نى،

ئېيتتىم بىرسىپ چىن
ئىشقى - زوقۇمنى.

چۆچەك ئېيتىلىپ
بولغاندا يېرىم.
دادا! دەپ قالدى،
ئېپتىخار قىزىم.

ئاپئاق قولىنى
كۆككە ئۇزاتتى.
كۆكتە بىر ۋېيىشلىك
ئۇچۇپ باراتتى...

سورىدى قىزىم:
قانداق يۇلتۇز ئۇ؟
يۇلتۇزلار ئارا
ئۇچۇپ كەتتىغۇ!؟

بىر يەردە بىردەم
تۇرمىدى كاشكى.
ئاقار يۇلتۇزدەك
ئۆچمىدى ياكى.

قانداق ھېكمەتلىك
يۇلتۇز ئۇ، دادا؟
دېدى يالۋۇرۇپ:
— سۆزلەپ بېرىڭا!

بۆلدى چۆچەكنى،
بۇ يېڭى سوئال.
ئورۇنلۇق سۆزتى،
بولدۇم مەن خۇشال.

دېمەك توختاتتۇق
قىزىق چۆچەكنى.
ۋېيىشىڭغا دەرھال
يۆتكەپ سۆھبەتنى:

— بۇرۇن - بۇرۇندا،
ھەربىر ئورۇندا،
ئىگىرىغاندا ئەل
دەردتە زۇلۇمدا؛

دەردى، غەزىپى
ئىچىگە سىغماي،

خىيالىي چۆچەك
توقاتتى تىنماي.

چۆچەكتە كىرىپ
كېتەر چىلىشقا.
زۇلمەتچىلەرنى
گۆرگە تىقىشقا.

كويىقاپىلارنى
ۋەيران قىلىشتا،
ئۇ يەرگە ئۇچۇپ
چاپسان بېرىشتا؛

ئارزۇ قىلاتتى
ئۇچار گىلەمنى.
كېزىپ چىقاتتى
پۈتۈن ئالەمنى!...

ئەجدادلار شۇنداق
ئۆتكەن ئارماندا،
مۇراد تاپالماي
قالاق زاماندا.

دەريا سۇيىدەك
ئۆتۈشتى يىللار.
ئىنسانلار باستى
خىلمۇخىل ئىزلار.

كەشپىيات ئىلمى
كامالەت تاپتى.
ئىلىم ـ پەن تالاي
سىرلارنى ئاچتى.

ئەجداد ئارزۇسى
ئاشتى ئەمەلگە.
مۇھتاج بولمىدى
ئۇچار گىلەمگە.

ھېكمەت دۇنياسى
بېشىنى ئەگدى.
تەپەككۇر تەملىك
مېۋىلەر بەردى.

ئىنسانىيەتنىڭ
ئۇزاردى قولى.

پىلانىتلارغا
سىلىندى يولى.

ۋېيىشكىلار قاتار
ئۇچار شوڭلاشقا.
پىلانىتلارغا
يەرنى ئۇلاشقا.

ئاي ۋە مارسنىڭ
سىرى يېشىلدى.
كۆپلەپ پىلانىت
يەنە تېپىلدى.

بىزدىمۇ تالاي
ۋېيىشكىلار ئۇچتى.
ئىلىم - پەننىمىز
زەپەرلەر قۇچتى.

مۇشۇ ئەسىرنىڭ
ئاخىرلىرىدا،
ياشلىقىمىزنىڭ
باھارلىرىدا؛

ۋېيشڭلارنمۇ
هايدايسز بەلكم،
ئوقۇپ چېنقسپ
ئالسڭز تەلم.

سۆزۈم مەشەگە
كەلگەندە ئېنق.
ئالدى باللار
خۇشاللق تنق...

قزم روھلنپ
سەكردى يېنك.
بولمەنكەن دەپ
ئۇچقۇچى، تېخنك.

ئانسى دېدى:
— ياخشى ئوقۇڭلار!
ئالتۇن ۋاقتنى،
مەھكەم تۇتۇڭلار.

سلەرگە تەلەپ،
يۇكسەك شۇ قەدەر.

تىرىشمىغىچە
كەلمەيدۇ زەپەر.

ئىمكانىيەتمۇ
يېتىپ ئاشقىچە.
تاشلاڭلار قەدەم
ئەمدى باشقىچە.

1979 ـ يىل 6 ـ ئاي.

تۈلكە بىلەن ئېشەك
(مەسەل)

تۈلكە قۇيرۇق ئويىنىتىپ،
ئېدىر ئارىلاپ يۈرگەندە.
كەپتۇ ئاڭا بىر پېشكەل،
بىر ياداڭدىن ئۆتكەندە.

مەنستمەستىن ياداڭنى،
سەكرەپتىكەن لەپپىدە.
ئىلىنىشالماي قىرغاققا،
چۈشۈپتىمىش لەسسىدە...

قانچە قىلىپ تىرىشىپ
چىقالماپتۇ ياداڭدىن.
كىپ قالسا دەپ تىلەپتۇ،
"بىرەر ئەخمەق-گالۋاڭدىن."

شۇ چاغ هاڭراپ بۇ يەردىن
ئۆتۈپ قاپتۇ بىر ئېشەك.
زەڭ سېلىپتۇ ياداڭغا،
سۇ بارمۇ؟ دەپ، ئىچكۈدەك.

بىراق كۆزى چۈشۈپتۇ،
هۇزۇرلانغان تۈلكىگە.
(تۈلكىۋايمۇ ۋايىمنى
ئالماشتۇرغان كۈلكىگە...)

ئەي تۈلكىۋاي بۇ يەرگە
چۈشۈۋالدىڭ نېمىشكە؟
سوراپ قاپتۇ ئېشەكجان،
ئىش تەھتىنى بىلىشكە.

ۋاي دوستىمەي كۆرمەمسەن؟!
يامان ئىمكەن تەشنالىق.

ئۇسسۇزلۇقتىن، ئىسسىقتىن،
كۈنۈم قالغان ساناقلىق.

ئىزدەپ تاپتىم بۇ يەرنى
جېنىمغا جان قوشۇلدى.
ساپ ھاۋالىق، سالقىنكەن،
جەننەت ئوخشاش تۇيۇلدى.

يۈرۈپتىمەن نە چاغدىن
جەۋىر تارتىپ دالادا.
يەتسە كېرەك بۈگۈنلا،
ئاھىم ئادىل خۇداغا.

. . . .

بۇ سۆزلەرگە ئېشەكجان،
قايىل بوپتۇ كۆڭلىدە.
بۇنداق ياغلىق سۆزلەرنى،
ئاڭلىمىغاچ ئۆمرىدە.

دەپتۇ ئېشەك تۈلكىگە:
راھەتلىنەي سەن بىلەن.
دەپتۇ تۈلكە: مەرھەمەت!
قېنى چۈشكىن پەم بىلەن.

....

ئېشەك چۈشۈش بىلەن تەڭ،
تۈلكە قارغىپ مىنىپتۇ.
دەسسەپ ئېشەك ساغرىغا،
سىرتقا ئۆزىنى ئېتىپتۇ.

ئېتىپتۇيۇ، چىقىپتۇ،
غەم نارتماستىن كېتىپتۇ.
شۇم تۈلكىنىڭ قەستىنى،
ئېشەك شۇنداق بىلىپتۇ.

"يالغانچىغا ئىشەنسەڭ،
بالا بولۇر بېشىڭغا،"
دېگەن تەمسىل شۇڭلاشقا
يېيىلغانمىش زېمىنغا.

1980 ـ يىل 8 ـ ئاي.

قەدىردانلار سۆھبىتى

(شېئىرىي چۆچەك)

مۇقەددىمە

دەپتەر بىلەن قېرىنداش،
باشلىۋىدى دەتالاش.
كىتاب، جىلتا سۆھبەتكە،
ئارىلاشتى بىر تۇتاش.

چۈنكى بۇلار ئەزەلدىن،
قەدىردانۇ، ئايرىلماس.
ھە بۇلارنى قاخشاتقان،
ياخشى ئادەم سانالماس.

1

دەپتەر: ھەي قېرىنداش، ھەي قېرىنداش!
بىلمسەڭغۇ مەن ياۋاش.

سەۋىر قىلدىم كۆپتىن مەن،
تۈزەلمىدىڭ سەن بەگباش.

يولۇم تۇرسا بىر-رەتلىك،
قىڭغىر-سىڭغىر جىجايسەن.
ھە دېسىلا ئۆچۈرۈپ،
كىر قىلىسەن، قىينايسەن.

قېرىنداش: جىجاش تۇرسا ۋەزىپەم،
قانداق قىلاي رەنجىسەڭ.
بىپەرۋا ھەم شوخ ئىگەم،
مەندىمۇ كۆپ دەرد دېسەڭ.

پىچىقى بار بەك قاشاڭ.
ئۇچلاپ ئارام بەرمەيدۇ.
ھۆلدەپ يازار تىلىدا،
قولى تۈزۈك كەلمەيدۇ.

دەپتەر: كىم بىلىدۇ بەزىدە،
ئالماس بولۇپ تىلىسەن.
دىققاتلىشىپ بەزىدە،
بۇدۇر-چوقۇر قىلىسەن.

يېڭى - يېڭى بەتلىرىم،
بولار چەككۈچ سالغاندەك.
مەن بەك خۇشال كۆرسە ئەل،
سەن يورىسەن پالۋاندەك.

قېرىنداش: پالۋانلىقىم چاغلىقلا،
سونۇپ كەتتىم نەچچە رەت.
نودەر قىلار زورلۇقـنى،
مەنمۇ سەندىن خۇشالەت.

مۇئەللىمى نودەرگە،
تولا قىلدى نەسىھەت.
ماقۇل - ماقۇل دەپ قويۇپ،
تۈزەتمىدى ئۇ پەقەت.

كىتاب: ئەي ئاق كۆڭۈل دەپتەرجان،
ئاڭلاپ تۇردۇم سۆزۈڭنى.
سۆزۈڭ دۇرۇس، مېنىڭمۇ —
قارىغىنا يۈزۈمنى.

قارا قەغەز قىستۇرۇپ،
سۇرەتلەرنى كۆچۈردى.

مېنىڭ ئېسىل سەھىپەم،
تونۇغۇسىز ئۆزگەردى.

جىلتا: كىتاب، دەپتەر، قېرىنداش،
مەن سىلەرنىڭ ئىشچىڭلار.
خەۋىرىم بار ھەممىڭدىن،
بولغان ئىشنى ئېيتىڭلار.

ئۆزۈك مېنىڭ بوغقۇچىم،
نان خالتىسى بۇرۇچۇم.
چىقار ئۆرۈپ قاقساڭلار،
نان ئۇۋىقى بىر ئوچۇم.

كىتۇۋەرسە مۇشۇنداق،
نودەرجانغا كۆپ زىيان.
ئاڭا رەھىم قىلمايدۇ،
ھەر قېتىمقى ئىمتىھان.

گالستۇكقا ئېيتايلى،
بەرسۇن ئاڭا تەربىيە.
نودەر تاقسا گالستۇك،
قىلاتتۇق بىز تەنتەنە!...

2

مۇراجەت: ھەي گالستۇك بىلسەن،
بىزنىڭ نودەر باشلىقنى.
ئۆتكۈزمەكتە بىھۇدە،
ئېسىل پۇرسەت ـ ياشلىقنى.

ئوقۇشقا بەرسىدى،
ئىخلاسىنى، دىتىنى.
بىلسە ئىكەن بىزلەرنى
ئىشلىتىشنىڭ ئېپىنى.

ئۆزى ئۇستا پۇتبولغا،
چاپسا ھارماس ئۇزۇنغا.
ئوقۇشتىمۇ ئاشۇنداق،
ئۆتسە ئالدى ئورۇنغا.

گالستۇك: بارىكاللا يولداشلار،
مۇراجەتنى ئاڭلىدىم.
نەچچەن ۋاقتىن مەن بولسام،
ئىلغارلارنى ئاللىدىم.

مېنى قىزغىن سۆيگەنلەر،
شەرتىمگە نەق كۆنگەنلەر.
مېنىڭ ئوبدان دوستۇمدۇر،
شان-شەرەپكە چۆمگەنلەر.

نودەر بۇنى ئاڭلىسۇن،
توغرا يولنى تاللىسۇن.
گىرە سالاي بوينىغا،
ھەممە ئۇنى داڭلىسۇن.

دوستلار ئۇمىدى: دەپتەر، كىتاب، قېرىنداش،
جىلتاجانلار بىر تۇتاش.
چىپپىپ كەلدى نودەرگە،
ئۇمىد بىلەن ئالدىراش.

ۋەكىل بولۇپ كىتابخان،
(ئۆزىمىغۇ سەۋرچان،)
نودەرجاننىڭ ئىشىنى،
قىلدى رەتلىك نامايان.

ئىزھار قىلدى ھەتتاكى،
گالستۇكنىڭ شەرتىنى.

ئېيتتى ئېنىق سەپداشلار
مەقسىتىنىڭ تەكتىنى:

ياخشى ئۆسمۈر بولساڭ سەن،
بىزنى تۇتساڭ قەدىرلەپ.
كىچىك مۇخبىر يازمامدۇ،
ئۇلگە قىلىپ تەسۋىرلەپ.

بىزگىمۇ زەپ ياخشىتى،
(شەرەپ دېگەن باشقىتى.)
سېنىڭ ياخشى ئىشلىرىڭ،
بىزگە ئالتۇن چاچقۇتى.
. . . .
بۇ سۆزلەردىن نودەرجان
تەسىرلەندى، ئويلاندى...
قىلغان ئەسكى ئىشىدىن،
سەسكەندى ھەم تولغاندى...

3

نودەرنىڭ چۈشى:
نودەر ئۇخلاپ چۈش كۆردى،
چۈشىدە بىر قۇش كۆردى،

قۇش ئاغزىدا گالستۇك،
بەردى ئاگا، خۇش كۆردى...

گالستۇكمۇ نودەرگە
بەكمۇ ئوبدان ياراشتى.
ساۋاقداشلار تەبرىكلەپ،
زوقلىنىشتى، قاراشتى.

مۇئەللىمى قۇچاقلاپ،
پىرقىرتاتتى نودەرنى.
گالستۇكى نۇر چېچىپ،
ئەسلىتەتتى گۆھەرنى...

قىچقارغاندا تاڭ خورىزى،
كەتتى نودەر ئويغىنىپ.
تۇتتى دەرھال بويىنىنى،
قالدى ھەمدە ئويلىنىپ.

چۈشى ئىدى، بىلدى ئۇ،
ئەمما دىلى ئويغاندى.
قايتا سىلاپ بويىنىنى،
... ئاپلا! دېدى، تولغاندى...

— قانداق ياخشى، گالستۇك،
تاقاپ يۇرسە مەكتەپتە.
— دېدى نودەر: — ئۆزگىرىش،
ياساي ئەمدى ئەلۋەتتە.

4

ئۆزگىرىش:
شۇنىڭ بىلەن نودەرجان،
ئىخلاس قويدى ئوقۇشقا.
جىلتاجانمۇ ئېرىشتى،
دەرھال مەزمۇت بوغقۇچقا.

قېرىنداشنىڭ جانلىرى،
ئۇچلىغۇچتا يايرىدى.
سىزىق بويلاپ دەپتەردە،
چېپىپ ئەسلا ھارمىدى.

يېڭى ۋاراق ئاستىغا،
تاختا قويدى خەت يازسا.
بۇلغانمىدى قالغان بەت،
قېرىنداشنى چىڭ باسسا.

كۆكۈل قويۇپ يازغان خەت،
ئۈنچە بولدى، ئۆچمەدى.
قەدىر تاپتى كىتابمۇ،
قولدىن دائىم چۈشمەدى.

نودەر كەلسە مەكتەپتىن،
قوزۇق ئەمـدى بوش تۇرماس.
گالستۇكنى، جىلتىنى،
ئېسىشنى ئۇ ئۇنتۇماس.

. . . .

ئەجىر قىلىپ نودەرجان،
پىئونېر دەپ نام تاپـتى.
چۈش ئايلاندى راست ئىشقا،
دىمەك، شەرەپ-شان تاپتى.

كىتاب بىلەن دەپتەرنىڭ،
گۈلقەقەسى ئېچىلدى.
چۈنكى ئەمدى خورلانماس،
ئەيىب سىرى يېشىلدى.

خاتىمە:
نودەر شۈنداق ئەيىبنى،
ئالماشتۇردى شەرەپكە.

كىشى ئۆتمەس نۇقسانسىز،
قاراپ باقسا "ئەينەككە".

بەزى دوستقا ئەينەكتۇر،
قەدىردانلار سۆھبىتى.
تېز تۈزەتسە نۇقسانىنى،
ئاشار ئىززەت - ھۆرمىتى.

1980 - يىل 1 - ئاي.

پاقىنىڭ لاپ ئۇرۇشى

(مەسەل)

تېپىۋاپتۇ پاقىۋاي،
بىر تال كالا تۈكىنى.
چاپلىۋېلىپ كالپۇكقا،
باشلاپتۇ شاد كۈيىنى:

خالايىقلار ئاڭلاپ قوي،
يۇتۇۋەتتىم كالىنى.
جاھان كۆرۈپ باققانمۇ،
مەندەك پالۋان پاقىنى؟!

جانۋارلار بۇ سۆزگە،
ھەزەر ئەيلەپ قىلىپتۇ.
ئەمما قۇشقاچ ۋىچىرلاپ،
مۇنداق سۆزنى ئېيتىپتۇ:

لاپ ئۇرمىغىن پاقۋاي،
گەپ قىلمىغىن بايقىماي.
ئاغزىڭ تۇرسا ئويماقتەك،
قانداقچە كالا پاتقاي؟

تەقى-تۇرقىڭ كالىنىڭ،
تويىقىغا تەڭ كەلمەس.
ئەخمىقانە سۆزلىرىڭگە،
ئەقلى بارلار ئىشەنمەس.

ھىم! دەپتۇ-دە پاقۋاي،
تەن بەرمەپتۇ قۇشقاچقا.
پاكىت قىپتۇ توكچىنى،
ئۆزىنى راست داڭلاشقا.

دەل بۇ چاغدا ئۇدۇلدىن
كېلىپ قاپتۇ بىر كالا.

راست يالغاننى ئايرىشنىڭ
پەيتى، دەپتۇ قۇشقاچلار.

قېنى سۆزۈڭ راست بولسا،
ئۇ كالىنى يۇتۇپ باق.
پاقا دەپتۇ شۇ ئانلا:
ياق-ياق، بۈگۈن توق قورساق.

بىر كالىنى ھېلىلا،
يۇتقان تۇرسام پۈتۈنلەي.
دەپتۇ، قورساق ئاچقاندا،
ھە بۇنىمۇ يەپ پۈركەي.

شۇندا كالا بىر بېسىپ،
ئىككى بېسىپ كېپقاپتۇ.
نەدىن كۆرسۇن پاقىنى،
دەسسىگىلى تاس قاپتۇ.

پاقىۋاينىڭ جان-پېنى
چىقىپ، چەتكە قېچىپتۇ...
ئاتقان پورى بىردەمدە
بىتچىت بولۇپ كېتىپتۇ.

بۇنى كۆرگەن قۇشقاچىنىڭ،
قىستاپتۇ راست كۆلكىسى.
پاقىۋايغا قۇشقاچىنىڭ،
ئەلەم قىپتۇ بۇ سۆزى:

ئاستىراق ماڭ پاقىۋاي.
تاشلاپ قاچماي كەشكىنى.
كالا يەنە قالدۇرسۇن،
تۆكىدىن بىر نەچچىنى...

لاپ ئۇرمىغىن دوستلىرىم،
زاڭلىق يامان تاياقتىن.
ئىبرەت ئالغىن يۇقىرقى
ئاددىي، ئاچچىق ساۋاقتىن.

1980 ـ يىل 10 ـ ئاي.

يېڭى قار ئىلھاملىرى

(سېكىل)

مۇقەددىمە

يېڭى قارنىڭ ئىلھامى،
بولدى دىلنىڭ فونتانى.
ئۇينار قاردا ئۇماقلار،
يايراپ قەلب بوستانى.

يېڭى ناخشا ئېيتايلى

ۋاقت يېتىپ قىش كېلىپ،
چېچەكلىدى كەڭ ئاسمان.
دەرەخ كەيدى ئاق لىباس،
يايدى يەر ئاق داستىخان.

كېلىڭ دوستلار مەركىگە،
ئاق داستىخان ئۈستىگە.

يېڭى ناخشا ئېيتايلۇق،
يېڭى پەسىل شەنىگە.

يېڭى دەۋران قوينىدا،
قىشمۇ يازدەك كۆكلۈلۈك.
ئوقۇش، ئەمگەك ھەممە ئىش،
ئۆتمەكتە شاد ئۇنۇملۈك.

ئوتتۇقلارنى گۈل قىلىپ،
داستىخانغا تىزايلى.
كېلەر يىللىق ئىشلارنىڭ،
پىلانىنى سىزايلى.

كىم ئەلاچى، كىم ياخشى،
ناخشىمىزغا قاتايلى.
ھايات پارلاق، دىل قوۋناق،
ئەركىن قانات قاقايلى.

قار ئويۇن...

قار ياغدى، ياق، قار ئەمەس،
ياغدى يەرنىڭ قايمىقى.

ئېتىز، دالا، تاغ، ئورمان،
يېپيېشىل غاز ماموقى.

قۇرۇت-قوڭغۇز، زىرائەت،
كەتتى شېرىن ئۇيقۇغا.
ئەمما ئۈسمۈر بالىلار،
چۆمدى خۇشال تۇيغۇغا.

مەكتەپتە ۋە كوچىدا،
قاردىن ئادەم ياساشتى.
قىزىقارلىق بۇ ئىشقا،
چوڭلار زوقمەن قاراشتى.

چۈنكى بىر چاغ ئۇلارمۇ،
بۇ ئويۇنغا قاتناشقان.
ئۆتۈپ يىللار قار ئويۇن،
بالىلارغا ئالماشقان.

دەيدۇ شۇڭا ئاق چاچلار:
ئوينا ئىجىل بالىلار.
قايغۇسى يوق، دىلى شاد،
مەڭزى قىزىل ئالمىلار.

يېڭى قاردا

پاتەم، زورەم قوشماق قىز،
مەكتەپكە ماڭدى تېز.
يېڭى ياغقان ئاق قارغا،
قالدۇرۇشۇپ يېڭى ئىز.

ئاپىسى ھەم دادىسى،
قاراپ قالدى كەينىدىن.
چۇۋۇرلىشىپ قىزلىرى،
تا چىققىچە مەلىدىن.

يېزىپ ماڭدى ئىككى قىز،
يېڭى قارغا خەتلەرنى.
توغرا، گۈزەل يېزىقلار،
تاك قالدۇردى خەقلەرنى.

قولۇم-قوشنا داڭلاشتى،
باش بارمىقىنى چىقىرىپ.
كۆرسىتىشتى خەتلەرنى،
بىر-بىرىنى قىچقىرىپ.

قىزچاقلارنىڭ دادىسى
قىن ـ قىنىغا سىغمايتتى...
مۇزلىسىمۇ ئانىسى،
گەپ ـ سۆزلەرنى تىڭشايتتى...

قارددىكى سۈرەت

بىر توپ ئوغۇل ـ قىز كېلەر،
يولغا پاتماي تېز كېلەر.
خۇشلۇق ياغار ھۆسنىدىن،
قانداق سىر بار، كىم بىلەر.

چۈشتى مانا ئويۇنغا،
چىقىپ ئېتىز يولىغا.
قار ئېتىشتى، قار تىقتى،
بىر ـ بىرىنىڭ بويىنىغا.

قىزىپ كەتتى قوغلاشماق،
قاردا ئەركىن ئويناشماق.
چىقاتتى ھور بەدەنىدىن،
(يوقتى قاردا سولاشماق.)

قىزلار قارغا بەك ئەپچىل،
سالدى سۇرەت خىلمۇخىل.
ئېغىز، بۇرۇن، گەۋدە، قول،
چىقتى ئېنىق بەك ئېسىل.

"سۇرەتتىكى بۇ ئادەم
ئەلاچى قىز خالىدەم."
دېگەن خەتنى يازدى ھەم
خۇش خۇي شىتىل ئامىنەم.

قىش پەسلى

ئاۋات پەسىل قىش پەسلى،
ئويۇنى بار بەك ئېسىل.
بىلسەڭ ئەپلەپ ئويناشنى،
تەن ساقلىققا زور كېپىل.

چانا، كاڭكى ئويناشنىڭ،
توشقان، ئۆردەك ئوۋلاشنىڭ،
راسا قايناق پەسلى بۇ،
ياخشى بەدەن تاۋلاشنىڭ.

یاش دوستلىرىم ئاڭلا، بىل!
ساق بەدەندە ساپ ئەقىل.
ئويۇن ئۈچۈن ئوينىساڭ،
بوپ قالىسەن سەن خىجىل.

شۇڭا ئوينا، ئوقۇشقا
پۇختا ئاساس سېلىشقا.
چارچىغاندا مېڭەڭنى
سەگىتىپ، دەم ئېلىشقا.

ئاۋات پەسىل قىش پەسىل،
ئوقۇش ئۈچۈن بەك ئېسىل.
ئوقۇ، ئوينا مەقسەتلىك،
ئالغا ئىنتىل سەن سىجىل.

ئاخىرىم
(خاتىمە)

مەن سىلەردەك بىر چاغدا
گۆدەك ئىدىم، ياش ئىدىم.
نە بىر ئانام، نە ئاتام
بولسۇن، يالغۇز باش ئىدىم.

نه قولاقچا، نه ئاياق
ئۆچتى ماڭا، قىش سوغاق.
نه بىر ئويناش، نه كۈلۈش ،
دىرىلدەيتتىم ئاچ قورساق.

پاخال ئىدى يوتقىنىم،
كېسەك ئىدى ياستۇقۇم.
ئۆششۈپ قالغان پۇتۇمدا،
ھېلىمۇ بار تارتۇقۇم...

قۇياش غىل-پال چىققاندا،
كۈنگەي يەرنى تاپقاندا.
ئوينىشىم بىر ئۇشۇقتى،
"ئەركىن تاي"لار قاتقاندا.

ئىچى پۇشسا "تاي"لارنىڭ،
ئىشىم تەستى، ئەلۋەتتە...
تاسقىغاندەك جىرىسنى،
ئايلىناتتىم ئەلگەككە...

قار "سامسىلار" ياقاتتى،
قېنى قاچقان يۈزۈمگە.

قار توزاننى چاچاتتى،
ياش چىقماس بۇ كۆزۈمگە.

تەتۈر جاھان، تار جاھان...
بەگلەر خاقان،
خار ۋىجدان...
گەر تاش ئاتساڭ ئۇنىڭغا،
تەييار ئىدى تار زىندان.

ئاشۇ قىستاڭ كۈنلەردە،
زىمىستانلىق تۈنلەردە،
قالدى تاتلىق بالىلىق،
كۆمەچ بولۇپ كۈللەردە.

ئارمىنىم شۇ سىلەردەك،
ئۈينالمىدىم يېيىلىپ.
بولسام دەيمەن بالىچاق،
كۈلسەم دەيمەن ئېچىلىپ.

كۈلگىن ئاپئاق ئۈكىلار،
بەختى پارلاق ئۈكىلار.

بىل بەختنى قەدىرلە!
دىلى ئويغاق ئۇكىلار.

1980 ـ يىل 12 ـ ئاي.

تايچاق

دادام ماڭا تاي ئېپ بەردى،
قاپقارا تايچاق.
قۇيرۇق ـ يايلى يەلپۈگۈچتەك،
قاشقىسى ئاپئاق.

دادام دېدى: تاغ ئۈچىدە
مەكتىپىڭ يىراق.
چوڭ قىلغۇال، كېلەر يىلى
قالمايسەن ياياق.

تايچىقىمغا چۆپ سالىمەن،
ھەر كۈنى يۇمشاق.
كىشنەپ قويار، پۇراپ قويار،
قىلىقى ئوماق.

دەيمەن ئاڭا: چاپسانراق
بوﻟﻐﯩﻦ ئارغىماق.
قانداق ياخشى، مىنسەم سېنى،
ماڭساڭ شوخ، ئويناق.

تۇيىقى ئاق قومۇچ قۇلاق،
مەن ساڭا ئامراق.
ئارزۇيۇمدۇر سېنىڭ بىلەن
داۋانلار ئاشماق.

1981 ـ يىل 1 ـ ئاي.

قوزىچاق

قوزىچىقىم قوزىچاق،
يۇمران پاخلانچاق.
بويىندا مىس قوڭغۇراق،
ئەركە، ماختانچاق.

تېگىسپ قويسام، شوخلىنىپ،
سەكرەيدۇ دىك ـ دىك.

قوغلاپ قويسام زوخلىنىپ،
قاچىدۇ پىلڭ-پىلڭ.

دەرسىمنى تەكرارلاپ
چارچىسا مېڭەم.
قوزىچاقنى يېتەكلەپ،
باقىمەن بىردەم.

ئوتلاپ چۆپنىڭ ئۇچىنى،
سۈزۈك سۇ ئىچەر.
يايرىغاندا قۇيرۇقى،
پىلتىڭلاپ كېتەر.

ئۆيگە قايتسام ئەگىشەر،
يۈگرىسەم يۈگرەپ.
مۆكۈۋالسام دالدىغا،
يىغلايدۇ مەرەپ.

كۆرۈپ قالسا ناۋادا،
ئۈسۈپ كېتىدۇ.
ئۈسكەن بىلەن ئىچىدە
كۈلۈپ كېتىدۇ.

چۈنكى ئامراق قوزىچاق،
ماڭا ھەممە ۋاق.
ئوينىتىمەن ئەمەسمۇ،
نەي چېلىپ ياڭراق.

1982 ـ يىل 3 ـ ئاي.

ئويلاپ ئوينا!

خېلىل، جېلىل ئاكا ـ ئۇكا،
مەكتەپ تامان چىققتى يولغا.
دوراپ كۆرگەن كىنوسىنى،
بىردىن تاياق ئالدى قولغا.

"ھايت ـ ھۇيت" دەپلا بىر ـ بىرىگە،
خورازلاردەك ھۇرپىيىشتى.
ئەتراپىغا توپلاشقانلار،
"كىم باتۇر" دەپ كۈشكۈرتۈشتى.

ھەر ئىككىيلەن چامباشچىدەك،
ئويۇن قويۇپ قىلدى پەيزى...
يۈز ـ كۆزلىرىگە تەگلىنەتتى،
شىددەت بىلەن ياغاچ نەيزە...

بەزەن ھەتتا بۇ نەيزىلەر،
تاق ـ تۇق قىلىپ قاڭقىشاتتى.
خېلىل ـ جېلىل ئۆزلىرىنى،
كاتتا جەڭدە بايقىشاتتى.

يارىماس ئىش، خەتىرى بار،
دېگەن گەپنى تىڭشىمايتتى.
بىرى زەربە يېمىگۈچە،
بۇ "قەيسەر"لەر بېسىلمايتتى.

تۇيۇقسىزلا جېلىلجاننىڭ،
ئوڭ كۆزىگە تەگدى تاياق.
ۋايجان كۆزۈم! دېدى قالدى...
ھوشىشەرچىلەر قاچتى ھەر ياق.

خېلىلجاننىڭ ئۆچتى رەڭگى،
مانا ئەمدى قانداق قىلماق.
لازىم پەقەت ئۇكىسىنى،
دوختۇرغىلا تېز ئاپارماق.

گېپىمىزنى ئاڭلىمىغان،
بەڭباشلارغا ئېچىنىشتۇق.

ياردەملىشىپ بىرقانچىمىز،
دوختۇرغىمۇ ئېپ بېرىشتۇق.

بىر ئاي ئۆتتۇپ كۆردۇم دېمەك،
بولۇپ قاپتۇ جېلىل جىرتاق.
كەپسىزلىكنى يولداش قىلسا،
بولىدىكەن ئاسان ھېيتماق.

شۇڭا نەسھەت: كىچىك دوستلار،
ئوينىساڭمۇ ئويلاپ ئوينا!
ماختاپ قويسا قايناپ كەتمە،
باشقىغىمۇ كېسەك قويما!

1982 ـ يىل 12 ـ ئاي.

گۈل تاقىغاندا

سالام بېرىپ گۈل تاقىدۇق،
كۆكسىڭىزگە مۇئەللىم.
زەپ ياراشتى بۇ گۈللەر،
ھۆسنىڭىزگە مۇئەللىم.

شادلىق نۇرى چاقنىدى،
كۆزىڭىزدىن مۇئەللىم.
بال ـ شەربەتلەر تامچىدى،
سۆزىڭىزدىن مۇئەللىم.

تاقىغىنىڭلار گۇل ئەمەس،
چىن مېھرىڭلار، دېدىڭىز.
دېدۇق: گۇلدىن زىيادە،
بىزگە بەرگەن ئىلمىڭىز.

كۆڭلىمىز بىر چۆل ئىدى،
گۈلزار قىلغان ئۆزىڭىز.
بىز خۇشال بۇ گۇللەردىن
قېنىپ پەيزى سۇرسىڭىز.

1983 ـ يىل 5 ـ ئاي.

چەش دۆڭ
(شېئىرىي چۆچەك)

مۇقەددىمە

قاتار كەتكەن دۆڭ ـ ئېدىرلىق،
تۇرپانىيۇزىنىڭ شىمال يېقى.

بۇندا بىر دۆڭ توغرىسىدا،
باردۇر ئەلنىڭ رىۋايىتى.

يىراقتىنلا قول سوزۇشۇپ،
كۆردۈڭمۇ؟ دەر ئاقساقاللار.
ئۇ دۆڭنىچۇ "چەش دۆڭ" دەيمىز،
بىلمەيسلەر ياش باللار...

دېمىسىمۇ قىزارغان دۆڭ،
چەش بۇغداينى ئەسلىتەتتى.
تەھقىق بولغان ئىش دېيىشىپ،
ئىسپاتلىشىپ بەسلىشەتتى.

بوۋايلارنىڭ رىۋايىتى،
قىزىق ئىكەن قۇلاق سالساڭ.
ئەھمىيەتلىك ئىكەن ھەمدە
بولىدىكەن ئۈلگە ئالساڭ.

* * *

بۇرۇن ئۆتكەن زامانلاردا،
ئېدىرلىقلار بىنەم ئىكەن.
بۇندا بەزەن ئارتسا ھوسۇل،
بەزەن يىلى چىنەم ئىكەن.

بار ئىكەندۇق بىر دېھقاننىڭ،
ئىناق ئۆتكەن ئۈچ بالىسى.
بار ئىكەن ھەم دادىسىدىن
مىراس قالغان بىر كالىسى.

ئىناق، ئىشچان بولغاچ ئۇلار،
تۇرمۇش بوزەك قىلالماپتۇ.
ئاچكۆز بايلار قانچە قىلىپ،
قارمىقىغا ئىلالماپتۇ.

ئاكا-ئۇكا كېڭەش قىلىپ،
كەتمەن بىلەن بوز يەر ئېچىپ،
بىنەم بۇغداي تېرىشىپتۇ،
كالا بىلەن سۆرەم سېلىپ.

يېتىملارنىڭ تەلىيىگە،
كەم بولماپتۇ يامغۇر-يېشىن.
بۇغدايلىرى راسا ئوخشاپ،
يېتىلىپتۇ ئېگىپ بېشىن.

شادلىنىپتۇ ئۈچ قېرىنداش،
راسلىنىپتۇ ئۈچى تۇتاش.

ئورمىنىمۇ باشلاپتۇ تېز،
سولنى ئېلىپ دەريا ئوخشاش.

چېكىنمەپتۇ كۈندۈزلىرى،
كۆيدۈرسىمۇ كۆكتە قۇياش.
ئورغىنىنى قىپتۇ غارام،
تۈندە ئاينى قىلىپ يولداش.

ھەپتە-ئون كۈن ئېچىدىلا،
ئورۇپ ھەممە بوپتۇ توشۇپ.
تېپىنغىمۇ كىرىشىپتۇ،
تۈلۈق تاشقا كالا قوشۇپ.

ھارسا كالا بوپتۇ ياندانق،
بۇ ئۈچ يىگىت يالىڭاياق.
ئىش كۆڭۈللۈك قىپتۇ داۋام،
بولغاچقىلا ئۈچى ئىناق.

چوڭ ئاكىسى ئىش كۆرسەتسە،
ماقۇل ئىكەن كىچىكلىرى.
بامەسلىھەت ئىكەن ئىشتا،
يوقكەن غەيرىي قىلىقلىرى.

شۇنداق قىلىپ خامانىمۇ،
راسلىۋاپتۇ پاكىز چەشلەپ.
ئۈچ ئورۇنغا بۆلۈپتۇ تەڭ،
كۈرە بىلەن قىرىپ ئۆلچەپ.

ئىگە بوپتۇ ئاق كۆكۈللەر،
هالال ئەمگەك مېۋىسىگە.
تۇنەپ قاپتۇ ئۈچ قېرىنداش،
يۆتكىمەك بوپ ئەتىسىگە.

*　　*　　*

چوڭ ئاكىسى ئۇخلالماپتۇ،
يۇلتۇزلارغا قاراپ يېتىپ.
ھەمدە ئىككى ئۇكىسىنىڭ
غېمىنى يەپ ئويغا پېتىپ:

"ئوتتۇرانچى ئىنىم بولسا،
سەل ئاغرىقچان بولۇپ قالدى.
كىچىك ئىنىم ئۆيلەنمىدى،
ئونتوقۇزغا تولۇپ قالدى.

شۇڭا، — دەپتۇ، — ئىككىسىگە،
ئاز بولسىمۇ ياردەم قىلاي.

بۇغدىيىمدىن ئۇن كۆرىدىن،
چەشلىرىگە قوشۇپ قوياي.“

دەپتۇ-دە، بۇ تەمكىن يىگىت
مەقسىتىنى ئورۇنلاپتۇ.
سۆيۈرگىدە بىلىنمەس قىپ،
چەشلەرنىمۇ توغرىلاپتۇ.

قايتىپ كېلىپ قاراپ قويۇپ،
ئىككى چىچەن ئۇكىسىغا.
كۆڭلى تىنىپ راھەتلىنىپ،
كېتىپ قاپتۇ ئۇيقۇسىغا.

ئوتتۇرانچى ئوغۇلمۇ ھەم
تۈن نىسپىدە ئويغىنىپتۇ.
بۇ يىگىتمۇ ئاكىسىدەك،
مۇنداق تاتلىق ئويلىنىپتۇ:

”ئاكام بولسا كۆپ بالىلىق،
ئاز ئەمەستۇر بىزگە ئەجرى.
بۇغدىيىمدىن قوشۇپ قوياي،
ئوچۇق بەرسەم ئالماس قەتئىي.

ئىنىم بولسا تېخى كىچىك،
قىلىدىغان ئىشلىرى بار...
ئاڭا ياردەم قىلىش كېرەك،
بىراق ئالماس قىلىقى بار.“

دەپتۇ-دە، بۇ سېخى يىگىت،
ئۇن كۈرىدىن تۆكۈپتۇدەك.
كۆڭۈل-كۆكسى يايراپ شۇئان،
ئۆز جايىغا چۆكۈپتۇدەك.

سەھەر پەيتى كەنجىسىنى
يەلپۈگەندە سەلكىن شامال.
قىران يىگىت كۆككە بېقىپ،
كۆز ئېچىپتۇ سەگىپ دەرھال.

زوھرە يۇلتۇز كۈلەر ئىكەن،
تەنتەنە قىپ ئالتۇن چەشكە.
يىگىت كۆڭلى قاناتلىنىپ،
تىلى كەپتۇ بۇنداق گەپكە:

”ئانام ئۆلۈپ، ئاتام ئۆلۈپ،
ئاكام بىزگە قانات ياپتى.

ئۆتمىزدا كۆمەچ بولۇپ،
سۆيىمىزدە ھامان ئاقتى.

قاناتلىققا قاقتۇرمىدى،
تۇمشۇقلۇققا چوقۇتمىدى.
كىچىك ئاكام ھەمدە شۇنداق،
تامىقىمنى سوۋۇتمىدى.

ئۇكام دېسە كۆيۈپ تۇرار،
ماڭلىيىمدىن سۆيۈپ تۇرار.
بىر كۈندە ئون يولۇقسامۇ،
يەڭگىلىرىم كۈلۈپ تۇرار.

مەن ئۇلارنىڭ مېھرى ھەققى،
قىلالمىدىم تۈزۈك خىزمەت.
ھوسۇل ئالغان مۇشۇنداق چاغ،
ياردەم ئۈچۈن ئېسىل پۇرسەت.

بولار قاتتىق كۆڭۈل رەنجىش،
ياردەمدىن گەر ئاچسام ئېغىز.
شۇڭا پىنھان تۇتاي ئىشنى،
قالدۇرماستىن بىرەرمۇ ئىز."

شۇنداق قىلىپ بۇ يىگىتمۇ،
ئۇن كۈردىن ئۆلچەپتۇ ئاش.
ئىش ئاخىرلاپ قالغان چاغدا،
بىراق بۇ ئىش بولۇپتۇ پاش...

ئۇن كۈردىن ئايرىسىمۇ،
ئاكىلارنىڭ كۆپەيمەستىن،
ئۈچ چەش تەڭلا تۇرغىدەكمىش،
ئۆزىنىڭمۇ كەمەيمەستىن.

"توۋا! قانداق ئىشتۇ بۇ" دەپ،
بالا قاتتىق ئويلىنىپتۇ.
ئادىتىچە ئاكىلارمۇ،
سەھەردىلا ئويغىنىپتۇ.

ئويغىنىپلا ئاكىلارنىڭ،
چۈشۈپتۇ كۆزى ئىنىسىغا.
چەش يىنىدا كۈرە تۇتۇپ،
تۇرغان "غەيرىي" قىلمىشىغا...

كەنجى يىگىت خىجىللىقتىن،
كىرگۈدەكلا بوپتۇ يەرگە.

چۆمۈپ تەرگە چىلىق - چىلىق،
ئاغزى كەلمەي قاپتۇ گەپكە.

"ئاكىلىرىم نېمىشقا دەر،
ئوغرى دېسە ئۆلمەيمەنمۇ؟!...
بىراق چەشتە ئۆزگىرىش يوق،
راست ئەھۋالنى دېمەيمەنمۇ؟!..."

ئىنىسىنىڭ تەڭقىسلىقى،
ئاكىلارغا ئايان بوپتۇ.
پاك نىيەتتە ئۆز ئالدىغا،
قىلغان ئىشلار بايان بوپتۇ.

قۇچاقلىشىپ قېرىنداشلار،
تۆكۈشۈپتۇ ئىسسىق ياشلار...
بارىكاللا ئېيتىپ قاپتۇ،
تەسىرلىنىپ تاغۇ تاشلار.

دەپتۇ بۇ چاغ چوڭ ئاكىسى:
— بىزگە بۆلۈم نېمە كېرەك؟
بىر يەرگىلا چەش قىلايلى،
ياخشى نىيەت بەرىكەت دېمەك.

ھاجىتىمىز بولسا قانچە،
توشىمامدۇق بىر چېتىدىن.
خۇرسەن بوپتۇ ئىنىلارمۇ،
ئاكىسىنىڭ بۇ گېپىدىن .

دېمەك چەشنى باشقىدىنلا،
ئۈچى بىللە دۈۋىلىشىپتۇ.
بىرى خامان ساقلاپتۇ ـ دە،
ئىككىسى تېز تۇشۇشۇپتۇ.

بۇنى كۆرگەن زوھرە يۇلتۇز،
قىن ـ قىنىغا قاپتۇ پاتماي.
ياغلىق شىلتىپ كېتىپ قاپتۇ،
قېنى سەن؟ دەپ خىزىر بوۋاي.

خىزىر بوۋاي كۆتۈرگەندەك،
قولى بىلەن ئالتۇن تاۋاق.
قۇياش كۈلۈپ چىقىپ كەپتۇ،
نۇرلىنىپتۇ جىمىكى ياق.

ئۈچ يىگىتنىڭ خامىنىغا،
نۇر بۆلەكچە سېپىلىپتۇ.

(خىزىر بەرىكەت ياغدۇردىمۇ،
ئۇ يېقىنى كىم بىلىپتۇ؟)

يىگىتلەرنىڭ ئاش توشۇشى،
بەكمۇ راۋان قىپتۇ داۋام.
چارچىغىنى نۆۋەت بىلەن،
خامان ساقلاپ ئاپتۇ ئارام.

تاڭ سەھەردىن كۈن پاتقىچە،
تۈگىمەپتۇ توشىغانغا.
بۇغداي دېگەن سىغماي قاپتۇ،
نەچچە ئورا، نەچچە ساڭغا.

ھېچبىر ھالى قىلىشماپتۇ،
ئورا كولاپ كېچىلىرى.
ياردەم قىپتۇ خۇشال بولۇپ،
بۇنى كۆرگەن قوشنىلىرى.

ئەمما چەشنىڭ بۇرجىكىلا
بۇزۇلۇپتۇ، خورىماپتۇ.
يوقسۇللارغا خەيرىخاھلىق
قىپتۇ، زادى تورىماپتۇ.

قېرى - چۆرى، تۆل - يېتىملەر
يىگىتلەردىن خوش بولۇپتۇ.
چىقىپ شۇندا شۇم غەرەزلەر،
بۇ بايلىققا چاڭگال ساپتۇ.

چەكلەپ بارچە كەمبەغەلنى،
”يەر بىزنىڭ“ دەپ قېپتۇ بوھتان.
”خەزىنىگە سالىمىز“ دەپ،
قۇرۇشۇپتۇ توزاق - قاپقان...

تۆگىلەردىن، خېچىرلاردىن،
تۈزۈپتۇدەك نەچچە كارۋان.
خەلقىمۇ ساپتۇ ئالۋاڭ،
قامچىسىدىن تېمىتىپ قان...

شىددەت بىلەن چەش بوغدايغا
چېكەتكىدەك يېپىلغاندا.
تەگرىنىڭ راست كەپتۇ قەھرى،
قىلىچ سىرىپ كۆك ئاسماندا...

كۈندۈز بىردىن تۈن بولۇپتۇ،
قاراسلاپتۇ تاغۇ تاشلار.

قاپ، كۇرنى قۇچاقلاپلا،
گۇم بولۇپتۇ باغرى تاشلار.

چەش بۇغدايمۇ شۇ ئاندىلا،
ئايلىنىپتۇ قىزىل دۆڭگە.
شۇندىن كېيىن پۇتۇلگەنمىش،
”چەش دۆڭ“ نامى ئاشۇ دۆڭگە.

خاتىمە

دېمەك بۇ بىر رىۋايەتكەن،
ياخشى ئىشقا دالالەتكەن.
ئىناقلىق ۋە ئاق كۆڭۈللۈك،
رىۋايەتتە ئالامەتكەن.

سېخىي، مەرتلىك، ئەمگەكچىلىك
يولى كەڭرى، سائادەتكەن.
قارا كۆڭۈل، شۇم نىيەتلىك
تەقدىرىمۇ ھالاكەتكەن.

تەڭرىنى لال قىلغىنىدا،
ئۈچ يىگىتنىڭ دىيانىتى.

تەگرىنى ھەم قىپتۇ خاپا،
ئاچكۆزلەرنىڭ خىيانىتى.

خىيانەتچى، تۆھمەتچىنىڭ،
يۈزى شۇنداق تۆكۈلدۇ.
ئەل رىزقىغا كۆز ئالايتقان،
نەپرەتلەرگە كۆمۈلدۇ.

ياش ئىنىلار، ياش ئەۋلادلار،
ئۈچ يىگىتتىن ئالغىن ئۈلگە.
سەمىمىيلىك سۇلتانلىقتۇر،
پۈركەلگۈسى ئىزىڭ گۈلگە.

1983 ـ يىل 6 ـ ئاي.

بىزنىڭ كوچا

(ئېيتىشىش)

ئوغول: بىزنىڭ كوچا بوستان كوچا،
سايە ـ سالقىن ئوبدان كوچا.
نەچچە مىللەت جەم بولۇشقان،
زىچ ئۇيۇشقان قورغان كوچا.

قىز: بىزنىڭ كوچا ـ بوستان كوچا،
بالىلىرى دوستان كوچا.
مىللىي دوستلۇق چېچەكلىگەن،
خۇش پۇراقلىق گۈلخان كوچا.

ئوغۇل: بىزنىڭ كوچا بوستان كوچا،
سۈيى ـ ئېقىن راۋان كوچا.
ئوينايمىز شاد ئىجىل ـ ئىناق،
جىدەللەردىن ئامان كوچا.

قىز: بىزنىڭ كوچا بوستان كوچا،
ئېلېكترلىق چولپان كوچا.
غۇبارسىز پاك كۆڭلىمىزدەك،
بۇلۇتسىز كۆك ئاسمان كوچا.

بىرلىكتە: بىزنىڭ كوچا بوستان كوچا،
تىل تەگمىگەي ئوبدان كوچا.
مىللەت ئارا ئىززەت ـ ئىكرام،
مېھىر ـ شەپقەت فونتان كوچا.

1983 ـ يىل 6 ـ ئاي.

پاخپاق

كەل ئوينايمىز پاخپاق، دېدى
ئەكرەم كىچىك ئۇكىسىغا.
قاتلىنىۋالغان قات ـ قات قەغەز،
تولغاندى سومكىسىغا.

كىلە، دەپلا ئەخمەتجانمۇ،
شەپكىسىنى ئالدى قولغا.
ئىچى تولغان پاخپاق ئىدى،
مەرتلىك بىلەن تۆكتى يولغا.

ئىككى تەرەپ تاللاپ چىقتى،
سالمىقى بار ساقىسىنى.
پاس سېلىشىپ باشلىۋەتتى،
سۇرتۇپ قويۇپ ماڭقىسىنى.

چوڭ دېگەننىڭ چوڭلۇقى بار،
ئامەت كەلدى ئەكرەمجانغا.

ئۇندەك پاخپاق ئۇتقۇچىلا،
چۈمدى بىراق توپا ـ چاڭغا.

بوش كەلمىدى ئەختەمجانمۇ،
پەمى باركەن بىر ئۇبدانلا.
قايتۇرۇۋالدى پاخپىقىنى،
شادلىقىنى سورىماڭلار...

قۇچاقلىغان پاخپىقىنى،
سىيزىشمەيتتى قاسمىقىنى.
بىر ـ بىرىگە كۈلۈپ تېخى،
قىلار زاڭلىق ـ چاقچىقىنى.

بۇرۇنلىرىنىڭ تۈشۈكلىرى،
قارا ـ قۇرۇم مايلاشقانتى.
پارقىرايتتى كۆز بىلەن چىش،
قالغان يېرى قاملاشقانتى.

ئۇلار بىر پەس دەم ئېلىپلا،
بولدى يەنە ئويىنماقچى.
چىدىمىدىم قاراپ تۇرۇپ،
بولدۇم ئاخىر توسماقچى.

"ئويۇنچىلار يامان ئويۇن،
كۆپكەن ئۇنىڭ زىيىنمۇ.
توپا باستى يۈزۈكلارنى،
ئۆپكەڭلەرنىڭ ئىچىنمۇ.

يۈزنى يۇسا كېتەر قاسماق،
يۇتقان توپا چىقار قانداق؟
دېمەك ساقلىق ئۈچۈن چاتاق،
ئويىناڭلار ئەمدى پاخپاق.

ئەكرەم ئاڭلاپ دەررۇ سۆزنى،
يېڭى بىلەن سۈرتتى يۈزنى.
ئەختەمجانمۇ ئۇۋۇلاشقا
كىرىشكەنتى ئىككى كۆزنى.

ئۇۋۇلىما دېدىم شۇ ئان،
يۇيۇپ قويدۇم پاكىز قىلىپ.
ھەر ئىككىسى پاخپىقىنى،
ئاتتى سوغا، كەتتى ئىقىپ.
. . . .
زەپمۇ ئوبدان باللاركەن،
گەپكە دەرھال كۆنۈشتى دەڭ.

قېقىپ ئۇستىباشلىرىنى،
قاقاقلىشىپ كۈلۈشتى نەق.

1983 ـ يىل 9 ـ ئاي.

ئوغلاق، خوراز، ئاسلانچاق

(شېئىرىي مەسەل)

ئويلىماي ئوينىغان ئويۇننىڭ،
تولىدۇر پايدىدىن زىيىنى.
بايقىماي گۈل ئۈزسەڭ شۇنىڭمۇ،
قولۇڭغا كىرگۈسى تىكىنى.

ئوغلاق بەگ، خوراز جان، ئاسلانچاق،
ئۈچىدە بۇ ھەقتە بار ساۋاق.
ئاسلاندا ھېچقانداق گۇناھ يوق،
ھەممىنى قىلغان شۇ شوخ ئوغلاق.

كۆكلەمدە تۇغۇلۇپ سالامەت،
ئويۇنغا كىرىشتى ئالامەت.
قىيغاتتى، پاتمىدى قىنىغا،
شوخلۇقنى دوست تۇتتى داۋامەت.

تام ئۈستى، ئۆگزىلەر سەھنىسى،
قاخشاشتى قوشنىنىڭ ھەممىسى.
خورازمۇ كۆپ ئۆتمەي ئوغلاققا،
قوشۇلدى قوزغىلىپ ھەۋىسى.

قاناتلىق بولغاچقا خورازۋاي،
ئوينىدى ئوغلاقتىن قېلىشماي.
ئۇلارنىڭ نەزىرى ئۆستى بەك،
قېلىشتى پەس يەرنى خالىماي.

ئورنىدىن تۇرۇشۇپ سەھەردە،
(يۈزنى يۇيۇشماي ئەلۋەتتە.)
مە، مە، مە، قۇ، قۇ، قۇق دېيىشىپ،
ھەرىكەتكە چۈشىدۇ بەس-بەستە.

كاتەكنىڭ ئۈستىگە چىقىشار،
خورازجان كۆچۈنۈپ قىچقىرار.
ئوغلاق بەگ كېرىلىپ دەم تۇرۇپ،
دىك-دىك قىپ ئۈزمەستىن قىيغىتار.

خورازجان ھەببەللى دېگەندەك،
يەر تاتىلاپ ئىغاڭلاپ يەلكەندەك.

شادلىنار قۇ، قۇ، قۇق كۈيگە،
ئۇغلاقنىڭ ئۇسسۇلى كەلگەندەك.

ئېغىلنىڭ ئۆگزىسى كەڭ مەيدان،
بۇ يەردە ئوغلاق بەگ مەمەدان.
كۆرسىتەر خىلمۇخىل ئويۇنىنى،
خالايىق قالغىدەك زەپ ھەيران.

خورازجان قاناتىنى قاقىدۇ،
يەر تاتلاپ توپىنى چاچىدۇ.
كۈن پېشىن بولغاندا، ئىسسىقتا،
توپىدا پىتلىنىپ ياتىدۇ.

بۇ ئىشنى خوپ كۆرمەي ئاسلانچاق،
بىر ئۆسكەن تەڭگە ـ تۈش دوستانچاق.
بەس! دېدى، بولمايدۇ بۇ قىلىق،
كۈز كېلەر ئۇ چاغدا ئىش چاتاق.

سوتكىلاپ ياغقۇسى يامغۇر بار،
ئاچچىق سوغ بورانلار غۇرقىرار.
تېشىلسە، چۈۋۈلسا ئۇۋاڭلار،
تىترىشىپ تېنىڭلار شۇرقىرار.

ئوغلاق بەگ يەر تېپسپ بۇ گەپكە
دەرھاللا قايتۇردى رەددىيە.
ماختانچاق خورازجان دېدى تەڭ:
— ئۆزەڭگە قىلىۋال تەربىيە.

ئۆيۈڭدىن چىقالماي قورقۇنچاق،
بىزگىمۇ بەرمەكچى سەن ساۋاق.
ئېچىلىك راست ئاداپتۇ بىچارە،
بىز شۇنداق ئويناپمىز شوخ ئىناق.

ئۇخلاۋەر سوپىچاق كېگىدا،
ئوۋلاۋەر چاچقاننى سېگىدا.
ئويناپتىمىز بىز بىلەن بولسا گەر،
قىلچىلىك غورۇرىڭ قېنىدا.

بۇ گەپلەر ھار كەلدى ئاسلانغا،
ئېچىندى بۇ ئىككى نادانغا،
خەيرىيەت، — دېدى ھەم، — ئاقىۋەت
قاچاڭلار چاق كەلمەس پۇشمانغا.

ئاسلانچاق ئاستىلا چېكىندى،
ئۆيىگە، ئىشغا بېكىندى.

بۇ ھالەت ئوغلاق بەگ، خورازغا،
بەك كاتتا غەلىبە بىلىندى.

ئويۇنغا قانمىدى بەگۋاشلار،
ئارىدا بولمىدى تالاشلار.
ئۆگزىلەر ئېچىلدى،
داۋاملىق
بولغاچقا سەكرەشلەر، تاتلاشلار.

گۈزەل ياز ئىزىدا تۇرمىدى،
نۇقسانسىز كۆكۈللۈك ئوزىدى.
بەگباشلار ئۆتكۈزدى نۇقسانىنى،
ھە ئۇنى كۈز كەلمەي تۇيمىدى.

كۈز كەلدى، ھۆل-يېغىن باشلاندى،
تىرىك جان پىنھانغا تاشلاندى.
بەگباشلار ماكانى ۋەيرانە،
تۈنلەردە كۆزلىرى ياشلاندى.

يامغۇردا بەدەنلەر ئېچىشتى،
سوغ دېگەن ھەرىدەك چېقىشتى.
بولمىدى، باش ئېگىپ ئاسلاندا،
دېرىزە، ئىشىكنى قېقىشتى.

ئەقىللىق دوستىمىز ئاسلانچاق،
كېپ قالدۇق ئىككى دوست ماختانچاق.
كېيىنكى قوللاقنا تۇتماپتۇق،
چىنقتى راست سەن دېگەن چوڭ چاتاق.

قاناتلار سالپايدى، چۈشتى باش،
پەرياتتىن، پۇشماندىن ئاقتى ياش...
قوپاللىق قىلغاندۇق ناماقۇل،
رەنجىتكەن سېنى بىز قاپاقباش.

ئاچقىنچۇ ئىشىكنى سەن دەرھال،
قالمىدى بىزلەردە ھېچ ئامال.
ئالامدۇ بۇ جاننى سوغ شامال،
بولمىدى قىلمىساڭ بىر ئامال.

ئاسلانچاق پىلتىڭلاپ مياڭلاپ،
ئىشىكنى ئاچتى كەڭ ئاۋايلاپ.
بەڭباشلار كۆرۈشتى يىغلىشىپ،
ئاق كۆڭۈل دوستىنى قۇچاقلاپ.

ئاسلانچاق ئوت ياقتى مەشكە لىق،
يالقۇنجاپ تارقالدى ئىسسىقلىق.

ئىسسىنىپ قۇرۇغلار، قۇرۇنماي،
دېدى ھەم، ــ تارتماڭلار خىجىللىق.

ئۆتكەن ئىش ئۆتتىغۇ، سالاۋات،
بولدىغۇ قىلساڭلار پەندىيات.
ساقلانسا ساۋاقلار ئۇنتۇلماي،
خاتىرجەم ئۆتكۈسى بۇ ھايات.

خوپ-خوپ-خوپ، راست شۇنداق، دېيىشىپ،
بۇ ئۈچ دوست ئۆزئارا بېقىشىپ،
كېچىنى ئۇخلىماي ئۆتكۈزدى،
كۆپ ئىشنى ئەسلىشىپ سىردىشىپ.

* * *

بەگباشلىق ھەددىدىن ئاشقاندا،
قالدۇرار كىشىنى پۇشماندا.
ھوشىنى يىغقانلار تاپار يول،
ھالقىلىق سائەتنى توشقاندا.

بەزىلەر چۈشىمۇ پېتىدىن،
چۈشىمۇ شۆھرەتلىك ئېتىدىن.
چۈشكۈسى كەلمەيدۇ يەنىلا،
تىرەجەپ ئۇزەڭگە بېغىدىن.

ئوغلاق بەگ، خورازجان كەچمىشى،
ساۋاقتۇر زەڭ سالسا ھەر كىشى.
كىمكى ئۇۋۇسىن قىلسا خار،
تەھقىقتۇر زاۋاللىق يەتمىشى.

1984 ـ يىل 3 ـ ئاينىڭ 5 ـ كۈنى.

تېپىشماقلار

1

زىنىقى بار ئىلىپتەك،
كۈلۈپ تۇرغان يىگىتتەك،
مەرۋايىتتەك سوقچاق،
يېسەڭ تاتلىق يىلىكتەك.

سىرتى سېرىق ئاپئاقتۇر،
ئىچى تاتلىق قايماقتۇر.
ئاشۇ قايماق بار ئىكەن،
ھايات قوۋناق قايناقتۇر.

ئايلانسا ئۇ ئۇۋاققا،
بولماق بولار بوۋاققا.

نېمە تاپقىن؟
دەرماندۇر
ھەرقانداقلا قورساققا.

(بۇغداي)

2

مەرۋايىتتىن جالا تاققان،
سۇنىڭ گۈزەل مەلىكىسى.
ئۇ قاتناشماي ئۈزسمايدۇ،
يۇرتنىڭ كاتتا مەرىكىسى.

سۇدا ئۈنۈپ، سۇدا ئۆسۈپ،
سۇدا ئەركىن يېتىلىدۇ.
تاماقلارنىڭ سۇلتانىمۇ
ئۇنىڭ بىلەن تىرىلىدۇ.

تاماقلارنىڭ ئۇشبۇ شاھى،
يەتسە ئەجەل سۇ دەر يەنە.
سۇ يىلىلىق شاھ، مەلىكىنىڭ،
ئېيتىڭلارچۇ ئىسمى نېمە؟

(شال، گۈرۈچ)

3

قۇياشنى سۆيىمىز بارچىمىز،
قۇياشقا ئاتەشتۇر مېھرىمىز.
قۇياشتۇر ھاياتنىڭ پاناھى،
ئۇ بىلەن نۇرانە چېھرىمىز.

ئۆسۈملۈكلەر دۇنياسى ئىچىدە،
بار گۈزەل، ئالتۇنباش بىر گىياھ.
شۇ گىياھ جېنىدا قۇياشقا،
ئېھتىرام ئىلكىدە مەھلىيا.

چىقىپ كۈن، تا پېتىپ كەتكۈچە،
تازىمدىن كۆتۈرمەس بېشىنى.
قۇياشقا ھۆرمىتى ئالەمچە،
ئېيتقىنا شۇ گىياھ ئىسمىنى.

(ئاپتاپپەرەس)

4

قىر بېشىدا بوۋايلار،
قۇرۇۋالغان بەداشقان.

شېكەر تامار لېۋىدىن،
ساقاللىرى ياراشقان.

تومۋا دەيمەن ساقىلى،
قارايدىكەن ئاسمانغا.
تاپالمىساڭ بۇنى سەن،
مۇراجەت قىل دېھقانغا.

(قىزىلچا)

5

يوپۇرمىقى بەش بارماقتەك،
ھەربىر بوغۇمىدا.
بوغۇملىرى بىلىنمەس،
زىلۋا، بەك سىپتا.

پوستى نېپىز، ئەمما ئۇ
تاسمىدەك پۇختا.
دېھقان تاغاڭ شوينا قىپ
تۇگىدۇ نوختا.

ئەھمىيەتلىك، ھاجەتلىك،
ئېسىل ئۆسۈملۈك.

مانا بۇنى تېپىپ كەل،
بېرەي كۆرۈملۈك.

(كەندىر)

6

گۈللەر سەردارى،
بىر گۈل بار قۇتلۇق.
ئۇندا كامىلدۇر،
پەزىلەت، خۇلق.

مەستۇر بۇلبۇللار
پۇراقلىرىدىن.
جاي ئالار قىزلار
قۇلاقلىرىدىن.

شەپەق قىزىلدۇر
قىزىللىقىدىن.
كېسەلگە شىپا
ئىسسىلىكىدىن.

قانداق گۈل تاپقىن؟
كۆكسۈڭگە ياققىن.

(قىزىلگۈل)

7

بىر گۈلنى كۆردۈم،
گۈللەر ئىچىدە.
سېھىرگەر كۈلكە،
قونغان لېۋىگە.

باقسام رۇخسارى،
يامان ئەمەسكەن.
ئەپسۇس، بىراق ئۇ
قىزغانچۇق ئىكەن.

كېپىنەك ھەرە،
ئۇخلاپ قالغاندا.
ئېچىلىدىكەن،
زاۋال بولغاندا.

قارا قوتۇركەن،
شۇڭا ئۇرۇقى.
تېپىڭا ئۇكا،
دورىماڭ ئۇنى.

(نامازشام گۈل، ھەپىرەڭ)

8

چاچقىنى خوش پۇراقتۇر،
گۈل بەرگىسى قات ـ قاتتۇر.
تۈرى كۆپتۇر، مىسالى:
قىزىل، سېرىق، ھال، ئاقتۇر.

ئېلىپ كېلەر گۈزەللىك،
يازدا ھويلا ـ بېغىڭغا.
زوق ۋە ھۇزۇر بېغىشلار،
سېنىڭ ئۇچقۇر دىلىڭغا.

گۈلى ئۈزاق تۇزىماس،
باقساڭ ياشنار، قۇرىماس.
ياخشى بالا ۋاقىتسىز،
ئۈزۈپ، يۇلۇپ ئوينىماس.

نېمە گۈل ئۇ بىلەمسىز؟
ماڭا ئېيتىپ بېرەمسىز؟

(ئەتىرگۈل)

9

يوپۇرمقى كالنىڭ
قۇلىقىدەك چوڭ.
ئاڭا ياخشى ماكاندۇر
يەشىك بىلەن تۇڭ.

قىش ـ ياز بىردەك ياپيېشىل
تۇردۇ ئېسىل.
بولمىسمۇ ئېچىلغان
گۈللىرى قىزىل.

ئەتىۋارى بۆلەكچە،
ياشايدۇ كۆپ يىل.
ئىسمى نېمە ئۇيغۇرچە،
مالدۇر شۇنى بىل.
(گۈلخەيرى، فېنىنېكس ـ فىكوس)

10

زەڭگەر، ئاپئاق تاجلىق،
كۆركى گۈزەل كۈنلەرنىڭ.

ئېچىلىدۇ ئەڭ بۇرۇن،
ئەلچىسىدۇر گۈللەرنىڭ.

خۇش يېقىملىق ھىدى بار،
دىمىقىڭنى غىدىقلار.
تۇتقىنىڭدا بۇرنۇڭغا،
يېڭى سېزىم بېغىشلار.

ئاڭا ئامراق ئۆسمۈرلەر،
ئۇستازىغا ئېپ بارار.
تالى مەجنۇن سۇمباتلىق
ئېيتقىن قانداق ئىسمى بار.

(سېرىنگۈل)

11

يوپۇرمىقى قىياقتەك
ئۆسىدۇ توپ ـ توپ.
ئانا يەرنى يىلتىزى،
ياتىدۇ قۇچۇپ.

گۈلى خۇددى ئوخشايدۇ
كاككۇك گۈلىگە.

بېغىشلايدۇ گۈزەللىك
دالا ھۆسنىگە.

ئۇيلاپ باققىن، رىشتى چىڭ
ئۆسكەن زېمىنغا.
ئورنىغاندەك ئەل مېھرى،
سېنىڭ دىلىڭغا.

(چىغىرتماق)

12

بېشىدا شاخلىق،
باردۇر تاجىسى.
تۈپتۈز ئۆسۈملۈك،
يوقتۇر ئاچىسى.

بېلىدە نۇرغۇن،
يېشىلمەس پوتا.
چاپانلىرىمۇ
غېرىچچە، چولتا.

لەگلەكنىڭ ئۈچۈن،
بولار ئۇمۇرتقا.

قەغەزمۇ بولار،
بارسا زاۋۇتقا.
شاخ تارچىلىغۇ،
چاپىنى قىسقا.
كىملەر ئۇستىكىن،
بۇنى تېپىشقا؟

(قومۇش)

13

بىر گىياھ بار تاغدا كۆپ،
قارامتۇل تەنلىك.
يوپۇرماقتىن غولىغىچە،
زەھەر تىكەنلىك.

تېگىپ كەتسەڭ چاقىدۇ،
ئۇششۇك ھەرىدەك.
يەللىك شۇنچە، تېنىڭنى
قاپلايدۇ ھۆررەك.

ئۆزىمىغۇ ئوخشايدۇ
كەندىرگە ئەجەب.

تاپالمساڭ دەپ بېرەي،
يۇرمسگىن ئىزدەپ.

(چاقچاق)

14

چۆل ـ جەزىرىنىڭ
زىنىنتى ـ كۆركى.
قىزىل پاچاقلىق،
ئاسماندۇر بۆكى.

چېچەكلىرىمۇ
ئوخشايدۇ يۇلتۇزغا.
شەپەق ۋە يالقۇن
بېرەر ئۇپۇققا.

تەشنالىقىنى
قاندۇرار بۇلۇت.
يۇتۇۋېتەلمەس
ھەرقانچىكى جۇت.

چىدام ـ غەيرەتكە،
ئەبەدكە ئۇلگە.

قانداق نام بەرگەن،
ئېيتڭا بۇ گۈلگە؟

(يۇلغۇن)

15

بىر گۈل باركى، يىلتىزى
قاباھەتلىك گۈل ـ گىياھقا.
چىرمىشىلىپ يەر ئاستىدىن،
يوللاپ تۇرار ئۇ دۇنياغا.

دېمەك، خۇددى يەرنىڭ راكى،
زىيانداشتۇر زىرائەتكە.
ئەھمىيىتى پەقەت شۇكى،
سىمۋولدۇر بەدنىيەتكە.

شۇڭا گۈلچى، قوغۇنچىلار،
كۆرسە ئۇنى شۈركىنىدۇ.
قاغىش تاپقان قانداق گۈل ئۇ،
تەپرەتلەرگە كۆمۈلىدۇ؟

(شۇمبۇيا)

16

سوقا، دۇگىلەك،
ئۇخشار تۇخۇمغا.
ئۆزىمۇ ئامراق،
بوشاڭ ـ هۇرۇنغا.

ئوڭ تەرىپىدە،
چېكىتتىن كىيىن،
كۆپەيسە قوشنا،
ئەھۋالى قىيىن...

سول تەرىپىدە
كۆپەيسە قوشنا.
ئىززەت ـ هۇرمىتى،
ئاشىدۇ خويما.

(٥)

17

بوۋاڭ، موماڭغا،
بولىدۇ هاسا.

ئوتۇن كەسلسەڭ،
ھەمدە ئايپالتا.

ئۇكەر يۇلتۇزدىن،
ئىزدە جاۋابنى.
تاپسەن ئاسان،
بىلسەڭ ساناقنى.

(7)

18

ساڭگىلاپ تۇرغان،
ئىلغۇدەك كۆرسەڭ.
ساپلاقلىق ئورغاق،
بولار كۆمتۈرسەڭ.

ئاچساڭلا ئالقان،
جاۋابى ئاسان.

(5)

19

بوغۇزلۇق قاپاق،
كۆرسەڭ ھەممە چاغ.

بولار كۆزەينەك،
بىكىتسەڭلا باغ.

ئىككى ئىشقا باب،
نىمىدۇر بۇ تاپ.

(8)

20

يىلان دېمىگىن،
يۆگىشىپ تۇرسا.
ئولتۇرغان كۈچۈك،
كۆز، قۇلاق بولسا.

ياچىۋەككىمۇ،
ئوخشايدۇ بىلى.
ئۇ سىپىرلارنىڭ،
قايسىبىر خىلى؟

(2)

21

بېشى دومىلاق،
سېپى ئۇزۇنچاق.

چوماق بولىدۇ،
توشقان قوغلىساق.

تەلتۆكۈس جىسمى،
نېمىدۇر ئىسمى؟

(9)

22

بىر قولى سۇنۇق،
ئارا، ئۈچ قوللۇق.
ياكى چەيدوغا
ئوخشايدۇ تولۇق.

ئورۇندۇق، ئۈستەل،
جاۋاب بېرەر تەل.

(4)

23

بېگىز قولچىلىك،
تۇرار يالغۇز ئۇ.

ئاز كۆرەر بەرسەڭ،
ھەتتا ھۇرۇنمۇ.

ئەمما بەرمەيدۇ،
سەپنىڭ ئالدىنى.
باش بارماق بىلەر،
ئۇنىڭ نامىنى.

ئەگەر تۇزسە ئۇ،
قانچە كۆپ قوشۇن.
تاپىدۇ كاتتا،
ئىناۋەت ئورۇن.

(1)

24

ئوتتۇرىسىغا دەل،
بىكىتسەكلا ساپ.
تاماق بولىدۇ،
سەيۋەنزىگە باب.

نىمە بۇ تاپقىن؟
سىرىنى ئاچقىن.

(3)

25

تۇتقۇچ، جۇمەكسىز،
ئاپتۇۋا دەيسىز،
نوگايغا ھەمدە
ئوخشار ئۇ شەكسىز.

بىر تاللا كۆزى،
نېمە ئۇ ئۆزى؟

(6)

26

ئاپئاق، ئۇۋاق كىرىستال،
چۈشسە سۇغا يوق دەرھال.
تەم كىرگۈزسەڭ تائامغا،
سەن ئۇنىڭدىن ئۆلچەپ سال.

چىقىشالماس قەنت بىلەن،
ئويلاپ تاپقىن پەم بىلەن.

(تۇز)

27

قازان بېشىدا،
كورا قېشىدا،
ئىش بېجىرىدۇ،
غىزا ۋاقتىدا.

كىرەر جۇرئەتلىك،
قىزىق تاماققا.
خالىس قاتنىشار،
ھەم تەقسىماتقا.

ھەممىنى بۆلۈپ،
بېرىدۇ خەققە.
ئۆزى بەھوزۇر،
تۇرىدۇ چەتتە.

(چۆمۈچ)

28

نەچچە قەۋەت زېمىسى
قىلغان يېپىنچا.

قىزىقىلىپ كۆيدۇرسە،
چىقار يىلىنجا.

كۆيمىگەندە قارا تەن،
كۆيسە ئالتۇن رەڭ.
سانائەتكە، تۇرمۇشقا
كېرەك، نېمە دەڭ؟

(كۆمۈر)

29

قارا-قارا باشلىرى،
يوقتۇر كۆزى، قاشلىرى.
ئەگەر قاپقا سۇركىسەڭ،
ئوتتىن بولار چاچلىرى.

تاغدا كۆلگەن چولپاندەك،
جۇلالىنىپ نۇر چاچار.
تۇرمۇشتا كۆپ كېرەك ئۇ،
نېمىلىكىنى كىم تاپار.

(سەرەڭگە)

30

بىر پۇتى بار پاخـماقـلىق،
بېلى قاتار باغلاقلىق.
ئۆي ئىچىنى ھەر كۈنى،
ماڭداپ چىقار ئۈچ ۋاقلىق.

چېچەن، پاكىز كىشىگە،
خىزمەت قىلار مىننەتسىز.
پەگادىلا جايى بار،
قانداق نەرسە بىلەمسىز؟

(سۈپۈرگە)

31

يالـغۇز تاپان، سىـلىق تاپان،
ئوزۇقى چوغ، قىزىق تاپان.
ئۇنىڭ بىلەن سۆلەت تاپار،
پۇرلاشقان رەخت، كۆڭلەك، چاپان.

قولىقى بار دۈمبىسىدە،
بۇرۇنلىرى چۆرىسىدە.

ئويلاپ باققىن نېمىكەن بۇ،
ئىزمىسى بار گەجگىسىدە؟

(دەزمال)

32

ئاستىن ـ ئۈستۈن ئىككى چىشلىق،
كالپۇكى يوق بىراقتا.
يەلكىسىدە يالغۇز قانات،
زاسۇيى يوق قورساقتا.

شۇڭلاشقىمۇ ئىشتىھاسى،
تارتماس ئۇنىڭ تاماققا.
ئويلاپ باققىن،
لازىم ساڭا،
ئۆچتۇر ئۆسكەن تىرناققا.

(تىرناق ئالغۇچ)

33

شەپەرەڭنىڭ قانىتىدەك
قاناتلىق قۇش يالغۇز ئاياق.

شۇڭلاشقىمۇ ئۇچالمايدۇ،
ئەمما يۇرمەس يەردە ياياق.

ياز كۈنلىرى تومۇزلاردا
باش ـ ئۈستۈڭدە پەرۋانىدۇر.
ياغسا يامغۇر كۆكرەك كېرىپ،
قوغدار سېنى مەردانىدۇر.

سېنىڭسىز ئۇ قىلماس سەپەر،
تاپساڭ ئىسمىن، بەرگىن خەۋەر.
(كۈنلۈك)

34

كىچىككىنە ئۈچ قىرلىق،
قىرىق نەچچە سىپىرلىق.
تۆمشۇقى بار پولاتتىن،
ئىنچىكە ھەم سىماپ تىللىق.

قولتۇقىڭغا قىستۇرساڭ،
قالار تىلى ئۈزۈراپ.
تىۋىپلاردەك تەپتىڭنى،
بېرىدىكەن جاكالاپ.

نازۇك ـ سىلىق بۇ سايمان،
لازىم ساڭا ئاغرىساڭ.
تاپالمىساڭ سوراپ باق،
دوختۇر قىزدىن خالىساڭ.

(تېرمومېتر)

35

يىڭنە ئىكەن ئۇچى نوكەش،
يىپ ساپقىلى بولمايدىكەن.
ئۇ ئارقىلىق تومۇرلاردا
مادارلىق سۇ قاتنايدىكەن.

يىڭنە ئىكەن ئېسىل ئىكەن،
ساقلىقىڭغا كېپىل ئىكەن.
ئۇنى سەن يات كۆرمىسەڭلا،
شۇم كېسەلگە سېپىل ئىكەن.

سەن ئۇنىڭغا يولۇققانمۇ؟
يولۇققاندا قورققانمۇ؟!

(ئوكۇل يىڭنىسى)

36

کۆز، قۇلىقى، قولى يوق،
ئەمما ئۆزى بىر پۇتلۇق.
ئوماق، تېتىك قىلىقى،
بىھۇدە قىلماس شوخلۇق.

مۇز ئۈستىدە كۆرسىڭىز،
ئۇسسۇل ئوينار تىنىمسىز.
بوغقۇش قامچا قانتى،
قانداق نەرسە ئېيتسىڭىز؟

(پىرقىرىغۇچ)

37

ئۆزى قاپقارا،
تامغا چاپلاشقان.
سېھىرلىك ئەينەك،
ھۆسنى قاملاشقان.

ئويۇڭدا بارنى،
جىمجىت ئاڭا.

سۆزلەيدۇ ئۈنسىز،
ئەگىشىپ ساڭا.

بىلىم ـ ھېكمەتنىڭ،
ئېكرانى، بىخى.
قانداق نەرسە ئۇ،
تاپقىنا قېنى؟

(دوسكا)

38

جېنى يوق مەخلۇق،
ئۆزى تۆت پۇتلۇق.
گۆش ـ مايسىز ھەمدە
شۇنچىلىك ئورۇق.

ئەمما سىزنى ئۇ،
كۆتۈرەر باشتا.
ئۆيدە، مەكتەپتە،
مەشغۇلات ۋاقتا.

سۇرتۇپ قويسىڭىز،
كۇپايە ئاڭا.

نان ـ چاي دېمەيدۇ،
دەپ بېرىك ماڭا.

(ئورۇندۇق)

39

قىرلىق ـ قىرسىز چوكىدەك،
ئىچىدە بار قارىسى.
ئۇنىڭسىز قىر ئاشالماس،
مەرىپەتنىڭ بالىسى.

سىرتى سىرلىق چىرايلىق،
سىزنىڭمۇ جان دوستىڭىز.
سىزگە داغدام يول ئاچار،
چىن قەدىرلەپ تۇتسىڭىز.

ئەتىۋارلىق قەدىناس،
نېمە ئۇ؟ تاپ ساۋاقداش!

(قېرىنداش)

40

بەش بۇرادەر سەپەر قىلسا،
بىر تايچاقتا مىنىپ ئالار.
قىزىق ئىشكى: تايچاق بولسا،
ئالغا ئەمەس، يانغا ماڭار.

خاسىيەتلىك شۇنداق تايچاق،
رەڭدىن بۆلەك يېمەس تاماق.
باسقان ھەربىر قەدىمىدىن،
گۈللەر ئۈنەر، تۇرماس ئۇزاق.

كىيىۋالار تۆمۈر تۇماق،
يوقتۇر ئۇندا كۆز ۋە قۇلاق.
ھارماس ئىشچان، يورغا شۇنچە،
تېپىڭ! تېخى يالغۇز تۇياق.

(قەلەم)

41

يوپۇرمىقى زىچچىدە،
ئەمما يوقتۇر يىلتىزى.

بالدىن تاتلىق بولىدۇ،
مېۋىسىدۇر مېغىزى.

قانىسىز، جانسىز، يىلتىزسىز،
سۆزلەر بىراق تىلى يوق.
ئويلاپ تېپىڭ نېمە ئۇ؟
يۇرمەيدىغان يېرى يوق.

(كىتاب)

42

قاناتسىز قۇش، كىچىك چاسا،
تالماس ئۇچسا ھەر ۋاقتا.
توسالغۇسىز سەپىرى،
يەر شارىنى ئايلانسا.

ئالەم ئارا ھوقۇقلۇق،
رولى بار ھەم قولۇپلۇق.
شۇنچە كاتتا تۇرۇقلۇق،
شىلىم ئاڭا ئوزۇقلۇق.

(پوچتا ماركىسى)

43

ئىككى نەرسە بار،
ئۆزئارا ئۆچمەن.
كېزى كەلگەندە،
رەھىمسىز دۈشمەن.

بىرى كۆيدۈرگۈچ،
ئەجدەرھا سۈپەت.
بىرى چۆكتۈرگۈچ،
سالدۇ كۈلپەت.

چىقىشالماسلىقىنىڭ
مىسالى شۇڭا.
جاۋابنى ئويلاپ
تاپارسەن ئۇكا.

(ئوت بىلەن سۇ)

44

ئىككى نەرسە بار،
باقساڭ ھاياتقا.

بىرى بىرىنى،
ئالار يامپاشقا.

سەھەردە، كەچتە،
تۆكۈشىدۇ قان.
مەغرۇر ئۆتمەكتە،
بىرىشمەستىن جان.

نېمە كارامەت!
نېمە ئالامەت!؟
جاۋاب بېرەرسەن،
بولساڭ سالامەت!!!

(كۈندۈز بىلەن كېچە)

45

بىر نەرسە بار بارچە كىشى،
ئەتىۋارلاپ ساقلايدىغان.
كىشى يوقتۇر ئۇنىڭ گېپى
قۇلىقىغا ياقمايدىغان.

كەلمەس ئەمما قولغا ئاسان،
قولدىن قولغا ئۆتەر چاپسان.

گەزمەيدىغان جاھانى يوق،
تونار ئۇنى جىمى ئىنسان.

چوڭ ھوقۇقلۇق تونۇشتۇرۇش،
ئۇ بىلەن ئىش، يولۇڭ راۋان.
گەر بولمىسا سەندە ۋىجدان،
قىلار سىنى ۋەھشى ھايۋان.

ۋەسۋەسىگە باي ئۇنىڭ جىسمى،
تېپىڭ نېمە ئېنىق ئىسمى.

(پۇل)

46

غېرىچتا بىر كەلگۈدەك،
ياغ تاياقچا بۇرۇتلۇق.
بۇرۇتىغا ئوت ياقساڭ،
بېرەر تۈندە يورۇقلۇق.

جىسمى كۆيۈپ تۈگىسمۇ،
ياش تۆكەر، داد دېمەس.
ئىنسان ئۈچۈن ئىشلەشتە،
سۇنسا سۇنار ئېگىلمەس.

زوقلىنارلىق خىسلەتلىك،
نېمىدۇ بۇ ھېكمەتلىك؟

(شام)

47

تولۇن ئايدەك نۇرلىنىپ،
كېلەر ھەر كۈن ئالدىڭغا.
قول سوزىسەن ھۆرمەتتە،
سالىسەن ھەم ئاغزىڭغا.

ئۇ بىلەن سەن دەرمانلىق،
قىلالايسەن پالۋانلىق.

ئۇ كېلىدۇ نە ـ نەدىن،
ھالال ئەمگەك ساپ تەردىن.
گۈزەل قەلب، مىننەتسىز
دېھقاندەك ئەڭ پاك ئەردىن.

قانداق نېمەت مىننەتسىز،
دوست نەق جاۋاب بېرەمسىز؟

(نان)

قۇدۇق قېزىپ يىڭنە بىلەن،
ئەمگەك قىلىپ مىڭە بىلەن.
قاندۇردۇ تەشنا دىلنى،
سايرىتىدۇ كېكەچ تىلنى.

قەلبى ئۇنىڭ مەشئەل چىراق،
كور كۆڭۈلنى قىلار پارلاق.

دوختۇر، ئالىم، داھىلارنى،
ئارتىس، شائىر، ماھىرلارنى،
يېتىشتۈرەر مېھرى بىلەن،
چىن ئەقىدە، زېھنى بىلەن.

تۇرار ئۆزى ”قۇلاق“ پېتىم،
ئاينىسۇن دەپ ”مۈڭگۈز - شېخىم.“

كىم ئۇ ئالىي تىلەكلىرى؟
سىزمۇ ئۇنىڭ چېچەكلىرى.

(مۇئەللىم)

49

ئاق لەيلىگە ئورالغاندەك،
قارلەيلىگە ئايلانغاندەك.

يۈرەر دائىم ئۈنتىلىپلا،
ئۆز كەسپىگە بېرىلىپلا.

بىمارلارنىڭ پاسىبانى،
شەپقەتچىسى، مېھرىبانى.

كېچە-كۈندۈز پەرۋانىدۇر،
دەردكە ئورتاق سەرسانىدۇر.
ئەزرائىلغا ۋاقىتسىز جان —
بەرمەيمەن دەپ تۆكەر تەر-قان.

يېڭىدىن يېپ سۇغارغاندەك،
باشتىن تاغنى ئاغدۇرغاندەك،
ئېلىپ دەردنى بولار خۇشال، -
كىم بۇ ئۆزى؟ تاپقىن دەرھال!

(دوختۇر)

50

كۆزلىرىگە قوش دېرىزە
قويۇۋالغان، پەردىسى يوق.
ئۆگزىسىگە قار ياغسىمۇ،
ھېچنەرسىدىن ئەندىشىسى يوق.

زىكىر قىلار كېچە ـ كۈندۈز،
ئۇيلىغىنى ئىنسانىيەت.
كەشپىياتقا مەپتۇن ـ ئاشىق،
سۆيگىنى چىن ھەققانىيەت.

ئېگىلسىمۇ بېلى يادەك،
ئۆتمەس كۈنى لەيلەپ سادەك.
ئىشلىگىنى ئىشلىگەنلا،
مېڭلاپ جېنى قاتار باردەك.

ھاياتىنى ئەلگە تەقدىم ـــ
قىلغان شۇنداق، ئۇ زادى كىم؟

(ئالىم)

51

هېسياتىدىن چاقسا چاقماق،
دىل ئاسمىنى گۈل چاچىدۇ.
ھەسەن-ھۈسەن رەڭلىك گۈللەر،
ئەل كۆڭلىگە ئوت ياقىدۇ.

ئۆزىدىكى ھارارەتتە،
ئۆزگە دىلنى ئىللىتىدۇ.
نازۇك، نەپىس ماھارەتتە،
ئىشنى ئالغا سىلجىتىدۇ...

ئەل ئىشىغا كۆيۈنگەنگە،
مۇھەببەتلىك، مېھرلىكتۇر.
ئەل رىزقىغا ئالايغانغا،
نەپرەتلىك ھەم قەھىرلىكتۇر...

نەيزە، بومبا قەلەملىرى،
قەغەزلەر تۇغ-ئەلەملىرى.
قانداق ئىنسان تېپىڭچۇ ئۇ؟
ئۆچمەس باسقان قەدەملىرى!!!

(يازغۇچى، شائىر)

52

يەر ئۈستىدە ئىككى كۆزلۈك،
يەر ئاستىدا (ئۈچ كۆزلۈك...)
باردۇر جەسۇر ئادەملەر،
پاك دىل ھەمىدە راست سۆزلۈك.

ئىشلەر ئۈنتۈپ ئۆزىنى،
يورۇق قىلىپ يۈزىنى.
ئويلىغىنى ۋەتەن-ئەل،
ئاقلار ئانا سۈتىنى.

قوشۇپ مېھرى يالقۇنىنى،
قازار قارا ئالتۇنىنى...
ئۇ تۆكسە تەر، يېڭىسىز
قىشتا جۇدۇن-چاپقۇنىنى.

ئالىي ئىستەك، راست سۆزلۈك،
كىملەركەن ئۇ (ئۈچ كۆزلۈك؟)

(خاڭ ئىشچىسى)

53

باخ-باخ ئەتكەن ئانا يەرنى،
تۆككەن دائىم هالال تەرنى.
ئاپئاق سۈتنەك ئاپئاق كۆڭۈل،
تونۇشتۇراي ئېسىل ئەرنى.

يەرگە نەقىش-سۈرەت سالار،
يەر بىلەن تەڭ هۆرمەت تاپار.
چىن ئەقىدە، ئەجرى بىلەن،
يەرنى سىغىپ قايماق ئالار.

ئالقىنىدىن بەركەت ياغار،
تاپىنىدىن نېمەت تاشار.
خىزىر سۈپەت، مىننەتسىز ئەر،
كەڭ كۆڭلىدىن دەريا ئاقار.

ياد ئەتكىنى سىز بىلەن بىز،
قانداق ئادەم تېپىڭچۇ سىز!

(دېھقان)

54

تاغ ـ ئېدىرلار يايلىقى،
بۇلۇت تۇماق ـ ياغلىقى.
مال ـ چارۋىلار ئامرىقى،
ياشنار، يايرار يازلىقى.

ئۆلەن ئېيتىپ، ئات چېپىپ،
مەنزىلىگە پات يېتىپ.
مۇشكۇللەرنى مات ئېتىپ،
يۈرەر كۆڭلىنى شاد ئېتىپ.

بۆلۈنگەن كۆپ ئايماققا،
قارشى دىلى مايماققا.
ماھىر قوش تۆل ئالماققا،
ئامراق قىمىز ـ قايماققا.

كىملەر ئۇ تاغ بۈركىتى؟
تاغدەك بۈيۈك ھۆرمىتى!

(قازاق چارۋىچى)

55

جاسارەتلىك، جۇرئەتلىك،
ئەل ئالدىدا ھۇرمەتلىك.
تاغ ـ جىبزىرە، قۇم ـ دەشتتە،
تۇرار پوستا ـ كۆزەتتە.

ئاپتوماتى كۆكرەكتە،
غالىب جەڭدە ـ كۇرەشتە.
قار ـ شۋىرغان، جۇت ـ بوران،
كار قىلالماس، چىڭ تۇرغان.

ماڭلىيىدا يۇلتۇزى،
كۆكسىدە ھەم يۇلتۇزى.
ئەلگە جاننى ئاتىغان،
كىم سەن، بىزنى ساقلىغان؟

(چېگرا جەڭچىسى)

مەسئۇل مۇھەررىر: ئابدۇللا ئابلىز
مەسئۇل كوررېكتور: خۇدابەردى خېلىل

شېكەر دىستاندىكى ناخشا

ئاپتورلار: ھەسەن تىلىۋالدى، ئابلىكىم روزى،
ئابدۇقادىر ھەسەن، توختاش بەكرى
مىللەتلەر نەشرىياتى تەرىپىدىن نەشر قىلىندى
شىنخۇا كىتابخانىسى تەرىپىدىن تارقىتىلدۇ
مىللەتلەر باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
1988 - يىل 2 - ئايدا 1 - قېتىم نەشر قىلىندى
1988 - يىل 2 - ئايدا بېيجىڭدا 1 - قېتىم بېسىلدى
باھاسى: 0.73 يۈەن

果 园 之 歌

（维吾尔文）

阿布都哈迪尔等 著

民族出版社出版 新华书店发行

民族印刷厂印刷

开本：787×1092毫米1/32 印张：8 5/8

1988年 2月第1版

1988年 2月北京第1次印刷

印数：0001—2,000册

统一书号：M10049(4)229定价：0.73元

ISBN7—105—00089—9/I.30

统一书号：M10049(4)229　定价：0.73元
ISBN 7—105—00089—9/I·30